

ARODERGI

A N T A L Y A R E H B E R L E R O D A S I D E R G İ S İ

CHAMBER of ANTALYA TOUR GUIDES QUARTERLY

ATATÜRK MÜZE KÖŞKÜ “Ataturk Museum Pavilion”

2. YIL
ÖZEL YAZI
2nd Year
Feature Article

ANTALYA'nın TURİZM TARİHİ, VIII. Bölüm
DİVRİĞİ ULU CAMİİ ve DARÜŞŞİFASI
The Great Mosque and Medical Center in Divrigi
ASPENDOS

KIBYRA - GÖLHİSAR

TÜRK KAHVESİ / Turkish Coffee

JULIUS CAESAR “Veni, Vidi, Vici”

LOS ANGELES

Melekler Şehri / “City of Angels”

ÜCRETSİZ

www.adhansayki.com

İZMİR FACTORY

Kazım Dirik Mh.
Üniversite Cd. 79 Bornova
T: +90 232 486 30 56 (Pbx)
F: +90 232 486 30 43

ANTALYA SHOP

Altınova Sinan Mh. Antalya Cd.
Barış Sk. PK07170, Antalya
T: +90 242 340 37 77 (Pbx)
F: +90 242 340 65 41

KEMER SHOP

Yeni Mh. Akdeniz Cd.
No: 14 Kemer, Antalya
T: +90 242 814 68 44
F: +90 242 814 68 86

ALANYA SHOP

Kadıpaşa Mh. Stad Cd.
Efe Apt. No: 38/A Alanya
T: +90 242 522 17 44 (Pbx)
F: +90 242 522 18 77

D'ENVER[®]
L E A T H E R & F U R

www.denver.com.tr

Mesleki Sorunlar

Mevcut mesleki sorunların çözümüne odaklanmış ve yoğunluğu hiç azalmayan çabalarımız devam ederken, yeni sıkıntıların ortaya çıkması ve gündeme oturması bizleri zaman zaman gerçekten yılma noktasına getiriyor.

Lakin üstlendiğimiz görev gereği en son pes etmesi gereken biziz. Yeni çözüm ve çıkış yolları da bulmak zorundayız, hep birlikte bulmak zorundayız, çünkü yaptığımız işe ve mesleğimize olan bağlılığımız bunu gerektiriyor. Dolayısıyla, sürekli enerjimizi yenileyip kendimizi “upgrade” etmemiz gerekiyor.

Bunu yapmak biz rehberler için zor olmamalı, ülkemize gelen misafirleri seyahatleri boyunca bir hayal dünyasında yaşatmıyor muyuz? “Taş devrinden Homer’in Truva savaşına, antik dünyadan Roma ve Selçuklu İmparatorluğu’na, İstanbul’un fethinden Kurtuluş Savaşı

ve Türkiye Cumhuriyeti’ne, Ağrı Dağı’ndan Harran’a, Kapadokya’ya, Pamukkale’den Efes’e, İstanbul’dan Anıtkabir’e ve Mevlana’ya,” Anadolu’nun tarihini ve kültürünü onlara yaşatmıyor muyuz?

Birçok turist ülkemizden ayrılırken, rehberlerinin onlara anlattıkları ile Türkiye’yi “yaşattıklarını” ve ülkemizi çok daha iyi tanıdıklarını dile getiriyor.

Rehberler böyle bir yeteneğe sahip ise, zaman zaman yaşadıkları umutsuzluğun pekala üstesinden gelebilirler ve gelecekle ilgili kaygılarını olumluya çevirebilirler. Hepiniz mutlaka inanarak başladığınız bir turun başarı ile tamamlandığına şahit olmuşsunuzdur.

Onun için umutsuzluğa gerek yok, hep birlikte mesleğimizi daha iyi bir konuma getireceğimize inanıyorum. İnancımızın ve azmimizin en somut göstergesi de, elinizdeki dergi, 2 yılda 8. sayıya ulaştık ve artık iki dilde hazırlıyoruz. ARO Dergi bundan sonra uluslararası bir yayın niteliği kazanacak. 3000 baskı adedinden 6000 baskı adedine ulaştık. İmandık ve başladık.

Mayıs ayında meslek yasa taslağımız, meslek kuruluşları ve Sayın Bakanımızın çabaları sonucunda Meclis’in ilgili komisyonunda görüşülecek. Temennimiz bir an önce yüce Meclisimizin Genel Kuruluna sevk edilip, son adımın da atılmasıdır.

Daha düne kadar meslek yasasını “ütopya” olarak gören umutsuz arkadaşlarımızın dahi, “galiba çıkacak” dediklerini duymaya başlıyoruz. Hep birlikte olursak ütopyalar dahi gerçek olabilir.

En derin saygılarımla,

Hasan UYSAL

ARO

ANTALYA
REHBERLER ODASI
DERGİSİ

CHAMBER OF ANTALYA
TOUR GUIDES QUARTERLY

3 ayda bir yayımlanır. YIL: 2, SAYI: 8, Nisan - Haziran 2012.
Mayıs ayında basılmıştır.

Published quarterly YEAR: 2, ISSUE No.: 8, April - June 2012.
Published in May.

İMTİYAZ SAHİBİ / Concessionaire

Antalya Rehberler Esnaf Odası adına /
On behalf of the Chamber of Antalya Tour Guides
Hasan UYSAL - hasanuysal@aro.org.tr

SORUMLU MÜDÜR, GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Director In Charge, Editor In Chief
Ahmet Zeki APALI - zekiapali@aro.org.tr

YAYIN KURULU / Editorial Board

Prof.Dr. Bekir DENİZ, Prof.Dr. Nevzat ÇEVİK
Prof.Dr. Şadan GÖKOVALI, Yavuz Ali SAKARYA
Hüseyin ÇİMRİN, Mehmet ERDEM, Recep YAVUZ,
T. Michael P. DUGGAN, Oktay TILKI

KATKIDA BULUNANLAR / Contributors

Levent ÖCAL, Serdar SEVİNÇ

KAPAK FOTOĞRAFI / Cover Photo

Cumhurbaşkanlığı Arşivi

GRAFİK TASARIM / Graphic Design

Adnan SAYKI - Tel: +90 537 419 43 23
www.adnansayki.com - adnan@adnansayki.com

ÇEVİRMEN / Translator

Müge SÖZEN

BASKI / Printing House

Başak Matbaacılık ve Tanıtım Hiz. Ltd. Şti.
Anadolu Bulvarı Meka Plaza No: 5 / 15 Gimat
Yenimahalle / ANKARA, Tel: +90 312 397 16 17

YAZIŞMA ADRESİ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ

Mailing Address and Contact Information

Demircikara Mah. Burhanettin Onat Cad.
Antürk Sitesi, A-Blok, No: 89 Kat: 1, D: 4 Antalya / TURKEY
Tel: +90 242 311 11 30 (Pbx) - Fax: +90 242 322 91 75
www.aro.org.tr - dergi@aro.org.tr

"Yazıların sorumluluğu yazarlarına, reklamların sorumluluğu reklam sahiplerine aittir. Yazılı izin olmaksızın hiçbir yazı, fotoğraf ve grafik içerik başka bir yerde kullanılamaz."

Kültür-Sanat, Tarih, Arkeoloji, Mitoloji ve Gezi Dergisi.
ARO'nun bir kültür hizmetidir.

"The responsibility for the articles and advertisements remains with the authors and advertisers respectively. No text, photograph or graphical content may be used anywhere else without written permission."
Arts & Culture, History, Archaeology, Mythology and Travel Quarterly.
A cultural service provided by ARO

İÇİNDEKİLER contents

6-8

ANTALYA'nın
TURİZM TARİHİ
VIII. Bölüm

10-16

DİVRİĞİ ULU CAMİİ
ve DARÜŞŞİFASI

The Great Mosque and Medical Center in Divrigi

18-40

ASPENDOS

46-55

KIBYRA - GÖLHİSAR

56-62

TÜRK KAHVESİ

Turkish Coffee

64-79

ATATÜRK MÜZE
KÖŞKÜ

Ataturk Museum Pavilion

80-102

JULIUS CAESAR
"Veni, Vidi, Vici"

104-106

BALIKLARIMIZ

108-109

TUZ

110-116

AMERİKA 1. Bölüm
LOS ANGELES
"Melekler Şehri"

AMERICA, Part 1: Los Angeles, "City of Angels"

118-121

HABERLER

122

TÜRKİYE'nin TOP 10'u

Gururluyuz

Dergimizin bu sayısı ile ikinci yılımızı doldurmuş oluyoruz. Hep daha iyiye odaklandık ve her yeni sayımızda bunu gerçekleştirdik. Antalya'nın dünya turizm liginde başa güreşir hale gelmesi nedeniyle iki dilde yayımlanma hayalimiz hep vardı. İşte elinizdeki sayı bunun ilk örneğidir ve bence muhteşem bir iş çıkarılmıştır.

Dergimizin bu sayısının gerek konuları, gerekse profesyonel çevirileri yabancı dil danışmanlarımızdan tam not almıştır. Bundan sonraki sayılarda artık hep iki dilliyiz, ileride başka dilleri de ekleriz belki kim bilir...

Atatürk Müze Köşkü'nü özel izinle siz değerli okurlarımıza sunabilmek, Sezar'ın Anadolu seferini uzman meslektaşımızın kaleminden ayrıntılarıyla verebilmek, hele bir de Aspendos'daki Selçuklu Dönemi Heykel ve Kabartmaları ile ilgili bilimsel bir makaleyi bu yazılarla bir arada yayımlayabilmek birçok dergi editörünü kıskandırmıştır. Bu konuda kıskanılmak veya imrenilmek çok güzel, ama biz her zaman bu

güzelliği tüm üyelerimizle paylaşmayı ve birlikte gururlanmayı yeğleriz ...

Meslektaşlarımız gruplarında çıkabilecek uzmanlara uluslararası standartta bir kalite ile kendi meslek örgütü ve meslektaşlarınca yayımlanmış bu dergiyi gururla sunabilirler. İster yabancı ister yerli bir konuğunuza göğsünüzü gere gere takdim edebileceğiniz elinizdeki bu dergiyi çıkaran ekibin başında olmaktan dolayı kıvanç duyuyorum.

Gururlanın ARO üyeleri, bu gurur hepimizin...

Yeni bir başlangıcın camiamıza ve üyelerimize hayırlı olmasını dilerken, en derin saygı ve selamlarımı sunuyorum.

We Are Proud

We complete the second year of our periodical with this issue. We have always focused on the better, and we hope to have achieved this with each new issue. We always had the dream of publishing our periodical bilingually, as Antalya has become one of the leading cities in the world tourism league. Now, the issue that you hold in your hands is the first sample, and I think that it is a great job.

Both the topics, and the professional translations of the issue have received full marks from our foreign language consultants. From now on, our following issues will always be bilingual. Who knows, maybe we will add other languages in the future...

It has made many other periodical editors jealous to offer our valued readers an article on the Atatürk Museum Pavilion by special permission, give the details of Caesar's Anatolian campaign from the pen of an expert colleague, and, especially, publish the first part of a scientific article on the Sculptures and Reliefs of the Seljuk Period in Aspendos along with them. It is very nice to be envied or coveted in this regard, but we always prefer to share this grandeur with all our members and be proud together with them...

Our colleagues can proudly offer this periodical published in an international standard and by their own professional organization and colleagues to experts that may be in their groups. I am proud to be the head of the team publishing the periodical you hold in your hands that you can proudly present to an either local or foreign guests of yours.

ARO members, be proud, this pride belongs to us all...

I hope that this new beginning will be beneficial for our community and members, and I present my deepest respects and greetings.

A. Zeki APALI

Kemer Ayışığı Koyu, (1973)

Antalya'nın Turizm Tarihi VIII. Bölüm

Antalya'nın İlk Tatil Köyü: Club Valtur

Hüseyin ÇİMRİN, Kent Tarihçisi

Yıl 1949. Korsika'daki Calvi kulübüne ait plajlarda Gerard Blitz adlı bir genç güneşleniyor. Plajın yanında ise çadırlar kurulu. Bazı tatilciler burada kamp yapıyor. Blitz'in kafasında o anda yepyeni bir tatil anlayışının

O günlerde Antalya'dan Kemer'e gidilebilecek tek vasıta deniz motorları idi. Yaz aylarında Kemer'e ancak Jeeplerle yapılabilecek bir yolculukta; yolun bazı bölümünde yolcu arabadan indirilir; karşıdan herhangi bir vasıtanın gelip gelmediğini kontrol için, bir sonraki viraja gönderilirdi.

doğmasına neden olacak **bir fikir doğuyor**: "açık havada yaşam zevkini, spor yapıp form tutma keyfini insanlara tattırmak" yani, "**Tatil Köyleri**".

Bir hayal şeklinde başlayan bu düşünce Blitz ve arkadaşı Gilbert Trigano ile çok kısa zamanda bir gerçeğe dönüştü. Gerard Blitz, ve bunun için 11 Şubat 1950'de tatil köyü kurmak için resmen başvuruda bulundu. Tatil köyüne de "**Club Mediterranee**" adını verdi.

5 Haziran 1950'de Mayorka'da çadırlarla bir tatil köyü oluşturdular. Bu tatil köyüne ilk müşteri olarak 300 kişi geldi.

İlk Kez Herşey Dahil

Club Med, 1955 yılında Tahiti'de Punaauia adlı bir cenneti keşfetti. Ancak, buraya gitmek çok zordu. Bu tatil için dört ay ayırmak şarttı. Çünkü gidiş için bir ay, dönüş yolculuğu için de bir ay gerekiyordu. Club Med dünyanın öbür ucunda

Kemer Valtur İtalyan Tatil Köyü (1974)

dört aylık ilk tatili başlattı. Club Med başka ülkelerde de çadırlarını kurmaya başladı. 1955'te bu tesislerde turistlere ilk kez "Her şey dahil" sistem uygulandı. Sistem sonraki yıllarda kurulan tatil köylerinde de devam etti. Halbuki bizde turizmciler "Her Şey Dahil Sistem"i son yıllarda ortaya çıktığını zannederler.

1965'e gelindiğinde artık turistler biraz daha konfora gerek duymaya başlamışlardı. Tatilde çadır yaşamı biraz basit kalıyordu. Club Med Agadir'de, ilk kez hem yaz hem kış açık kalan ve beton binalardan oluşan bir tatil köyü kurdu. Bu yöntem Amerikalı ve Japon müşteriler tarafından çok beğenildi. Şirket Malezya'daki ilk tesisi "Cherating Beach"le Asya'yı keşfetti. Bunu Tayland, Meksika ve Bahamalar izledi. On yılın sonunda Club Mediterranee "Club Med" oldu. O yıllarda çocuklar için hiçbir tatil organizasyonu yapılmıyordu. 1967 yılında Clup Med'erde Mini Club'ların kuruluşu yeni bir ilke imza attı. Böylece çocuklarla

beraber aile tatilleri başladı. Mini Club, çocuklar için hazırlanan çok özel aktiviteleriyle aile tatillerinde adeta bir devrim yaptı.

1950 yılında 300 kişi turist kapasitesi ile başlayan serüven, 1957'de 10 bin turiste ulaştı. Club Med 1957 yılında anonim şirkete dönüştü ve 1966'da Fransa'da halka açıldı. 1971 yılında ise şirket tatil köyleri zincirinin bir halkasını da Antalya'nın o zamanki 500 nüfuslu Kemer Köy'ünde gerçekleştirme kararı aldı.

Antalya'da Bir İlk

O günlerde Antalya'dan Kemer'e gidilebilecek tek vasıta deniz motorları idi. Bir de Kemer'e jeep-lerle dağlardan aşıp gidilirdi. O da ancak yaz aylarında. Yolun bazı bölümünde yolcu arabadan indirilir; karşıdan herhangi bir vasıtanın gelip gelmediğini kontrol için, bir sonraki viraja gönderilirdi. Çünkü Kemer karayolunun birkaç yerinde, iki vasıtanın yan yana geçmesi bile imkânsızdı.

İtalyanlar tatil köyünü inşa etmek için hükümete, önce Kemer'e yol yapılması şartını öne sürmüşlerdi. Yol yapıldıktan sonradır ki, Clup Med bazı sorunlar yüzünden inşaatı başlayamadıkları için, bu alan Turizm ve Tanıtma Bakanlığı tarafından 1972 yılında bir İtalyan Tatil Şirketi olan Clup Valtur'a tahsis edildi. Clup Valtur kısa sürede tesisin inşaatını bitirdi ve böylece Kemerliler, Clup Valtur İtalyan Tatil Köyü sayesinde hem yola, hem de o yıllarda bol turiste kavuştu.

İlk Üstsüz Turistler

Clup Valtur İtalyan Tatil Köyü 1974 yılında hizmete açıldığında, Antalya'nın ilk ilk açık büfeyi, animasyonu, ve ilk "hepsi dahil sistemi" gördüğü konaklama tesisi idi. Sonraki yıllarda Clup Med, Valtur Tatil Köyü'nden hisse satın alarak kendi müşterilerini Kemer'e getirmeye başladılar.

Bu Tatil Köyü açıldıktan sonra da, Antalya sosyetesinde orayı görmek, orada bir gün geçirmek

Kemer, bugün Ayışığı Plajı olarak bilinen bölge (1954)

Antalya Turizm Bölge Müdürü, Ahmet Dolanay

bir tutku haline geldi. Antalya'nın ileri gelenleri tatil köyünü ziyaret etmek, orada bir gün geçirebilmek için can atarlardı. Tatil köyünden içeri Türk olarak kimseyi almazlardı çünkü. Antalya Turizm Bölge Müdürü Ahmet Dolanay İtalyanca bildiği ve Valtur Tatil Köyü idarecileri ile arası iyi olduğundan, genellikle onun ricasını kırmazlardı.

Rica minnet içeri alınırdı kentin yöneticileri ve ileri gelenleri. Orada içkili bir yemek yemek, o günler için bir ayrıcalık gibiydi. Antalya-lılar ilk üstsüz denize giren bayan-ları, ilk 'Çıplaklar Kampı'nı bu tatil köyünde gördü, yaşadı. Orada gününbirlik birkaç saat geçirenler kente döndüklerinde, dostlarına orada yaşadıklarını, bire bin katarak anlatırdı. Onlar için Valtur Tatil Köyü adeta bir cennet gibiydi.

Antalyalı turizmciler yemek ve yemek sırasında ücretsiz içki ikramı konseptli 'hepsi dahil' sistemle ilk kez bu tatil köyünde tanıştılar.

İkinci Tatil Köyü Girişimi

Kemer yakınında ikinci bir tatil köyü girişimi 1972 yılında oldu. 83 şirketten oluşan ve dünyanın birçok turizm merkezinde otel ve bir de uçak şirketi olan Alman Arabella Firması'nın sahibi Schörnhuber Kardeşler özel uçakları ile 1972 Şubat'ında Atina'dan Antalya'ya geldiler.

Şubat ayında Yunanistan'da kar yağışını yaşayan ekip, masmavi bir gökyüzü, sıcak bir güneş ve Antalya'da ağaçlar çiçek açmış görünce, Antalya'ya adeta büyülenmişlerdi. Antalya'nın sahillerini bir de özel uçakları ile alçaktan uçarak izlediler. Karar vermişlerdi. Ne yapıp yapıp buraya bir tatil köyü yapacaklardı.

Schörnhuber Kardeşler söz verdikleri gibi bir ay kadar sonra mimar, mühendis, ekonomist, turizmcilerden oluşan bir heyetle tekrar Antalya'ya geldiler. Kemer Kızıltepe bölgesinde konaklama tesisi kurmak istiyorlardı. Turizm Bankası da inşa edilecek tesislere ortak olacaktı. Arabella ile banka arasında ortak bir şirket kurulup, bir ön anlaşma imzalandı. Kurulan

bu şirket Kızıltepe'de önce kura-çağı 1350, ikinci aşamada 2700 daha sonra 7000 yataklı oteller ve tatil köyleri için plan ve proje hazırlayacaktı. Ulaştırma Bakanlığı da uçakların Antalya Hava Limanı'nda rahat iniş-kalkışı için gerekli genişletme çalışmalarını yapacaktı.

Hükümet Düşünce

Fakat işler, beklenildiği gibi gitmedi. 1973 seçimlerinde AP Hükümeti düştü. CHP-MSP ortak hükümeti kuruldu. Hükümetin bir kanadı turizm olgusuna pek sıcak bakmıyordu. Yeni hükümet daha önce Arabella'ya tanınan hisseleri azaltarak % 50 olmasını istedi. Arabella bu öneriyi kabul etmiş; ancak Almanların Türkiye'den ticari alacaklarından on milyon liranın bu işte kullanılmasını istemişlerdi. Turizm Bakanlığı uygun bulmuş, ancak Maliye Bakanlığı Hazine Genel Sekreterliği buna yanaşmıyordu. Nihayet olan olmuş, bürokrasi, çelişkili beyanlar yüzünden iş içinden çıkılmaz bir hal almıştı. Arabella şirketinin sahibi Schörnhuber Antalya'da yatırım yapmaktan vazgeçtiğini şu sözlerle açıklıyordu:

Zehir Zemberek Açıklama

"Türk Hükümeti'nin belli bir turizm politikası, ilkeleri yok. Önce Turizm Bankası ile sermaye oranında anlaştık. Arkadan % 50 olarak değiştirelim dediler. Değiştirdik. Yarın % 40 derlerse ne yaparız? Bu işe başlayalı iki yıl oldu. Hala formalitelerle uğraşıyoruz. Artık biz bu işten bıktık." Sonra da Arabella Şirketi Turizm Bankası'na gönderdiği kısa mektupta, Antalya dosyasını kapattığını bildiriyordu. Bu şirket konaklama tesislerini inşa edebilseydi; Antalya, daha 1970'li yılların ortalarında bol turiste kavuşacaktı. Turizmde çok zaman kaybettik.

GELECEK SAYI:
Antalya Turizmi'nde
Nereden Nereye?

MOTİF

Kültür Merkezi

Tel: 0384 511 48 59 - 511 38 93

Yeni Mh. Ç.E.Ç Yolu No:1 AVANOS-NEVŞEHİR-KAPADOKYA

www.kapadokya-motif.com

Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası

Ulu Camii / The Great Mosque

Çeşitli uygarlıklara sahne olan Divriği'ye Türkler Malazgirt zaferinden sonra yerleşmişlerdir. Alparslan'ın komutanlarından Mengücek Gazi Erzincan, Kemah ve Divriği'yi alarak Mengücekoğulları Devleti'ni kurmuştur. Daha sonra Erzincan-Kemah ve Divriği olarak iki kol oluşturan Mengücekoğulları'nın bir koluna Divriği merkezlik etmiştir. Ülkelerini savaşarak değil, barış içinde yaşatmak isteyen Mengücekoğulları aldıkları yerlerle yetinmemişlerdir. Bu dönemde Divriği çok imar görmüş ve Mengücekoğulları, sosyal alandaki kuruluşların yapımına önem vermişler, yaptırmış oldukları sanat değeri çok yüksek anıtlarla da övülmeye layık bir beylik olarak tarihteki yerlerini almışlardır. Mengücekoğlu Ahmed Şah ve eşi Turan Melek tarafından 1228 yılında

yapımı başlatılmış olan Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, Anadolu'da eşine rastlanmayan, dünya tarihi açısından da evrensel nitelikli bir başyapıttır. Eşsiz bezemeleriyle dönemin taş işçiliğini aşan bu anıtın özgün bir üslubu vardır. Divriği mucizesi ya da muamması denilen, öncesiz ve sonrasız bu üslup Selçuklu dönemindeki sanat ve zanaat ortamının biçimsel özelliklerini içeren, büyük bir birikimi yansıtmaktadır. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, Divriği Kalesi'nin güneyinde, Iğmbat tepesinin batı eteğinde yükselmektedir. Divriği Ulu Camii, Kale Camii'ni de yaptıran Mengücek beyi Şahinşah'ın torunu ve Süleyman Şah'ın oğlu Ahmet Şah tarafından 1228 yılında yaptırılmaya başlanmıştır. Anıtın baş mimarı Ahlatlı Hürremşah'tır. Mükemmel bir

işçilikle yapılmış olan ve 1240 tarihini taşıyan caminin ahşap minberi, Tiflisli İbrahim oğlu Ahmed adlı bir sanatkâra aittir. Ulu Camii'nin orijinal vakfiyesinin tarihi ise 1243 olup, anıtın yapımı oldukça uzun sürmüştür.

Ulu Camii'nin güneyinde, camiye bitişik olarak inşa edilmiş olan Darüşşifa yer alır. Uzak-tan ve yakından bu iki yapı ayırt edilemediğinden, Ulu Camii deyimi her iki yapıyı da kapsar. Camii ile darüşşifa, 32 x 64 m = 1280 metrekare; Darüşşifa ise, 24 x 32 m = 768 metrekaredir. Cami, 16 sütunlu enlemesine ve boylamasına beş sahindan oluşmakta olup, üstü 23 tonoz ve iki kubbe ile örtülüdür.

Sekiz köşeli olan sütunlar geniş başlıkları taşımakta olup

The Great (Ulu) Mosque and Medical Center (Darüşşifa) in Divrigi

After the Manzikert Victory, the Turks settled down in Divrigi, a settling place for various civilizations. Mengucek Gazi, the commander of Alparslan, established the state called Mengucekogullari, conquering Erzincan, Kemah, and Divrigi. During this period, Divrigi developed and Mengucekogullari gave importance to the construction of social institutions and wrote a history as a district governed by a peaceful Beylik, worthy of being praised because of the monuments they erected.

Ahmet Shah, son of Mengucek, and his wife Turan Melek built the Great Mosque in Divrigi in 1228. It is a high qualified work of art, another example of which is never met in Anatolia. It has a special style, very different from stone-constructions of its period, called a wonder of Divrigi.

Divrigi Great Mosque and its Medical Centre is on the south of the Divrigi castle and on the western side of Igimbat Hill.

Divrigi Great Mosque was begun to be constructed by Ahmet Shah in 1228, son of Suleiman Shah and grandson of Sahinshah, a bey of Mengucek, who had built the Kale Mosque. The chief architect of the monument is Hurremshah from Ahlat. The wooden pulpit in the mosque built in 1240, the construction of which is excellent belongs to the artisan called Ahmet, son of Ibrahim from Tbilisi. The date of the original Foundation Charter of the Great Mosque is 1243, the construction of which took a long time.

In the south of the Great

Mosque, lies the medical centre. The term "The Great Mosque" includes both, for these two buildings cannot be distinguished from each other from near and far. Both the mosque and the medical centre are 32x63 m=1280 square ms, the medical centre 24x32 m=768 square ms.

The mosque has 5 landings with 16 pillars and the roof of which is covered with 23 vaults and 2 domes. The pillars having 8 cornices carry large cowl. The thickness of its walls is 140 cms. It is a rare work in terms of its niche, its design and decorative characteristics. It has 3 entrances as the Northern gate, the Western gate, and the Shah gate in the east. There are 4 inscriptions including dates and names, 21 notice boards including the signatures of the artisans, verses from the Koran and devotions. The Northern gate, as in the Seljukian constructions, is higher than the building itself. This gate designed in baroque style is in 14.5 m height, 11.5 m width and 4.5 m depth. It goes 1.6 m far towards outside. The high embossed designs, on both sides of the northern gate, independent from each other and or-

dered symmetrically, show a plastic appearance, on each branches of which appear small trees, huge leaves and round plates on which there are embossed designs called mirrors. The design of the gate and its decoration is excellent with its composition, its outward appearance, well-chosen materials and embossed designs. The artisan seems to have created a paradise with plant motifs.

One of the inscriptions on the gate is said to have been built in the period of Alaaddin Keykubad and the other inscription with highly embossed designs and flower motifs is said to have been built by Ahmet Shah, son of Suleiman Shah. The embossed designs of the Nightingale and the Rose within the frame of Flowers of this inscription is an interesting composition.

The exit gate, on the western side of the mosque is in 9.5 m height, 6 m width and 2.6 m depth and it has a collar of 1.4 m. On this gate never met in the art of the Seljuks, there is an inscription dated 1228 and the surface of which is covered with plant motifs rich in number. This gate is called the

Havadan Görünüm / Aerial view of The Great Mosque

Batı Kapısı / West Gate

Mimber / Mosque Minbar

duvarların kalınlığı 140 cm'dir. Mihrap, biçim ve dekoratif özellikler açısından Anadolu'da tektir. Caminin, kible kapısı (kuzey taç kapısı), batı yönünde çıkış kapısı olan çarşı kapısı (batı kapısı) ve doğuda yer alan Şah Kapısı olmak üzere üç girişi vardır. Camide tarih ve isim veren dört kitabe, dört usta imzası ve ayrıca besmele, ayet ve dua yazılı olan 21 adet pano bulunmaktadır.

Kible kapısı (kuzey taç kapısı), Selçuklu yapılarının kapılarında olduğu gibi, yapıya göre daha yüksek ve dışa taşıntılı biçimdedir. Barok stilde tasarlanmış olan bu taç kapının yüksekliği 14,5 m, eni 11,5 m, derinliği ise 4,5 m'dir. Portal, duvar cephesinden dışarıya doğru 1,6 m taşırılmıştır. Taç

kapının iki kanadında simetrik izlenimi vererek arka arkaya sıralanan, hemen hemen bağımsız durumdaki yüksek kabartmalar, her dalında ufak ağaçların, ince sütunlardan kocaman yaprakların, ayna denilen ve üzerleri yıldız kabartmalı yuvarlak levhaların çıktığı plastik bir görünüm sergilemekte, kapının her iki yanında kırma motifler ve vazoları yer almaktadır.

Kible Kapısı'nın planı ve bezemeleri, benzerine asla rastlanamayan bir tasarım hüneri sergileyen, kompozisyonu, cephe güzelliği, malzeme seçimi, kabartmaları, plastiği, anıtsal etki ve ışık gölge derinlikleri yönünden üstünlük taşımaktadır. Sanatkâr sanki bitki motifleri ile bir cennet bahçesi

tasarlamıştır.

Kapıda yer alan iki kitabenin ince iki satırlık olanında, Alaaddin Keykubad devrinde yapıldığı, iri harfli, yüksek kabartmalı ve zemini çiçek motifli olan diğer kitabede ise 1228 yılında Süleyman Şah oğlu Ahmed Şah tarafından yapıldığı belirtilmektedir. Bu kitabenin çiçek zemini içinde, başında ve sonunda olmak üzere stilize bülbül ve gül kabartması ilgi çekici bir kompozisyonudur.

Caminin batı yönünde bulunan; Çarşı Kapısı'nın (çıkış kapısı) yüksekliği 9,5 m, eni 6 m, derinliği 2,6 m ve taşıntısı ise 1,4 m'dir. Selçuklu sanatında rastlanamayan özellikteki bu kapı üzerinde, 1228 tarihli ayrı bir kitabe daha bulunmak-

·OBA· RESTAURANT

**Türk mutfağının yöresel yemeklerini,
Türk misafirperverliği ile ferah yeşil alanımızda
siz değerli misafirlerimize sunmaktayız.**

www.adnansayki.com

Ürgüp Yolu, Uçhisar Kavşağı, Çubuk Mevkii Uçhisar, NEVŞEHİR

Tel: 0384 219 20 01 - Faks: 0384 219 30 60 - YAKUP: 0533 399 54 42 - ŞAHİN: 0532 654 67 46

www.obacappadocia.com - oba@obacappadocia.com

Caminin Görkemli Taş İşçiliği / The magnificent stone work of The Great Mosque

Batı Giriş Kapısı Taş Süslemeleri / Stone decoration of the West Gate

Taş Süslemeler / Stone decorations

ta olup, kapının bütün yüzeyi, ince ayrıntılarla ve zengin bitkisel motiflerle örtülmüştür. Bu süsleme, adeta bir halı ve eşsiz desenlerle bezeli bir kumaşa benzetildiğinden bazı bilim

adamları tarafından bu kapıya “Tekstil Kapı” denilmiştir. Kapı çıkıntısının sağ ve sol yüzeyinde iki ayrı çift başlı kartal motifi bulunmakta olup; kuzey taraftaki motifin hemen yanında tek

başlı bir kuş motifi daha yer almaktadır. Pek çok hanedan tarafından kudret ve egemenlik simgesi olarak kullanılan bu semboller, hiçbir yerde buradaki kadar zarif işlenmemiştir.

Doğu yönündeki Şah Kapısı, fonksiyonuna uygun olarak “Taht Kapısı” olarak da bilinmektedir. Yüzeyi bitkisel, geometrik, yıldız, düğüm, saç örgüsü motifleri ile bezemeli. Minare, caminin kuzeybatı köşesinde yer alır. Silindirik gövdeli bu minare, caminin asıl minaresinin yıkılmasından sonra, Kanuni Sultan Süleyman tarafından 1523 yılında yenilenmiştir.

Divriği Ulu Camii’nin her biri bir sanat eseri olan 18 ve 19. yüzyıla ait halı ve kilimleri İstanbul Sultan Ahmet Camii avlusundaki Vakıflar Halı ve Kilim Müzesi’nde sergilenmektedir.

Camiye güney yönünden bitişik olan Darüşşifa (Turan Melek Darüşşifası), Erzincan Emiri Fahreddin Behram Şah’ın kızı ve Ahmed Şah’ın eşi Melike Turan Melek tarafından 1228 yılında yaptırılmıştır. Görkemli ve zengin süslemelerle bezeli taç kapısı, dört eyvanlı, orta avlusu kapalı plan şemasıyla, Orta Asya Türk yapı geleneğine bağlı, benzersiz bir Mengücekli anıttır. 1206 tarihli Kayseri ve 1217 tarihli Sivas Darüşşifası gibi, Divriği Darüşşifası da günümüze bozulmadan gelen en eski Selçuklu tıp merkezlerinden biridir.

Darüşşifa kapısı, yükseklik ve plan bakımından yepyeni özellikler gösterir. Yarım bir eyvan görünümünde olan taç kapının kemeri, işlemeleri ile bir başbağ veya tacı andırmakta, adeta bir kadın başını simgelemektedir. Yüksekliği 14 m ve derinliği 10,5 m olan kapının sol payesinde, üçgenler içinde gizlenmiş bir ustalar rölyefi

"Textile gate" by some scientists, for it is likened to a material adorned with unique motifs. There is an eagle each on the right and left sides of the gate with two heads and one eagle with one head on the surface of the Niche; this symbol, used as a symbol of wealth and strength by many rulers, has never been designed so elegantly anywhere else.

The Shah gate, on the eastern side is also known as the "Throne gate". Its surface is adorned with plant, geometric, star and coil of hair motifs. The Minaret lies at the north-west corner. This minaret with circle body was rebuilt by Suleiman the Magnificent in 1523 after the main minaret had been pulled down.

Magnificent carpets and kilims which belong to the 18th and 19th centuries, are exhibited in the Foundation Kilim and Carpet Museum in the courtyard of Sultanahmet Mosque.

The Darussifa (medical center) which is next to the mosque in the southern side was built in 1228 by Melike Turan Melek who was not only one of the daughters of Emir of Erzincan Fahreddin Behram Shah but was also Ahmet Shah's wife. It is also called Sifaiye Medrese because it was transferred into a Medrese in the 18th century. It is a unique wonderful Mengucek monument with its magnificent decorations and the Crown Gate, 4 Eyvans, and the Middle Court presenting traditional architecture of Middle Asia. Divrigi Darussifa, as 1206 Kayseri and 1217 Sivas Darussifa, is one of the oldest Seljukian medical centers that has remained intact until today.

Darussifa Gate shows brand new architectural features in respect of height and plan.

The arch of The Crown Gate is semicircular in shape and looks like a girl's head cover or crown, and almost symbolizes a woman's head figure. The gate is 14 m high and 10.5 m deep. Its left hand side has reliefs hidden in triangles.

There is relief of a man on the left, and a relief of a woman with distinctive braided hair on the right of the outer columns. These figures symbolize domination, welfare, happiness, hope, and moon-sun as seen in Sivas Darussifa. These columns coming from the ground show an extraordinary art with light and shadow illusions, carvishes and palmets in plastic shape and disquettes placed on the gate. The foreheads, at the bottom of the Gate Kav-sara were decorated with star motifs. It is interesting to see that star motif with 5 angles was first used in Divrigi Darussifa. There is a window lightening the first floor just at the bottom of the Pediment. This rectangular and divided window is behind of an attractive small column and restricted with a semicircular profile. A sensitive attraction is presented in this monumental door with huge and massive rocks, star and moon motifs, etc.

There are two records related with Darussifa one of which expresses that it was built by Melike Turan Melek in 1228. On the other hand, the second record expresses that it was built by Hurremshah from Ahlat.

You can reach the Entrance Eyvan in which there are two dorms on each side, and by this way, you can reach the inner courtyard. There is also a small pool in the middle of the courtyard. There is a pyramidal tomb in the northern side of the Main Eyvan. There are 16 graves belonging to Ah-

met Shah and his family. Two of them were covered with Seljukian tiles and belong to Ahmet Shah and Turan Melek. You can also pass and reach the tomb through the mosque.

The oldest foundation written document related with the management of Darussifa was recorded at the end of 14th century. However, unfortunately, the original record prepared by Turan Melek cannot be found. It can easily be seen in that document that not only the establishers but also the administrative board of the foundation were women only.

As known, there are 9 natural and cultural historical places in Turkey which are in the UNESCO preserving list named "The World's Cultural Heritage". Divrigi Great Mosque and Darussifa, being the third in this list, is important for UNESCO with its authentic cultural architecture, aesthetic and universal values and as symbolising the equality of women and men even in the 13th century. As the other historical places in the preserving list are site areas, the Divrigi Great Mosque and Darussifa is the unique sample as being a work of art.

The Seljukian Star on the Gate of the Great Mosque in Divrigi-Sivas, has reliefs including heart motifs, which symbolize and connect Anatolian people living together in tolerance.

Türkiye Cumhuriyeti'nin
ilk cumhurbaşkanı olan
Mustafa Kemal
Atatürk'ün,
bu göreve Büyük Millet
Meclisi'nin ilk başkanı
iken seçildiğini
biliyor musunuz?

Cami İçten Görünüm / Inside view of The Great Mosque

Taş Süsleme Detaylar / Details of the stone decorating

vardır. Taç kapının dış sütun demetlerinin üzerinde de biri sol diğeri sağ tarafta olmak üzere erkek ve belirgin örgülü saç ile kadın kabartmaları yer alır ki bunların egemenlik, aydınlık, mutluluk, umut gibi kavramları sembolize ettiği, Sivas Darüşşifası'nın da ana eyvanının iki yanında bulunan kadın erkek kabartmalarında olduğu gibi ay ve güneşi simgelediği de düşünülmektedir. Tabandan yükselen sütun demetleri, kapı üzerinde yer alan diskler, kartuşlar plastik biçimli palmetler, ışık-gölge oyunları ile olağanüstü bir sanatı sergiler. Kapı kavsarasının altına gelen alınlık da yıldız motifle-

ri ile dekore edilmiş olup, beş köşeli yıldız motifleri ilk olarak Divriği Darüşşifası'nda bulunmaktadır. Alınlığın altında birinci kata ışık veren pencere bulunur. Bu dikdörtgen ve bölmeli pencere, son derece zarif işlemeli bir sütuncuğun ardında olup, bombeli bir profille sınırlandırılmıştır. Bu anıtsal kapıda, büyük ve kitlesel taşlar ustalıkla ve özellikle yıldız ve ay motifleri, palmet örnekleri, yaprak frizleri, yuvarlak dilimli yelpazeler, birçok süsleme ile uyum içinde, görenlerde hayranlık uyandıran zevk ve inceliği ile sunulmaktadır. Darüşşifa'da iki kitabe vardır. Girişin üzerinde yer alan ilk ki-

tabede, binanın 1228 tarihinde Melike Turan Melek tarafından yaptırıldığı, içeride büyük eyvanın sonunda kubbe kavsine yakın diğer kitabede ise "Ahlatlı... Hürremşah'ın Eseri" olduğu belirtilmektedir.

Bu anıtsal kapıdan içeri girilince sağ ve solunda birer koğuşun bulunduğu giriş eyvanına, oradan ikinci bir kapı ile de iç avluya ulaşılır. Revaklı avlunun örtülmesinden meydana gelen avlu dört eyvanlı iki katlıdır. Avlunun ortasında küçük bir havuz vardır. Ana eyvanın kuzeyinde dıştan kırık piramidal, içten kubbeli türbe bulunmaktadır. Türbede Ahmet Şah, eşi ve ailesine ait on altı mezar bulunmaktadır. Bunlardan iki tanesi Selçuklu çinileri ile kaplı olup Ahmed Şah ve Turan Melek'e aittir. Türbeye ayrıca camiden de geçilmektedir. Darüşşifanın yönetimi ile ilgili en eski vakfiye XIV. yy sonlarında düzenlenmiş olup, Turan Melek'in orijinal vakfiyesi bulunamamıştır. XIV. yy sonlarında düzenlenen vakfiyede, Darüşşifanın yalnızca yapıtıcısının değil, yönetici ve mütevellilerinin de hep kadınlardan oluştuğu bu belgelerden anlaşılmaktadır.

UNESCO'nun koruma çalışmaları kapsamında yürütülen "Dünya Kültür Mirası" listesinde, Türkiye'den on doğal ve kültürel varlık bulunmaktadır. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, özgün mimarisi, estetik, kültürel, evrensel değeri ve ayrıca, 13. yy'da kadın-erkek eşitliğini de simgeleyen bir anıt olarak 1985 yılında bu listeye alınmaya layık görülmüştür.

Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan diğer doğal ve kültürel varlıklar SİT alanı olduğundan Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası eser olması bakımından tek ömektir.

Altınaova Sinan Mah.
Serik Cad. No: 441 ANTALYA
e-mail:
jewelrycenter@hotmail.com
Tel: 0242 342 00 04

Selçuk-Aydın Karayolu Üzeri 3. Km
Mersinlik Mevkii, İZMİR
e-mail:
kgjewelrycenter@hotmail.com
Tel: 0232 892 83 84

Aspendos

T. M. P. DUGGAN

I. Bölüm: Aspendos'da İslam figürlü heykel geleneği ve dış cephe kabartmaları.

13. yüzyıl Rum Selçuklu dış cephe kabartmaları ve o zamanlar Antalya, Belkis-Aspendos Sarayı'nda bulunan, gerçek boyutlu banyo yapan Şirin Selçuklu alçı kabartmasının 19. yüzyıl başlarındaki kaydı.

Genellikle, insanların ve diğer canlı varlıkların hiçbir İslami heykelinin olmadığı söylenmektedir. Bu oldukça yanıltır ve yazarın 2007'de Antalya, Belkis Selçuklu Sarayı'nın duvarlarında keşfettiği heykelleri [1] doğru bağlamda yerleştirmek için, bu geleneği anlamak önemlidir.

Günümüzde müzelerde ve özel koleksiyonlarda varlıklarını sürdüren, insanların ve diğer canlı varlıkların, 7. yüzyıldan

itibaren hem kabartma, hem de müstakil, İslami heykellerinin günümüze kadar gelen pek çok örneğine ek olarak, hem İslami, hem de ("idoller" olarak tanımlandıkları) Latin ve Yunan Hristiyan ortaçağ kaynaklarında korunmuş, günümüze kadar ulaşamamış, İslam figürlü heykellerinin açık kayıtları bulunmaktadır. İnsanları, hayvanları ve kuşları tasvir eden bu heykeller ve kabartma heykeller, yalnızca sarayların özel iç mekanları için değil, aynı zamanda sarayların dış cephelelerinde, şehir kapıları üzerinde, köprüler ve diğer kamu binaları üzerinde ve ayrıca halk su saatlerinin büyük bir bölümünü oluşturacak şekilde, halka sergilenmek için de yapılıyordu. İnsanları, hayvanları ve kuşları betimleyen heykelcikler, genellikle çeşitli malzemelerden yapılıyordu. 9. yüzyılda el-Jahiz'in kaydettiği gibi "insan figürlü ufak tefek şeyler" olan

bazıları Bağdat'a ithal ediliyordu, bazıları ise, bugün bile, Tunus, Türkiye ve başka yerlerde hala yapılmaktadır. Zaman zaman da, insan figürleri ve insan yüzlerinin alçak kabartma tasvirleri, örneğin 2000 yılında bulunan ve günümüzde Antalya Müzesi'nde sergilenen, Sultan 1. Alaaddin Keykubat'ın natüralist profil portresi [2] gibi, madalyon ve mühürler üzerine basılıyordu. Ayrıca, insan figürlerinin ve yaratıkların tasvirleri, 7. yüzyılda, 12. ve 13. yüzyıllarda Anadolu'da olduğu gibi, geçmişte bazı İslam devletlerinin paralarının bile üzerine basılıyordu. Bu durum, günümüzde bile, BAE banknotlarının üzerinde tasvir edilen yırtıcı kuş gibi, bazı İslam ülkeleri için geçerlidir.

Emevilerin Egemenliği Altında

Filistin, Ürdün ve Suriye'de, geç dönem 7. ve 8. yüzyıllarda, Emeviler tarafından inşa edilen çöl saraylarında, yalnızca hayvanları ve Amra Kasrı ve Ürdün'deki muhafızlar ve yöneticiler gibi insanları tasvir eden resimler değil, ayrıca, mozaik ve heykel hayvan tasvir kabartmaları, müstakil aslanlar, Mshatta, Ürdün'de, Halife II. Velid için yapılmış, gerçek boyutlu, erkek ve çıplak kadın heykelleri, yüksek kabartma, alçı-sıva oyma, insan başları, bir muhafızın sıva heykelciği, Khirbat el-Mefcer, Filistin'den günümüze kadar gelen, cariyelerin heykelleri ve ayakta duran ve muhtemelen II. Mervan (743-4) olan bir halifeyi tasvir eden heykel gibi, gerçek boyutlu heykeller ve Kasr el-Hayr (Batı), Suriye'den iki prens heykeli de bulunuyordu. Bu heykeller, günümüzde, Şam, Berlin, Ürdün ve Kudüs müzelerinde görülebilir.

The Seljuk sculptures
at the Belkis Palace,
Aspendos Part 1

Aspendos

T. M. P. DUGGAN

The 13th century Rum Seljuk exterior façade reliefs and the early 19th c. record of the life size Seljuk stucco relief of Shirin bathing which was then inside the Belkis-Aspendos Palace, Antalya.

It is commonly said that there were no Islamic sculptures made of people or other living things. This is quite simply untrue, and it is important to understand this tradition in order to place the sculptures discovered on the walls of the Belkis Seljuk palace at Aspendos by the author in 2007 [1] in their proper context. In addition to the many surviving examples of Islamic sculptures

of people and other living things, carved in both relief and in the round from the 7th c. onwards that survive in museums and private collections today; there is clear record of no longer surviving Islamic figural sculptures preserved in Islamic, as also in Latin and Greek Christian medieval sources (where they are de-

scribed as “idols”). These statues and relief sculptures, portraying people, animals and birds, were not only made for the private interior of palaces, but also for public display on the exterior facade of palaces, and on city gates, on bridges and on other public buildings, as also forming a part of major public water-clocks.

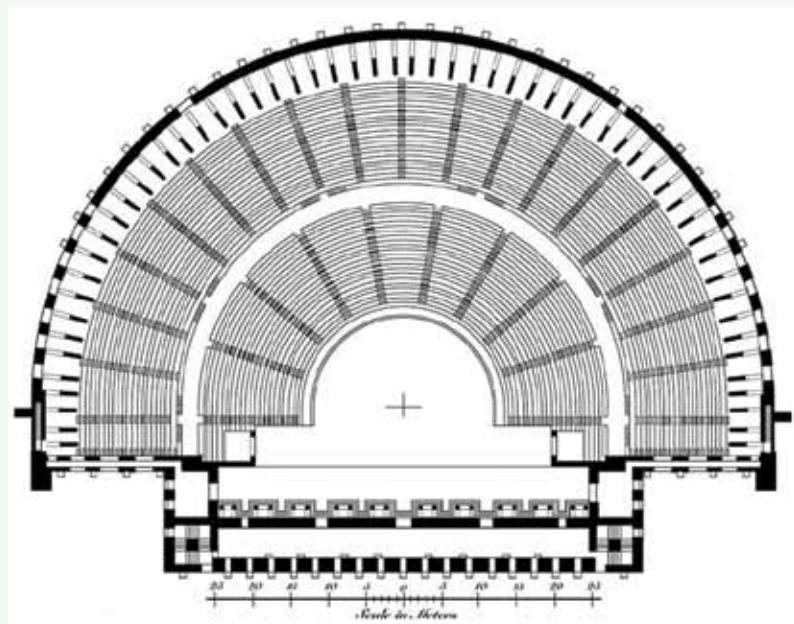

Gerçek boyutlu alçı 13. yy. Selçuklu boyalı saray alçı figürü (Türkler – Bin Yıllık bir Yolculuk , D. J. Roxburgh (ed.)'den),
Life-size stucco 13th c. Seljuk painted palace stucco figure (from D.J. Roxburgh (ed.), Turks - A Journey of a Thousand Years

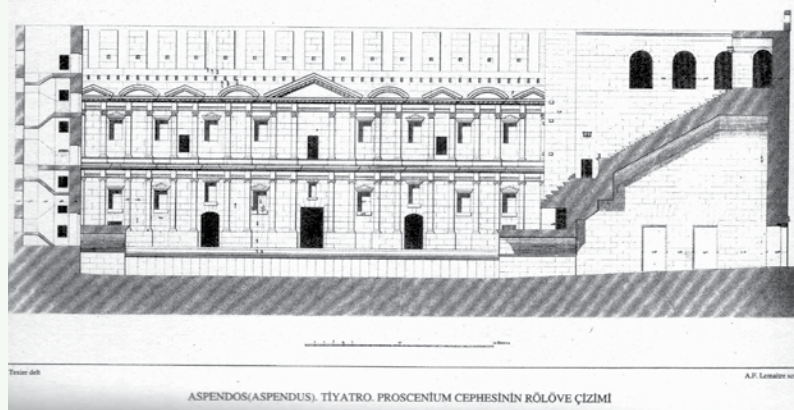
Statuettes depicting people, animals and birds were frequently made in a variety of materials, some were imported into Bagdad in the 9th c. recorded as “knicknacks with human figures” by al-Jahiz, while some are still made today in Tunisia, Turkey and elsewhere, and, at times, in low relief depictions of human figures and human faces were struck on medallions and seals, including for example the naturalistic profile portrait seal of Sultan Alaeddin Keykubat 1 found in 2000 [2] and today on display in the Antalya Museum; and depictions of human figures and creatures were even struck on the currency of some Islamic states in the past, in the 7th century, as in the 12th and 13th centuries in Anatolia, as is the case for some Islamic states today, such as the bird of prey depicted on the banknotes of the UAE.

Under the Umayyads

The desert palaces constructed by the Umayyads in the late 7th and 8th c. in Palestine, Jordan and Syria contained not only paintings depicting animals and people including guards and rulers at Qasr Amra, Jordan, and mosaic and sculpted depictions of animals in relief and lions carved in the round and also life sized male and naked female statues at Mshatta, Jordan, built for the Caliph al-Walid II; as well as heads of people carved in stucco-plaster in high relief, a stucco statuette of a guardsman and life-size sculptures including statues of concubines and one depicting a standing Caliph, probably to be identified with Marwan II (743-4) survives also from Khirbat al-Mafjar, Palestine and sculptures of two princes from Qasr al-Hayr (West), Syria. These works of sculpture can

Aspendos Roma Tiyatrosu Planı / Aspendos Roman Theatre Plan

be seen today in museums in Damascus, Berlin, Jordan and Jerusalem.

While it is reliably reported that the Umayyad appointed governor of Egypt likewise had sculptures of figures in his palace bath-house.

Under the Abbasids

Under the Abbasid Caliph Abu-Ja'far al-Mansur (754-75), on top of the Green Dome of Heaven (al-Qubbah al-Khadra) above his audience chamber in his palace of the Golden Gate at the centre of the newly constructed round city-palace complex of Baghdad and still standing into the 10th c., there was a large metal

sculpture of a horseman with a lance which was visible from beyond the walls of the city and which was reported to move.

It was this sculpture of a lancer on horseback which seems to have been the model for the lancer struck on Islamic coins, including Rum Seljuk coins, minted with this image as an expression of loyalty to the Abbasid Caliph.

It is recorded that the Nasrids had a similar type of metal sculpture of a horseman on top of a tower in their palace at Granada in the 13th c. Over each of the four main gates into the round city at the centre of Abbasid Bagdad there were also metal sculptures.

Aspendos, Belkis Sarayı'nın dış yüzeyindeki silüet kabartma oyma şeritlerinin yeri, Yazar Arşivi.
Location of the bands of silhouette relief carvings on the exterior of the Belkis Palace, Aspendos, Author's Collection.

Ayrıca, Emevilerin atadığı Mısır valisinin de, sarayının ban-yosunda, benzer figür heykellerine sahip olduğu, güvenilir kaynaklardan bildirilmiştir.

Abbasiilerin Egemenliği Altında

Abbasi Halifesi Ebu Cafer el-Mansur (754-75)'un egemenliği altında, 10. yüzyıldan beri hâlâ ayakta duran, Bağdat'taki yeni inşa edilen yuvarlak şehir-sarayının merkezindeki Altın Kapı sarayının kabul salonunun üzerindeki Yeşil Kubbe-Cennet Kubbesi (el-Qubbah el-Khadra)'nin tepesinde, şehir duvarlarının ötesinden görülebilen ve hareket ettiği bildiri-

len, mızraklı bir atlının, büyük, metal bir heykeli vardı. Abbasi Halifesi'ne bağlılığın bir ifadesi olarak, bu resmin basıldığı, Rum Selçuklu sikkeleri de dâhil olmak üzere, İslami sikkeler üzerine basılan mızraklı modeli, at sırtındaki bu mızraklı heykeli olmuş gibi görünmektedir.

Nasridilerin, 13. yüzyılda, Granada'daki saraylarındaki bir kulenin tepesinde, benzer bir türde, metal bir atlı heykeline sahip oldukları kaydedilmiştir. Abbasiilerin Bağdat'ının merkezindeki yuvarlak şehrin dört ana kapısının her birinin üzerinde de, metal heykeller vardı.

Abbasiilerin yalnızca Samarra'daki saraylarında, dans eden kadınlar da dahil olmak üzere, insan resimleri yoktu, aynı zamanda, saraylarında, 10. yüzyılda, metal kuşların üzerinde tünemiş cıvılcadığı ağaç salonu olan dar el-shajarah'daki ünlü gümüş ağacın yanındaki bir havuzun her iki yanında 15'er tanesi bulunan, hareket edebilen, at sırtındaki muhafızların gerçek boyutlu 30 heykelinden oluşan bir grup da dahil olmak üzere, hareket edebilen ve bazıları da konuşabilen, heykel-robotlar vardı [3]. Bu ağaçlardan biri, Samarra'da, Halife el-Mutevekkil (847-61)'in taht odasında idi, bir diğeri ise, Halife el-Muktedir (908-932) tarafından inşa edilen, Bağdat'taki sarayın dar el-shajarah'ında inşa edilmişti ve bu da, 917'de, tutsakların fidyeleri konusu ile ilgilenen, Konstantinopolis'den gelen elçiler tarafından görüldüğü için, hem İslami, hem de Hristiyan kaynaklarında kaydedilmiştir.

“İki (Doğu Roma) elçisi içeri girdiklerinde, yeri öptüler, selamlarını verdiler ve teşrifatçı Nasr tarafından belirtilen yerde durdular. (Halife) el-Muktedir, kümbetin (kubbenin) açılmasını ve çeşitli mekanik araçlarla yerden çıkan ağacın, kümbeti doldurana kadar çalıştırılmasını emretti. Gül suyu ve miski fışkırtan çeşmeler açıldı ve ağaca tünemiş kuş heykelcikleri cıvılcadı.” [4]

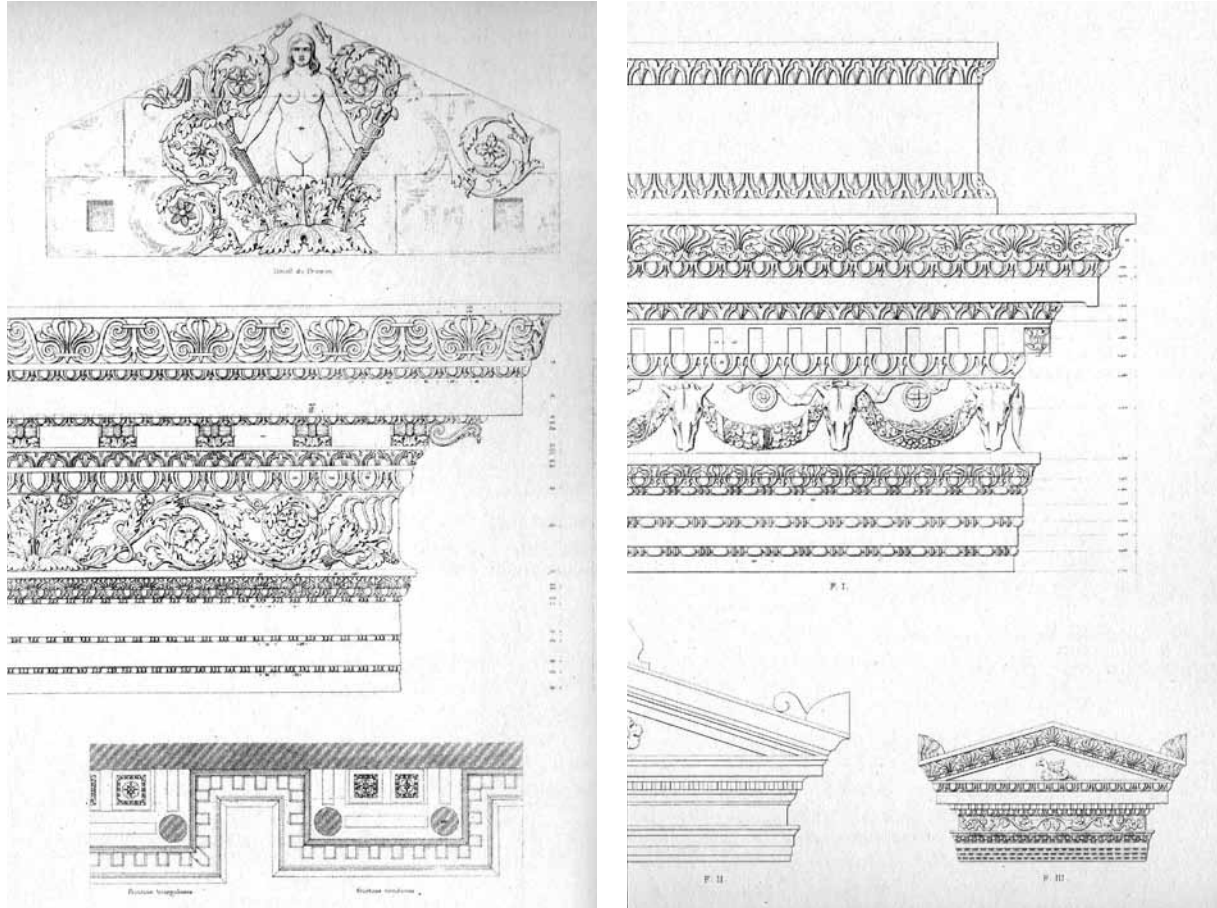
Bu, onun soyundan gelen ve çok daha küçük olan, 15. yüzyıl başında, Timur'un sarayına gönderilen Kastilya elçisi Ruy Gonzalez de Clavijo tarafından kaydedilen Altın Ağaç'a benziyordu. “Masanın yanına konmuş, duran ve meşeye benzeyen, altın bir ağaç göze çarpıyordu ve gövdesi bir adamın bacağı kadar kalınken, tepesinde, meşe yaprağı gibi yapraklar taşıyan dalları sağa sola yayılmıştı.

Feel the art of flying...

Göreme El Sanatları Çarşısı No: 24 Göreme, Nevsehir, Turkey - +90 384 271 30 62 +90 384 271 30 64 +90 533 025 95 95

Aspendos Roma Tiyatrosu, Üçgen ve Bezeme Çizimi, C. Texier, 1837'den. / Aspendos Roman Theatre, Pediment and Entablature Drawing by C. Texier, 1837.

Bu ağaç bir adamın boyu kaddı ve aşağıda da, kökleri, orada yatan büyük bir çanak-tan büyümüş gibi yapılmıştı. Bu ağacın meyveleri, çok büyük sayılarda balas yakutlarından, zümrütlerden, firuzelerden, safirlerden ve harika bir parlıltı ve güzelliğe sahip, çok sayıda büyük, yuvarlak incileri olan, sıradan yakutlardan oluşuyordu. Bunlar ağacın her tarafına konulmuşken, pek çok renkte, altın emayeden yapılmış, çok sayıda küçük kuşların, dalların üzerinde tünedikleri görülüyordu. Bunlardan, kanatları açık olan bazıları uçmaya hazır gibi görünüyordu ve kanatları kapalı olan bazıları da, uçtuktan sonra dallara henüz konmuş gibi görünüyordu. Bazıları da ağaçtaki meyveleri yemek üzere gibi görünüyordular ve yakutları, firuzeleri ve diğer mücevherleri, ya da, tabiri caizse, dallarda yetişmiş olan incileri gagalıyorlardı.” [5]

Mshatta, Ürdün’de, Emevi Halifesi II. Velid’in tahtının yanındaki aslanlar gibi, Abbasi Halifesi’nin tahtının yanında gerçek boyutlu aslan heykellerinin durduğu ve Halife el-Amin (809-13)’in eğlenceleri için inşa edilen, Dicle nehri üzerindeki üç büyük Halife mavnasının, bir aslan, kartal ve yunusa benzeyecek şekilde, su seviyesinin üstünde şekillendirildikleri kaydedilmiştir.

Ahmed İbn Tulun’un oğlu, Tulun hükümdarı Khumarawayh (884-96)’ın Fustat, Mısır’daki sarayının Altın Salon’unun duvarlarında sıralanmış, Khumarawayh’a, onun eşleri ve şarkı söyleyen kızlarına benzer şekilde oyulmuş, bir dizi, gerçek boyutlu, ahşap alçak kabartma figürler vardı. Bütün bu gerçek boyutlu, ahşap kabartma figürler, duvarlar gibi, altın kaplıydı.

10. yüzyılda el-Hemedani ve daha sonra, 13. yüzyılda Yakut tarafından kaydedildiği gibi, Endülüs Emevi Halifesi, III. Abd ar-Rahman (912-61)’ın, Madinat el-Zehra adlı sarayının giriş kapısı üzerine yerleştirilmiş, en sevdiği eşi Zehra’nın gerçek boyutlu bir heykeli ve San’a, Yemen’deki Ghumdan Sarayının en üst köşelerinin her birinde duran, büyük, sarı, pirinç, aslan heykelleri vardı ve rüzgâr, bu aslan heykellerinin arasından estiğinde, bu heykeller kükrüyordu.

Fatimilerin Egemenliği Altında

Fatimilerin insan tasvirleri taşıyan taş oyma kabartmaları vardı. Bunlardan bazıları, günümüzde, Tunus’daki Bardo Müzesi’nde sergilenmektedir. Fatimilerin egemenliği altında, bronz, altın, cam ve fildişinden ve hatta ziyafetler için şekerden yapılmış, çeşitli hayvan ve kuş heykelleri üretilmişti.

The Abbasids not only had paintings of people, including dancing women in their palaces at Samarra, but also moving and some speaking statues-robots inside their palaces, [3] including a group of 30 life size sculptures of warriors on horseback that moved, 15 either side of a pool beside the famous silver tree in the dar al-shajarah, the hall of the tree, upon which metal birds perched and sang in the 10th century.

One of these trees was in the throne room of the Caliph al-Mutawwakil (847-61) at Samarra, another was constructed in the dar al-shajarah of the palace in Bagdad built by the Caliph al-Muqtadir (908-932) and which is recorded in both Islamic and Christian sources, as it was seen by envoys from Constantinople concerned with the ransom of prisoners in 917.

“When the two (East Roman) envoys entered, they kissed the ground, gave their greeting, and stopped at the place indicated by Nasr the chamberlain. (The Caliph) Al-Muqtadir gave out the order for the opening of the cupola (qubbah) and the working of the tree, which came out of the ground by means of various mechanical devices until it filled the cupola. The fountains, gushing forth rose water and musk, were turned on, and the figurines (tamathil) of birds perching on the tree chirped.” [4]

It resembled its much smaller descendant, the Golden Tree recorded by the Castilian envoy to Timur’s court, Ruy Gonzalez de Clavijo at the start of the 15th c.

“Standing and set beside the table was to be noticed a golden tree that stimulated an oak,

and its trunk was as thick as a man’s leg, while above, the branches spread to right and left, bearing leaves like oak leaves. This tree reached to the height of a man, and below, it was made as though its roots grew from a great dish that lay there. The fruit of this tree consisted in vast numbers of balas rubies, emeralds, turquoises, sapphires and common rubies with many great round pearls of wonderful orient and beauty.

These were set all over the tree while numerous little birds, made of gold enamel in many colours were to be seen perching on the branches. Of these some with their wings open seemed ready to fly and some

with closed wings seemed as though they had just alighted on the twigs from flight, while some appeared about to eat the fruits of the tree, and were pecking with their bills at the rubies, turquoises and other gems or at the pearls which so to speak grew from the branches”. [5]

It is recorded that life-sized statues of lions stood beside the Abbasid Caliph’s throne, like the lions by the throne of the Umayyad Caliph Walid II at Mshatta, Jordan, and that the three large Caliphal barges on the Tigris, built for the parties of the Caliph al-Amin (809-13), were shaped above the waterline to resemble a lion, an eagle and a dolphin.

*Belkis Sarayı'nda, gagalanmış bir Selçuklu geyik silüet kabartması. Yazar Arşivi.
The Seljuk pecked silhouette relief of a deer on the Belkis Palace. Author's collection.*

*Belkis Sarayı'nda, gagalanmış bir Selçuklu aslan silüet kabartması. Yazar Arşivi.
The Seljuk pecked silhouette relief of a lion on the Belkis Palace. Author's collection.*

Aspendos Selçuklu Köprüsü, Aspendos Seljuk Bridge

12. yüzyıl Fatimi Kahire'sinde, Vezir el-Afdal Şehinşah (d.1121)'in salonunda, görkemli giysiler giyen ve amber ile kafur adı verilen, 4 siyah ve 4 beyaz mücevherle süslü, Vezir eşikten geçip, salonuna girdiğinde aşağı eğilen ve sonra, bu törensel girişi takiben, Vezir oturduğunda, yeniden doğrulan ve böylece, Fatimi veziri için, misafirlerinin önünde, etkileyici bir giriş oluşturan, 8 adet, gerçek boyutlu ve canlı gibi kadın heykellerinden oluşan, heykelsi otomatlar vardı.

Gaznelilerin ve Büyük Selçukluların Egemenliği Altında

Gaznelilerin, tahtın etrafında duran, dört büyük, bronz insan heykellerine sahip oldukları ve bu heykellerin her birinin, sağ kol ve ellerini, tahtında oturan Gazneli hükümdarın başının üstünde asılı duran, sağlam, altın tacı tutmak için kaldırdıkları kaydedilmiştir.

“Tahtın kendisi, Rumi broker kaplamaları ile kaplanmıştı. Ayaklar için yere serilmiş, ipekten yapılmış ve altın ipliklerle dikilmiş, dört iyi doldurulmuş yastığı, sırt için bir yastığı ve her iki yan için ikişer

tane olmak üzere, dört diğer yastığı vardı.

Kürsünün bulunduğu odanın tavanından, altın kaplama bir zincir sarkıyor ve taç ile tahtın bulunduğu yerde, kürsünün üzerine geliyordu.

Taç, bu zincire bağlıydı ve insan şeklinde ve tahtın kendisine bağlanmış sütunlara monte edilmiş, dört bronz figür vardı.

Bunların elleri uzanmıştı ve böylece, tahtı güvenli bir biçimde tutuyorlardı. Bu şekilde, taç, başı acıtmıyordu, çünkü onu destekleyen zincirler ve sütunlar ve Sultan'ın şapkası, onun altına giremiyordu.” [6]

Büyük Selçuklular'ın saraylarında, günümüzde, New York'daki Metropolitan Sanat Müzesi, Londra'daki Victoria ve Albert Müzesi ve Berlin'deki Staatliche Museen de dahil olmak üzere, çeşitli kamu ve özel koleksiyonlarda bulunan, dans eden kızların pek çok, gerçek boyutlu, boyalı, alçı-sıva heykelleri vardı.

Bir 11. yüzyıl altın madalyonun bir yüzünde, ilk Büyük Selçuklu Sultanı Tuğrul'un

oturan, alçak kabartma bir tasviri, diğer yüzünde de, hükümdar Halife Ebu Ca'fer el-KAİM (1031-1075)'in bir tasviri bulunmaktaydı; öte yandan, 43 cm. yüksekliğinde, Keşan, İran'da yapılan ve külahının etrafındaki bir yazıyla tanımlanan, diz çökmüş Sultan Tuğrul Bey'i tasvir eden ve 13. yüzyılın sonlarında üretilen ve hükümdarları tasvir eden bir grup heykelcikten biri olan, bir geç dönem 13. yüzyıl, sırlı, seramik heykelcik, günümüzde, Nasır D. Khalili İslam Sanatı Koleksiyonu'nda korunmaktadır ve 1195'ten kalan ve Sultan III. Tuğrul ve görevlilerini tasvir eden, büyük bir alçı-sıva kabartma paneli de, günümüzde, ABD'deki Pennsylvania Müzesi'ndedir.

13. yüzyılın başlarında yazan Sadid ad-Din Muhammed 'Awfi, 12. yüzyılın 2. yarısında, Herat'ta bulunan, Selçuk Prensi Turanşah'ın sarayını, “sarayın (“halka açık” olmaktan çok) soylu köşelerinde yer alan heykellerle (muhtemelen sıva figürlerle), fresklerle ve madalyonlar içinde, kraliyet portreleriyle süslenmiş,” olarak tanımlamaktadır. [7]

There were a series of life-size wooden bas-relief figures carved in the likeness of the Tulunid ruler, Khumarawayh (884-96), the son of Ahmad ibn Tulun, and his wives and his singing girls, that lined the walls of the Golden Hall of Khumarawayh's palace at Fustat, Egypt. All of these life-sized wooden relief figures were covered in gold, as were the walls.

The Umayyad Caliph in Andalusia, 'Abd ar-Rahman III (912-61) had a life-sized sculpture made of his favourite wife Zahra which was placed over the entrance gateway to his palace called Madinat al-Zahra; and there were the large yellow brass statues of lions standing at each of the uppermost corners of the Ghumdan Palace in San'a, Yemen, recorded by al-Hamadani in the 10th c. and then by Yakut in the 13th c., which roared when the wind blew through the body of these sculptures of lions.

Under the Fatimids

The Fatimids had carved stone reliefs carrying depictions of people, some of which are on display today in the Bardo Museum, Tunis and under Fatimid rule a variety of sculptures of animals and birds in bronze, gold, glass, ivory and also cast in sugar for feasts were produced. In 12th c. Fatimid Cairo there were sculptural automata in the hall of the Vizier al-Afdal Shahanshah (d.1121), consisting of 8 life-sized and life-like female sculptures wearing splendid clothes and bedecked with jewellery, 4 black and 4 white, called amber and camphor respectively, that bowed low to the Vizier on his entrance to his hall, as he crossed the threshold and then, following this ceremonial entrance, when he had sat

down, they then stood upright again, forming an impressive entrance for the Fatimid Vizier in front of his guests.

Under the Ghaznavids and Great Seljuks

It is recorded that the Ghaznavids had four large bronze human statues that stood around the throne and each of these statues had their right arm and hand raised to support the solid gold crown suspended over the head of the Ghaznavid ruler sitting on his throne.

"The throne itself was overlaid with covers of Rumi brocade. It had four well-filled cushions, made of silk and sewn with gold thread, laid down for the feet; a cushion for the back; and four other cushions, two for each side. A golden-plated chain hung from the ceiling of the chamber containing the dais, and came over the dais where the crown and throne were. The crown was attached to this chain, and there were four bronze figures fashioned in the shape of human beings and mounted on columns which were secured to the throne itself, so that their hands were outstretched and thus held the crown safely. In this way, the crown did not hurt the head since the chains and columns supported it, and the Sultan's cap could go underneath it." [6]

The Great Seljuks had in their palaces, many life-size painted stucco-plaster sculptures of dancing girls and of palace staff that are today in a variety of public and private collections including the Metropolitan Museum of Art in New York, the Victoria and Albert Museum, London and Staatliche Museen, Berlin. An 11th c. gold medallion carries a low

relief depiction of the seated first Great Seljuk Sultan Tughrul on one side and with a depiction of the reigning Caliph Abu Ja'far al-Qa'im (1031-75) on the other; while a late 13th c. glazed ceramic figurine, 43 cms high, made in Kashan, Iran, depicting a kneeling Sultan Tughrul Bey, identified by the inscription around his kulah, is preserved today in the Nasser D. Khalili Collection of Islamic art, one of a group of statuettes produced in the late 13th c. depicting rulers; and a large stucco plaster relief panel depicting Sultan Tughrul III and attendants from 1195 is today in the Pennsylvania Museum in the U.S.A. Sadid ad-Din Muhammad 'Awfi writing in the early 13th century describes the palace of the Seljuk Prince Turanshah at Herat in the second half of the 12th c. as "decorated with sculpture (perhaps of stucco figures), frescoes and of royal portraits in medallions which were located within the princely (rather than "public") quarters of the palace"; [7] and stucco relief sculptures survive today from the palace at Rayy, the Kara Saray, Mosul and from 12th c. Syrian Palaces. There are also the photographs recording the relief depicting a ruler, probably Hz. Suleyman, holding a jinn by the tongue in either hand, carved on the Seljuk 1221 Talisman Gate of Bagdad, which was blown up in 1917 during World War One.

Under the Seljuks of Rum

Given the length of this tradition of Islamic figural sculpture outlined above, stretching over a period of more than half a millennia, and usually associated with Caliphs, rulers, courts, palaces and buildings in major cities, it is not particularly surprising to find that the Rum Seljuk Sultans in 13th c.

Aspendos Roma Dönemi Su Kemer, Fotoğraf: Levent Öcal / The Roman Aqueduct at Aspendos.

Aspendos Tiyatrosu, Fotoğraf: Levent Öcal / Aspendos Theatre

Ayrıca, alçı kabartma heykeller, Rey'deki saray, Kara Saray, Musul ve 12. yüzyıl Suriye Sarayları'ndan günümüze kadar varlıklarını korumuşlardır. Ayrıca, 1917'de, I. Dünya Savaşı sırasında havaya uçurulan, Bağdat'taki Selçuklu 1221 Tılsım Kapısı üzerinde oyulmuş, her iki elinde birer cini dilinden tutan bir

hükümdarı, muhtemelen de Hz. Süleyman'ı tasvir eden kabartmayı kaydeden fotoğraflar da vardır.

Rum Selçukluları'nın Ege-menliği Altında

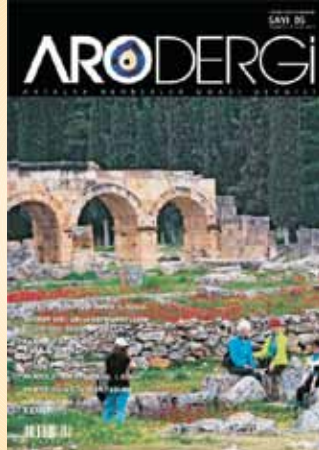
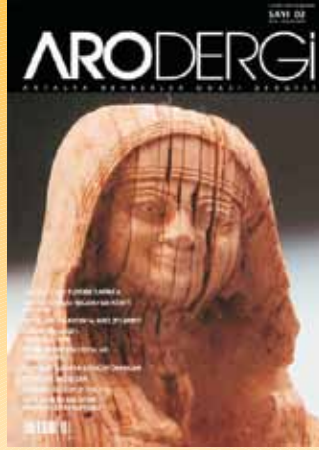
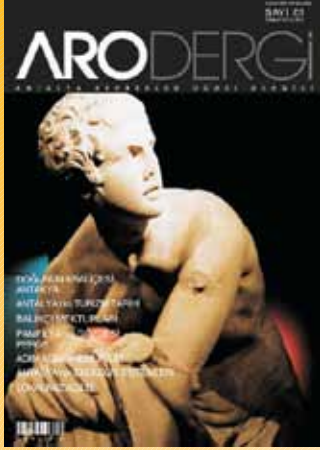
Yukarıda belirtilen, yarım bin yıldan daha fazla bir süre boyunca uzanan ve genellikle

Halifeler, hükümdarlar, saraylar ve büyük şehirlerdeki binalarla ilişkili olan, bu İslam figürlü heykel geleneğinin süresi göz önünde tutulduğunda, 13. yüzyıl Anadolu'sunda, Rum Selçuklu Sultanları'nın, örneğin Celaleddin Rumi'nin kaydettiği gibi, çeşmeler de dahil olmak üzere, hem müstakil hem de kabartma olarak,

HEP DAHA İYİSİ İÇİN

ARO Dergi ile 3. yıla koşuyoruz.

GRAFİK TASARIM - WEB TASARIM - ARAMA MOTORU KAYDI

www.adnansayki.com
adnan@adnansayki.com

ATATÜRK MÜZE KÖŞKÜ
"Ataturk Museum Pavilion"

ANTALYA'nın TURİZM TARİHİ, VIII. Bölüm
DİVRİĞİ ULU CAMİİ ve DARÜŞŞİFASI
The Great Mosque and Medical Center in Divrigi
ASPENDOS
KİBYRA - GÖLHİSAR
TÜRK KAHVESİ / Turkish Coffee

2. YIL
ÖZEL YAZI
30 Yıl
Festive Article

kuşları, hayvanları, melek figürlerini ve insanları tasvir eden heykeller yaptırmış olduklarını görmek şaşırtıcı değildir.

“İnsanlar anayollarda, kervansaraylarda ve havuzların kıyılarında, taştan adamlar ya da kuşlar biçimlendirmişlerdir ve bunların ağızlarından su gelmekte ve bir havuza dökülmektedir.” [8]

Kervansarayların ve diğer binaların ana kapıları üzerinde oyulan, insanları, kuşları ve hayvanları tasvir eden kabartmalar arasında, Antalya-Burdur karayolunun yanındaki Susuz Han'ın ana kapısındaki, kabartma olarak oyulmuş, yazıcı meleklerden iki melek figürü, 19. yüzyılın başında Texier tarafından kaydedilen, ancak o zamandan bu yana yıkılan, Konya Kapısı üzerinde, kabartma olarak oyulan, benzer, ancak çok daha büyük bir çift ve bugün Konya'daki İnci Minareli Medrese Müzesi bulunan, Konya duvarlarından bir çift daha bulunmaktadır.

Ayrıca, şaşırtıcı bir biçimde, Niğde'deki Alaaddin Camii'nin cephesinde, şimdi yüzleri tahrip edilmiş, yüksek kabartma oyulmuş, iki insan kafası da vardır. Sultan I. İzzeddin Kaykavas (1211-1219) tarafından inşa edilen, Aksaray'daki Ak Saray'ın giriş ana kapısının her iki yanında, kükreme sesi çıkaran aslan heykelleri olduğu da kaydedilmiştir. Hayvanları, kuşları ve insanları tasvir eden, hem alçı-sıva, hem de taş kabartma Rum Selçuklu heykelleri ile müstakil aslanlar ve cinler, günümüzde, İstanbul'daki TIEM'de, Konya'daki İnci Minareli Medrese'de ve Berlin'de sergilenmektedir.

Ayrıca, mumdan, camdan ve şekerden yapılma heykelcikler gibi, 2006'da, Antalya, Kaleiçi'nde bulunan ve bugün Antalya Müzesi'nde olan, ayakta duran bir devlet memurunu tasvir eden gibi heykelciklerin bronzdan ve pişmiş sırlı kilden yapılmış olmaları şaşırtıcı de-

ğildir. Selçuklu hükümdarlarının ve diğerlerinin doğru natüralist portreleri çizilirken, bazı durumlarda, mühürler de dahil olmak üzere, alçak kabartma heykeller, daha sonra bu portrelerden yapıliyordu. [9]

Ayrıca, 1206'da, Diyarbakır'da, Artuklular için yapılan ve bugün İstanbul'daki Topkapı Sarayı kütüphanesinde bulunan, Ebû'l İzz İbni İsmail İbni Rezzaz El Cezeri'nin al-Jami bayn al-ilm wa'l-a mal al-nafi fi sina'at al-hiyal, “Mekanik sanatlarda bir kuram ve yararlı pratik özet” [10] isimli eserinin günümüze kadar gelen el yazması kopyaları ve bunlardaki resimlerden yapıldıkları bilinen, figürel otomat heykellerin çağdaş resimleri de bulunmaktadır. Bu 12. yüzyıl sonu heykel otomatların gerçek boyuttan da büyük bazıları da dahil olmak üzere, doğru kopyalar, mühendis Ebû'l İzz İbni İsmail İbni Rezzaz El Cezeri'nin talimatları dikkatle izlenerek, son on yılda yapılmıştır. Kendisi, ayrıca, bugün İstanbul, TIEM'de bulunan, Cizre Camii'nin muhteşem pirinç kapılarını da tasarlamıştır.

2007'de keşfedilen, Belkıs-Aspendos'daki heykel kabartmalarının, burada özetlenen, hem halka açık yerlerde, hem de saraylardaki bu İslami heykel geleneği içerisinde anlaşılabilirliği gereklidir. Diğerlerinde olduğu gibi, bu konuda da, birbirini izleyen Rum Selçuklu hükümdarları, yalnızca, ilk önce Emevi halifeleri tarafından belirlenen ve daha sonra Abbasi Halifeleri tarafından izlenen örneği ve Bağdat'taki sarayı izliyorlardı ve bu örnek, sonuçta, diğer komşu ve daha uzak İslami saraylarda, kabartma oyma heykellere ve ayrıca saraylarında ve özel ya da halka açık sergileme için diğer önemli yerlerde, gerçek boyutlu heykellere sahip olarak da uygulanıyordu.

Tiyatro-Sarayın Geçiş Yolu / Passageway in the Theatre-Palace.

Anatolia also had works of sculpture made depicting birds, animals, *melek* figures and people, both freestanding and in relief, including as fountains, as recorded for example by Jelalad-Din Rumi.

“Men have fashioned upon the highways, in caravanserais and on the banks of pools, men of stone or birds of stone, and out of their mouths the water comes and pours into a pool.” [8]

Reliefs depicting humans, birds and animals are carved on the portals of caravanserai and other buildings, include, the two *melek* figures of the recording angels carved in relief on the portal of Susuz Han beside the Antalya-Burdur road and the related, but much larger pair carved in relief upon the Gate in Konya recorded by Texier in the early 19th c. but since demolished, and a further pair from the walls of Konya that are today in the İnci Minareli Medrese Museum, Konya. There are also, astonishingly, the two human heads carved in high relief, now defaced, on the facade of the Alaeddin Mosque in Nigde. While it is recorded that the entrance gateway to the White Palace at Ak Saray (Ak-saray) built by Sultan ‘Izzeddin Kaykavus I (1211-19), had on either side of it sculptures of lions that gave off a roaring sound. Rum Seljuk sculptures in relief in both stucco-plaster and in stone depicting animals, birds and people, and in the round of lions and jinn are displayed today in the TIEM in Istanbul, in the İnci Minareli Medrese, Konya and in Berlin. Nor is it surprising that figurines were made of bronze, of fired glazed clay, like that depicting a standing state official found in Kaleici, Antalya in 2006 and today in the Antalya Museum, as also figurines

in wax and glass and cast in sugar; while accurate naturalistic portraits were drawn of Seljuk rulers and others, and in some instances low relief works of sculpture including seals were then made from these portraits. [9]

There are also the contemporary illustrations of the sculptures of figural automata known to have been made from the surviving manuscript copies and their illustrations in Badi al-Zaman ibn al-Razzaz al-Jaziri’s work entitled, *al-Jami bayn al-ilm wa’l-a mal al-nafi fi sina’at al-hiyal*, “A compendium of theory and useful practice in the mechanical arts”; [10] produced in 1206 in Diyarbakir for the Artukids and today in the Topkapi Palace library, Istanbul. Accurate working copies including some over life size of these late 12th c. sculptural automata have been made in the last decade by carefully following the engineer, Badi al-Zaman ibn al-Razzaz al-Jaziri’s instructions. He also designed the superb brass doors to the Cizre Mosque, today in the TIEM, Istanbul.

It is within this Islamic tradition of sculpture in both public places and palaces outlined here that the sculptural reliefs at Belkis-Aspendos discovered in 2007 are to be understood as, in this respect as in others, successive Rum Seljuk rulers were simply following the example first set by the Umayyad Caliphs, and then followed by the Abbasid Caliphs and court in Bagdad and which was in consequence, also practiced in other adjacent and more distant Islamic courts, of having sculptural works, carved in relief and also life-sized statues in their palaces and in other prominent places for private or for public display.

The Seljuk relief carvings on the exterior of the Belkis-Aspendos Palace

The Roman theatre at Aspendos was converted into the main part of a Seljuk palace complex in the 13th c. On the south side of the east facing main facade of the exterior of the Aspendos palace there is a Seljuk brick arch that was erected over the blocked-in Roman *paradoi*, an arch that supported a platform-pavilion, like the brick arch and platform-pavilion that was erected on the north side of the former theater’s facade, balancing this facade conversion work. To the right of the southern Seljuk brick arch, there are ordered in two rows below the two windows adjacent to this arch a series of re-worked limestone blocks that depict animals and there is also a feline and two square and two triangular devices carved upon the lintel block of the Seljuk door. There are no Seljuk carvings in these positions on the north side of the facade. The Roman door in the wall below the springing of the brick arch was blocked by the Seljuks during the theater’s conversion into a palace, as was the case for four of the five Roman entrances in the main facade, these four were then concealed by applied false buttresses, the other becoming the porticoed grand palace entrance.

The location of this palace exterior relief work suggests the direction of approach to this palace complex was from the south, as there are no carvings of animals or other devices on the matching north side of the facade of the Aspendos palace, while south of the palace complex lay the route north from the Seljuk bridge over the Köprü Cayı, leading through a yet to be located entrance into the palace enclosure, which presumably was walled around.

Aspendos'tan Antik Sikkeler / Ancient Coin From Aspendos

Belkis-Aspendos Sarayı'nın dış yüzeyi üzerinde Selçuklu kabartma oymalar

Aspendos'daki Roma tiyatrosu, 13. yüzyılda, bir Selçuklu saray kompleksinin ana parçası hâline getirilmiştir. Aspendos sarayının doğuya bakan dış ana cephesinin güney tarafında, eski tiyatronun cephesinin kuzey tarafında inşa edilen ve bu cephe dönüşüm çalışmasını dengeleyen tuğla kemer ve platform-pavyon gibi, bir platform-pavyonu destekleyen kemer olan ve önü kapatılmış Roma geçitlerinin üzerine inşa edilmiş bir Selçuklu tuğla kemeri vardır. Güney Selçuklu tuğla kemerinin sağında, bu kemere bitişik iki pencerenin aşağısında, iki sıra halinde sıralanmış, hayvanları tasvir eden, bir dizi, işlenmiş, kireçtaşı blok vardır ve ayrıca, Selçuklu kapısının lento bloğu üzerine oyulmuş bir kedigil ve iki kare, iki de üçgen yapı vardır.

Cephenin kuzey tarafında bu pozisyonlarda hiçbir Selçuklu oyması yoktur. Ana cephedeki beş Roma girişinin dördünde olduğu gibi, tuğla kemer tonozunun altındaki duvardaki Roma kapısı, tiyatronun saraya dönüştürülmesi sırasında, Selçuklular tarafından kapatılmıştır. Bu dördü, daha sonra, uygulanan sahte payandalarla gizlenmiştir ve diğeri de, revaklı büyük saray girişi haline gelmiştir.

Bu saray dış kabartmasının yeri, bu saray kompleksinin yaklaşım yönünün güneyden olduğunu düşündürmektedir, çünkü Aspendos sarayının cephesinin karşılık gelen kuzey tarafında hiçbir hayvan oyması ya da başka yapılar yokken, saray kompleksinin güneyi, yolu, muhtemelen çevresine duvar örülmüş saraya girildiği, daha yapılacak olan bir girişten geçerek, Köprü Çayı üzerindeki Selçuklu köprüsünden kuzeye doğru yönelmekteydi.

Roma taş işçiliğinin iki eserinin - önceki Roma pencere pervazı ile altındaki bloğun - kaldırılmasıyla, bu güney platform-pavyonuna erişim sağlamak için Selçuklular tarafından açılan kapının üzerinde, önceki Roma penceresi-Selçuklu kapısının lento bloğunun üzerine oyulmuş halde, bir kedigilin, ön ayaklarından birini kaldırmış halde sola doğru hareket eden bir "aslan"ın silüet kabartmasıyla birlikte, kedigilin solunda iki elmas gibi kare ve bir üçgen ve sağında da başka bir üçgen vardır.

Bu kabartmaların en yüksek olanına oyulmuş olan kedigil, kaldırılmış bir ön ayakla öne doğru hareket ederek ve 1242-3 yıllarında Sivas'da basılanlar üzerinde kaldırılmış bir kuyrukla, şekil olarak, 1239-43 yılları arasında, Konya ve Sivas'taki darphanelerde basılan, Sultan II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in dirhemleri üzerindeki aslanlara benzemektedir.

Ayrıca, bu aslan kabartmaları, kaldırılmış kuyruk haricinde, 1240-1 yıllarında altın dinarlarının üzerine basılmış aslanlara da benzemektedir. Bu lento bloğu 258 cm uzunluğunda ve 86 cm yüksekliğindedir.

Bu kapının sağındaki pencere açıklığının tam altındaki Roma

kireçtaşı blokları sırasının üzerinde, hayvanların bir dizi silüet kabartmaları oyulmuştur. İlk bloğun üzerinde, soldan sağa, bugün yerinde duran, sola doğru hareket eden bir kedigil tasviri bulunmaktadır. Bu blok 86 cm uzunluğunda ve 58 cm yüksekliğindedir. İkinci blok 80'e 58 cm. boyutlarındadır ve yüzü sola dönük bir kedigil oyması taşımaktadır.

74'e 58 cm. boyutlarında olan üçüncü bloğun yüzü, günümüzde tamamen kayıptır. Bu sıradaki dördüncü blok, sağa doğru hareket eden, ancak kafası soldan arkaya bakacak şekilde dönük bir hayvanı taşımaktadır. Başın arkası ve ön ayaklar kayıptır, ancak arka taraflardan ve ön baccaktan, muhtemelen bir kedigil tasviri olduğunu çıkarmak mümkündür. Bu blok 89'a 58 cm. boyutlarındadır. Bu Selçuklu kabartma oymaları sırası, 329 cm. kadar bir boyutta uzanır.

Yukarıda açıklanan Roma penceresinin tam altındaki Roma penceresinin aşağısındaki kireçtaşı blokları şeridi, ikinci ve üçüncü blok ile dördüncü işlenmiş bloğun kenarı, benzer şekilde, pencere pervazını oluşturarak, 341 cm.'lik bir boyutta uzanan, hayvan kabartma silüetlerinin ikinci sırasını taşımaktadır. Soldan sağa, şu şekildedirler: 83'e 59 cm. boyuttaki ilk blokta, dallanmış boynuzları olan bir kafası olan ve profilde sola doğru hareket eden bir ge-yik oyması. 88'e 59 cm. boyuttaki ikinci blokta, Beyşehir Gölü yakınlarındaki Ku'adabad'da bulunan, Sultan Alaaddin Keykubat (1222-8)'ın şahsi mührü [11] üzerindeki çömelmiş aslana biçim bakımından benzeyen, ancak yuvarlaktan çok, dikdörtgensel bir alanla, biçimsel olarak farklı olan, ön ayaklarından birini kaldırmış ve yüzü sola bakan, çömelmiş bir kedigil oyması vardır.

Above the door which was opened by the Seljuks to provide access to this southern platform-pavilion - through the removal of two courses of Roman stonework - the former Roman window sill and the block beneath it - carved upon the former Roman window-Seljuk door's lintel block, there is a silhouette relief of a feline, a "lion" moving to the left, one forepaw raised, together with decorative devices, two diamond-like squares and a triangle to the left of the feline and another triangle to its right.

This feline carved on the highest of these reliefs, resembles in shape the lions on Sultan Giyathsed-Din Keyhurev II's dirhams struck in 1239-43 at mints in Konya and Sivas, with raised fore-paw, moving forwards, with a raised tail on that minted in 1242-3 at Sivas, and this lion relief also parallels the lions struck on his gold dinar of 1240-1 except for the

raised tail. This lintel block measures 258 cms. long and is 86 cms. high.

On the row of Roman limestone blocks directly below the window aperture to the right of this door are carved a series of silhouette reliefs of animals. From the left there remain in situ today: the depiction of a feline moving towards the left on the first block. This block has a length of 86 cms. and a height of 58 cms. The second block is 80 by 58 cms and carries a carving of a feline facing left. The face of the third block is today entirely missing, measuring 74 by 58 cms.

The fourth block in this row carries an animal moving to the right but with the head turned to look back to the left, the back of the head and the fore-feet are missing but which from the hind quarters and the fore leg is probably a depiction of feline. This block measures

89 by 58 cms. This row of Seljuk relief carvings extends over a length of 329 cms.

The band of limestone blocks beneath the Roman window directly below that described above carries the second row of silhouettes of animals in relief extending over a length of 341 cms, with the second, third and edge of the fourth re-carved blocks likewise forming the sill of the window. They are from the left: on the first block of 83 by 59 cms, a carving of a deer, from the branched head of horns, moving to the left in profile. On the second block, 88 by 59 cms is carved a squatting feline with off-fore paw raised, facing left, similar in form to the squatting lion on the personal seal of Sultan Alaeddin Keykubat I of 1222-8 found at Kubadabad by Lake Beyşehir [11], allowing for the difference in format of a rectangular rather than a circular field.

HAYATİ ANLAR

Kütahya Sigorta, Groupama garantisi ile hayatınıza güven katar ve sizi anlar.

"HAYATİ ANLAR"DA SİZİ YALNIZ BIRAKMAZI

SÖZ KONUSU HAYATSA, GÜVENLİĞİNİZ İÇİN KÜTAHYA SİGORTA!

KASKO POLİÇESİ, TRAFİK POLİÇESİ,
YANGIN POLİÇESİ (İşyeri - Konut - Dask),
MÜHENDİSLİK POLİÇESİ, SAĞLIK POLİÇESİ,
NAKLİYE POLİÇESİ, TARSİM POLİÇESİ...

Mustafa KÜTAHYA
0242 247 77 57 - 0530 455 36 28
e-mail: mkutahya@hotmail.com

Muratpaşa Mahallesi
Şarampol Caddesi
Karadeniz İşhanı
No:108/20 (5. noter yanı)
ANTALYA

Üçüncü bloğun yüzü ağır hasar görmüştür, ancak üzerinde başka bir kedigil tasviri, ya da hayvanın arka tarafının üzerinde muhtemelen bir kuş ve altında da, muhtemelen bir kaya ya da tavşanla, başı kayıp olan ve sola doğru hareket eden, muhtemelen yalnızca bir köpek var gibi görünmektedir. Bu blok 77'ye 59 cm. boyuttur. 93'e 59 cm. boyuttaki dördüncü bloğun yüzü kayıptır.

Siluet kabartma oyma 4 hayvandan oluşan yatay şeritlerin her ikisi, aslanlı oyma lento blok ile birlikte, toplamda 9.28 m. kadar bir uzunluğa sahiptir. Bu kabartma oymaların ikisi şimdi kayıptır ve bu kabartma oymalardan diğer ikisi de ağır hasar görmüştür. Sarayın güneye bakan bu duvarı üzerindeki, önceki dokuz tasviriden, bu hayvan oymalarından yedisi, bugün yerli yerindedir.

Bu yedisinden, eğer H bloğu üzerindeki, bir av köpeğinden çok bir kedigil ise, beşi kedigil tasvir etmektedir, üst sıranın sonunda muhtemelen bir başkası vardır ve biri de bir geyik tasviri taşımaktadır. İki kayıp kabartmanın da hayvan tasvirleri taşıdığını ve alt sıradaki son bloktan kayıp olanın, yukarıdaki sıranın son bloğunda oyulmuş olan gibi, muhtemelen omzunun üzerinden geriye baktığını varsaymak mümkündür.

Aspendos Roma Dönemi Su Kemer / The Roman Aqueduct at Aspendos.

Bütün bu hayvan kabartmaları, 13. yüzyılda işlenmiş olan ve bugün yerli yerinde olan Roma kireçtaşı bloklarının dış yüzünün yüzeylerine oyulmuştur. Bu Roma blokları, kireçtaşından bir dış yüzey tabakasına sahiptir, ancak, en azından bu blokların ikisinde, bu dış kireçtaşı tabakasının altında, konglomera taşı vardır. Her iki durumda, tüm dış oyulmuş kireçtaşı yüzey tabakası, bloktan kayıptır.

Gayrimenkul Sektörünün Tescilli Markası

ANTALYA' NIN YÜKSELEN DEĞERİ

SU ADA

244 daireden oluşan
1+1, 2+1 ve 3+1 Residence
Daire Seçenekleri ile...

İNCİ ADA

3 blok 108 daireden oluşan
1+1 ve 2+1 Residence
Daire Seçenekleri ile...

ARO

üyelerine

% 10
İNDİRİM

MERCAN ADA

5 blok 176 daireden oluşan
1+1 ve 2+1 Residence
Daire Seçenekleri ile...

ANEMON PARK

3 blok 80 daireden oluşan
2+1 ve 3+1 Residence
Daire Seçenekleri ile...

Etiler Mh. Evliya Çelebi Cd. Çil Apt. No: 4 ANTALYA

Tel: 0242 311 34 00 - Faks: 0242 237 61 77

GSM: 0549 322 07 43 - 0549 224 06 61

www.luxyapi.com.tr

Bu iki bloğun yerli yerinde olan yüzeylerinin renk kaybı derecesinden, bir blok, görece olarak daha yakın bir kayıp gibi görünen ötekenden oldukça önce düşmüş gibi görünmektedir. Bu durum, bu iki taş tabakasının ayrılması sonucu oluşmuş gibi görünmemektedir, çünkü konglomera taşı görünmemektedir ve bu kabartma çalınmış olabilir.

Teknik

Bu siluet kabartmaları yapmak için kullanılan teknik dikkat çekicidir. Yerli yerindeki kireçtaşı bloğun yüzündeki hayvanın çevresine bir kontur çizilmiş ve bu dış hatların çevresine bir kesi yapılmıştır. Bu dış hat kesi, bugün de, yer yer açıkça görülebilmektedir. Hayvanın gövdesi içinde, bir çekiç ve sivri keski ile, çok sayıda noktaya vurularak, bir benekleme etkisi, taşın yüzeyi üzerinde titiz bir gagalama yaratılmış ve hayvanın konturunun dışındaki Roma bloğunun yassı yüzeyi, kabartma hayvan, siluet figür bırakılarak kesilip, çıkarılarak, blok üzerinde tasvir edilmiş hayvan formunu dolduran gagalanmış yüzeyle, nispeten düzgün bir çevre arasında kontrast yaratılmıştır. Bu siluet hayvanlar, günümüzde, bu blokların çevreleyen dış işlenmiş yüzey seviyesinin 0.5 cm. üzerinde bulunmaktadır.

Bunun, bu tasvirlerin 13. yüzyıldaki orijinal görüntüsü olması, oldukça imkansız görünmektedir, bugün görünür olan kaba çukurlu yüzey, neredeyse kesinlikle, 13. yüzyılda, saraya gelen ziyaretçinin gözüne çarpan şey değildir, çünkü bu sarayın çevreleyen dış duvarları alçı kaplıydı ve boyalıydı ve bunun izleri, günümüzde, daha eski Roma boya işinin tepesinde, yerli yerinde durmaktadır. Harç bağlantıları ve taş işi, hala, örneğin kapı len-

tosunu oluşturan büyük blok boyunca üst bağlantının sol tarafında ve ayrıca, en üstteki sıranın üstündeki son bloğun bağlantısının orta üst kenarı boyunca, alçı ve kırmızı boya işi izleri taşımaktadır. Ayrıca, bu işlenmiş bloklara hemen bitişik alanlarda, bu işlenmiş blokları çevreleyen blokların tüm yüzlerini kaplamış gibi görünen, alçı üzerinde, hardal sarısı boya işi yerinde bulunmaktadır. [12]

Sarayın cephesinin bu duvarında, bloklar arasındaki bağlantıların dış çizgileri kırmızıyla belirtilmiştir. Tipik olduğu üzere, bu taş blokları kaplayan, boyalı, sıvalı iç bölüm, blokların yüzeyinin kenarlarını ve bağlantıları kaplayan boyalı alçı [13] kaybolmadan çok daha önce, yüzey ayrılması ve çatlaması sonucu kaybolmuştur. Sonuç olarak, hayvanın gövdesini tanımlayan alanı kaplayan çukurlaşma, muhtemelen, bu blokların hazırlanmış yüzeyine uygulanan alçı kabartmayı sabitlemek ve sıkıca sağlamlaştırmak için gerekli yüzeyi sağlıyor ve böylece, bir dizi, yüksek oyulmuş, alçı-sıva, hayvan kabartması oluşturmuyordu. Daha sonra, bu alçı kabartmalar, çevreleyen bloklardaki boya işi göz önünde tutularak, genellikle Selçuklu alçı-sıva kabartmalarını boyamakta kullanılan renkler olan kırmızı, koyu mavi, turkuaz mavisi, soluk sarı ve hardal sarısı, siyah beyaz, [14] renklerle ve belki de biraz da ek olarak uygulanan altın varakla boyanıyordu. Bu alçı kabartmalar, böylece, çevreleyen düz alan, bir sıva tabakasıyla kaplanmış ve boyanmış, taş blokların kenarlarının dış çizgileri kırmızıyla belirlenmiş ve çevreleyen blokların düzgün, kireçtaşı, sıvalı yüzeyi, hardal sarısıyla boyanmış halde, parlak bir dizi, hanedan sembolü, sancak benzeri yapılar oluşturmuyordu.

Bu dış mekanda muhtemelen kullanılmış olan alçı-sıva, kireç esaslı, su geçirmez, ancak bozunabilir olacaktı. Bütün bunlar, yapıda daha sonra yapılan değişiklikler ve son 750 yılda, bu bölgede tekrarlayan sismik hareketlilikle birleştirildiğinde, bu uygulanan sıva işini harap etmiş, çatlatmış ve onun, işlenmiş taş yüzeyinden düşmesine neden olmuştur. [15]

Bu yapıya diğer sismik hasarlar arasında, analemma duvarının kuzey ve güney taraflarındaki Roma payandaları, taş blokların sökülmesi ve sahne binasındaki Roma taş merdiveninin çökmesiyle, ağır hasar görmüş ve geride, 1931'e kadar korunan, sarayın üst katlarını bırakmıştır. [16] Ayrıca, bu önemli sismik olayların sonucu olarak, taş cephe de, yer yer, ciddi biçimde çatlamış ve bu durum, bu kabartmaların alttaki sırasının tam altındaki duvardaki blokların onarımı da dahil olmak üzere, 20. yüzyıl boyunca gerçekleştirilen, önemli yapısal onarım çalışmalarına yol açmıştır. Bu bloklar bir harç karışımıyla onarılmış ve bu hayvan oymalarının alttaki sırasının hemen altında ve doğu ucuna bitişik bulunan bağlantılar da, yeniden harç ile sivanmıştır.

Bu platformun üzerinde, iki, daha sonradan açılanmış çatının, açık ve yerli yerinde belirtileri vardır. Bunlar, kapının üzerindeki lentonun üzerine oyulmuş kedigil kabartmasının yüzeyinin üzerinden geçmektedirler. Bir tavan çizgisi, çapraz olarak aşağı doğru uzanmakta ve kedigilin sağında ve altında sonlanmakta ve kedigilin sağ tarafındaki oyulmuş Roma lentosuna bağlı olan ve böylece kedigilin arka ayağını gizleyen, bugün yerinde olan bu çatının desteğine bağlı harç ve kiremit kalıntılarıyla, arka tarafını kesmektedir.

The face of the third block is badly damaged but there seems to be another feline depiction or just possibly a hunting dog, head missing, moving to the left, with perhaps a bird over the animal's hindquarters and possibly a rock, hare or rabbit beneath. This block measures 77 by 59 cms. The face of the fourth block of 93 by 59 cms is lost.

Both horizontal bands of 4 animals in silhouette relief carving, together with the carved lintel block with its lion and devices, extend over a total length of 9.28 m. Two of these relief carvings are now lost, and another two of these relief carvings have been badly damaged. From the formerly nine depictions on this south facing wall of the palace, seven of these animal carvings remain in situ today, five depicting felines, if that on block H is a feline rather than a hunting dog, and probably another, that at the end of the upper row while one carries the depiction of a deer. One can probably assume that the two missing reliefs also carried depictions of animals, that lost from the last block of the lower row was possibly turning to look over its shoulder like that carved on the last block of the row above.

All of these animal reliefs were carved into the surfaces of the outer face of the in situ Roman limestone blocks re-carved in the 13th century. These Roman blocks have an outer surface layer of limestone but, at least, in the case of two of these blocks, beneath this outer limestone layer there is conglomerate stone. In two cases the entire outer carved limestone surface layer has been lost from the block. It seems from the degree of discoloration of the in situ surfaces of these two blocks that one

block fell considerably earlier than the other, which seems to have been a relatively recent loss and which seems not to have been the result of the separation of these two layers of stone as conglomerate stone is not visible and this relief may have been stolen.

The Technique

The technique employed to make these silhouette reliefs is noteworthy. A contour was drawn around the animal-device on the face of the in situ limestone block and an incision was made around this outline and this outline incision remains clearly visible in places today. Within the body of the animal-device, numerous points were struck with a hammer and pointed chisel, creating a stippled effect, a rigorous pecking over the surface of the stone, and the flat face of the Roman block outside the contour of the animal was cut away, leaving the animal in relief, a silhouette figure, contrasting a relatively smooth surround with the pecked surface filling the form of the animal-devices depicted on the block. These silhouette animal-devices remain today a height of 0.5 cms. above the level of the surrounding outer re-carved surface of these blocks.

It seems most improbable that this was the original appearance of these depictions in the 13th c., the rough pitted surface that is visible today was almost certainly not what met the eye of the visitor to the palace in the 13th c., as the surrounding exterior walls of this palace were covered in plaster [12] and were painted, traces of which remain in situ today on top of earlier Roman paintwork. The mortar joints and stonework still carry traces of

plaster and of red paintwork, for example on the left side of the upper joint along the large block forming the door lintel and also along the middle upper edge of the joint of the last block on the top row; and there are also, in immediately adjacent areas to these re-carved blocks, areas of in situ ocher yellow paintwork on plaster that seems to have covered all the faces of the blocks surrounding these reworked blocks, with the joints between blocks outlined in red, on this wall of the façade of the palace. As is typical, the painted plastered inner area covering these stone blocks has been lost through surface separation and cracking, long before the painted plaster covering the edges of the surface of the blocks and the joints [13] is lost.

Consequently the pitting that cover the area that defines the body of the animal-device probably provided the required surface to key-in and firmly secure plaster-stucco relief work applied to the prepared surface of these blocks, forming a series of raised carved stucco-plaster animal reliefs. These stucco reliefs were then, given the paintwork on the surrounding blocks, painted in the colors usually employed to paint Seljuk stucco-plaster relief work: red, dark blue, turquoise blue, pale yellow and yellow ocher, white and black, [14] perhaps with some additional applied gold leaf. These stucco reliefs would therefore have formed a brilliant series of heraldic-emblematic banner-like devices, with the surrounding flat area coated in a layer of plaster and painted, with the red outlining of the edges of the stone blocks, the smooth lime plastered surface of the surrounding blocks painted in ochre yellow.

Bu bloğun yüzeyinde kalan bu belirtiler, bu tavan çizgisinin, kapının sağına ve tepesinin altına uzandığını göstermektedir. Bu açılı tavan çizgisi, bugün yerinde duran, bu korunmuş, doğuya bakan duvarı önceden tamamen kaplayan, kalın düz sıva izleri ve alanlarıyla, bir çatının bu alanı kapladığının daha fazla, açık belirtilerinin olduğu, doğuya bakan duvarla birleşmek için yükselir.

Kedigilin ön ayağının alt kısmını gizleyen, yukarıda açıklanan çatı payandası kalıntılarının solunda, oyulmuş Roma lentosuna uygulanmış, üçgen bir harç bölgesi ve yerinde bulunan diğer kalıntılar, diğer ön ayağın üzerinden geçen ve diğer çatıyla aynı boydaki, doğuya bakan arka duvarla birleşen, daha dar açılı ve ayrıca, geçmişte bu kabartmayı kesen, başka bir çatıyı da işaret etmektedir. Böylece, iki farklı çatı, farklı zamanlarda bu yapıya eklenmiştir ve her ikisi de, bu çatıların açılı kenarlarının, lento bloğun taş yüzüne tam olarak uymalarını sağlamak için, bu kabartma oyma-

sından sonra, bu kabartma oymasının sembolik önemini kaybettiği ve destekleyen taş oymayı kaplayan alçı kabartma çoktan kaybaldığı, ya da, en azından kısmen, çatılardan ilki inşa edildiğinde kasıtlı olarak kaldırıldığı bir zamanda uygulanmıştır.

Bu çatılardan en azından biri, muhtemelen, bu binanın Osmanlı döneminde yeniden kullanıldığı ve önceki sarayın, 16. yüzyılın sonlarından muhtemelen 1743'e kadar bir Derebey'in evi olarak kullanıldığı bir zamanda inşa edilmiştir. Ayrıca, sarayın, muhtemelen bu iki çatıdan ilkinin inşa edildiği 14-15. yüzyıllarda, Teke Beylik hükümdarları tarafından, daha önceden, yeniden kullanılmış olması da mümkün görünmektedir. Eğer daha önce değilse, 1743 depreminde, Roma taş merdivenlerinin çökmesini takiben, dış cephenin bu alanına hiçbir erişim yoktu [17] ve bu nedenle, Osmanlı harç ve kiremitlerinden, bu iki çatıdan daha sonrakinin, daha dar açılı, daha yüksek tavan çizgisinin, 1571'den sonraki ve 1743'den

önceki dönemde eklenmiş olması mümkün görünmektedir.

Büyük ölçüde kedigiller ve bir geyik olmak üzere, hayvanları tasvir eden, Rum Selçuklu sarayının bu dış kabartmalar koleksiyonu ve ayrıca, bu kabartma oymalarının tamamlanmasında kullanıldığı ileri sürülen teknik, önemli ve eşsizdir. Anadolu'da günümüze kadar gelen başka hiçbir Rum Selçuklu sarayının dışından, günümüze kadar varlığını korumuş, bu tür hayvan kabartması şeritlerinin hiçbir benzer koleksiyonu yoktur ve günümüze kadar gelen hiçbir Rum Selçuklu hanı ya da köşkü de, dış cephesi üzerinde, bu boyutta ve silüet türünde oyulmuş, bu miktarda hayvan kabartmalarına sahip değildir. Bu sarayın dışına bir geyik ve kedigillerin heykellerinin yapılma nedeni de, bu makalenin II. Bölüm'ünde verilmektedir.

II. Bölüm: Banyo yapan Şirin Selçuklu kabartması, görevli figürleri ve Roma tiyatrosunun Belkis Sarayı'na dönüş-türülmesinin nedeni ve tarihi.

TÜM TÜRKİYE'NİN GÜVENCESİ

14 - 20 MAYIS 2012
SOSYAL GÜVENLİK HAFTASI KUTLU OLSUN

SGK ANTALYA SOSYAL GÜVENLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU www.antalyasgk.gov.tr

SOSYAL GÜVENCE REHBERLER İÇİN ÇOK DAHA ÖNEMLİDİR.

The stucco-plaster probable employed in this exterior location would have been lime based, being impervious, but weathering, combined with subsequent modifications to the structure and repeated seismic activity in this region over the past 750 years ruined this applied stucco work, cracking it and causing it to fall from the surface of the re-carved stone [15].

Amongst other seismic damage to this structure, the Roman buttresses on the north and south sides of the analemata wall were badly damaged, with stone blocks ripped out, the Roman stone staircases in the stage building collapsed, isolating and preserving until 1931 the upper floors of the palace [16], and the stone facade had also been severely cracked in places, consequences of these significant seismic events, leading to considerable structural repair work carried out during the 20th c., including repairs to blocks in the wall directly below the lower row of these reliefs, the blocks repaired with a mortar mix and the joints re-mortared immediately below and adjacent to the eastern end of the lower row of these animal carvings.

There are clear in situ indications of two later angled roofs over this platform. They pass over the surface of the feline relief carved on the lintel over the doorway, one roofline extending diagonally downwards and ending to the right of and below the feline, cutting across its hindquarters with the remains of mortar and tile work connected to the support for this roof in situ today, attached to the carved Roman lintel on its right hand side, which obscures the rear paw of the feline and the indications re-

maining on the surface of this block indicate that this roofline extended to the right of and below the top of the door. This angled roofline rises to join the east facing wall where there are further clear indications that a roof covered this area with traces and areas of thick plain plaster that formerly entirely covered this protected east facing wall remaining in situ today.

A triangular area of mortar applied to the carved Roman lintel, to the left of the remains of the roof support described above, which conceals the lower part of the felines' forepaw and other in situ remains indicate another roof with a shallower pitch also in the past crossed this relief work, passing over the other forepaw and meeting the east facing rear wall at the same height as the other roof.

Thus, two different roofs had at different times been added to this structure, and both were applied subsequent to the carving of this relief, at a time when this relief carving had lost its symbolic significance and when the stucco relief work covering the supporting stone carving had already been lost, or may in part at least, have been deliberately removed when the first of these roofs was erected, to enable the angled edges of these roofs to snugly fit against the stone face of the lintel block.

At least one of these roofs were presumably erected during the Ottoman period reuse of this building, when the former palace may have been employed as the residence of a Derebey from the late 16th c. to perhaps 1743, while it seems probable the palace was earlier reused by the rul-

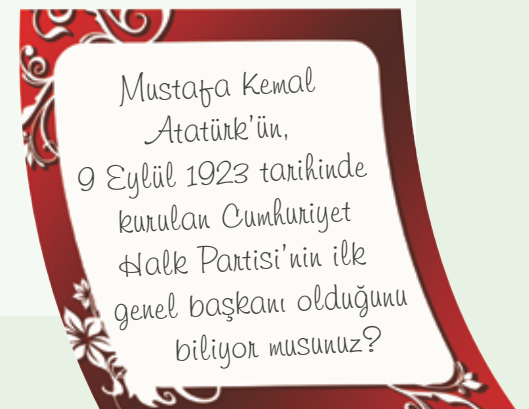
ers of the Teke Beylik during the 14th -15th c. when perhaps the earlier of these two roofs was erected. There was no access to this area of the external façade following the collapse of the Roman stone staircases, in the 1743 earthquake if not before [17], and it therefore seems possible, from the Ottoman mortar and tile, that the later of these two roofs, the higher roofline with a shallower pitch, was added in the period after 1571 and before 1743.

This collection of Rum Seljuk palace exterior relief work depicting animals, largely felines and a deer is important and unique, as is also the suggested technique employed in the completion of these relief carvings.

There are no similar collections of bands of animal reliefs of this type surviving from the exterior of any other surviving Rum Seljuk palace in Anatolia and no surviving Rum Seljuk han or köşk has this quantity of animal reliefs of this size and silhouette type carved on its exterior façade.

The reason why a deer and felines were sculpted on the exterior of this palace is given in Part II of this article.

Part II: The Seljuk relief of Shirin bathing, the attendant figures and reason for and date of the conversion of the Roman theatre into the Belkis Palace.

Dipnotlar:

1. 04.07.2007 www.ilesam.org.tr/sdetay.asp?id=309&did=1133; "Antik Aspendos Aslanları", Sunday's Zaman, 07-07-07; T. M. P. Duggan, "Belkis (Aspendos) Sarayı, Antalya'daki, bazı yayımlanmamış yerinde ve kaydedilmiş Rum Selçuklu 13. yüzyıl dış ve iç figürlü kabartmaların bir açıklaması," Gephyra 8, 2011, 143-184.
2. fr.wikipedia.org/wiki/Kay_Khusraw_ler; T. M. P. Duggan, "Antalya İli'nden Rum Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubat (1220-37)'ın yüzünü tasvir eden bir 13. yüzyıl profil portresi mührü - emsalleri ve olası etkisi", ADALYA X, 2007, 309-349.
3. T. M. P. Duggan, "Diplomatik çok ve dehşet veren, hareketli ve bazen de konuşabilen İslamî heykeller", Al-Masaq, İslam ve Ortaçağ Akdeniz, Aralık 2009, 21: 3, 229-267.
4. Ghada al-Hijawa al-Qaddumi, tercüme edilmiş, Bir İslam sanatı ve Görsel Kültür kaynakları antolojisi Ed. E. Fairchild Ruggles, 2011 Wiley-Blackwell, 110-111
5. Alıntı, G. Le Strange, Timurlenk Elçilik Erkânı 1403-1406, New York & Londra, 1928.
6. C. E. Bosworth, Gazneliler, Afganistan ve Doğu İran'daki imparatorlukları 994-1040, 1973, 135-6, Abu'l-Fadl Baihaqi, Ta'rik-i Mes'udî'den alıntı yaparak, Ed. Q. Ghani, 1940-53, 539-41
7. R. Hillenbrand, İslam Mimarisi-Form, fonksiyon ve anlam, 2000, 414.
8. A. J. Arberry, Rumî Söylemleri, 1977, 52.
9. T. M. P. Duggan, "Antalya İli'nden Rum Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubat (1220-37)'ın yüzünü tasvir eden bir 13. yüzyıl profil portresi mührü - emsalleri ve olası etkisi", ADALYA X, 2007, 309-349.
10. S. Tekeli, M. Dosay, Y. Unat, El-Cami Beyne'l-ilm ve'l-'Amel En-Nafi' Fi Es-Sinaa'ti'l-Hiyel, 2002, TTK
11. R. Arık, Kubad Abad, 2000, Fig. 276; A. Osman Uysal, "Kubad-Abad Kazı Buluntularında Sikkeler ve Mühürler", 389-396 in, I Uluslararası Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Kongresi, II Cilt, 2001, 614; Duggan 2007, 315-6.
12. Bölgede Selçuklu devlet binalarında Selçuklu boya ve siva referansı için bkz, T. M. P. Duggan "Antalya'daki Evdir ve Kırkgöz Hanları'ndan siva ve boya işleri - ve bunların ve diğer 13. yüzyıl Selçuklu devlet binalarının orijinal görünüşleriyle ilgili, bu bulgulardan ve ilgili materyallerden yapılan bazı çıkarımlar" ADALYA XI, 2008, 319-358.
13. Bkz. örneğin Duggan 2008, 18, 28, 29. şekiller.
14. Duggan 2008, 345, kırmızı, sarı, mavi, siyah ve beyaz renklerde, ancak altın varışın beyaz ya da sarı olmasıyla
15. T. M. P. Duggan, "Son 2300 yıl boyunca, Antalya İli'nde ve komşu ve ilgili alanlarda kaydedilen felâketlerin (depremler ve veba) kısa bir dökümü - tamamlanmamış bir liste, yorumlar ve gözlemler", ADALYA VII, 2004, 123-170; id, "Antalya İli'nde ve komşu ve ilgili alanlarda, veba ve depremlerin kronolojisine eklenmek üzere ek veriler", ADALYA VIII, 2005, 357-398; ve yeniden gözden geçirilmiş ve değiştirilmiş: id, Antalya'nın gizli Tarihi - 2300 Yıl İçerisinde Bölgede Yaşanan Depremlerin ve Vebaların Kronolojisi, cev. M. Oktan 2012'de çıkacak.
16. T. M. P. Duggan, "Aspendos Tiyatrosunun 1930 Yılı Restorasyonu ve Sahne Binası içindeki Selçuklu Sarayına İlişkin Yeni Bulgu ve Gözlemler", 497-511 in Cilt II, Akdeniz Üniversitesi, Atatürk il-keleri ve inkılap araştırma ve uygulama merkezi yayını, "20 Yüzyılda Antalya Sempozyumu", 22-24 Kasım 2007, yay. 2008.
17. C. Texier, C. Fellows ve G. Niemann da dâhil olmak üzere, 19. yüzyıl gezginlerinden hiçbirisi, sahne binasının içindeki üst katlara erişim sağlayamadı, çünkü onlara ve dış pavyonlara erişim sağlayan iki Roma taş merdiveni çoktan çökmüştü.
8. A. J. Arberry, Discourses of Rumi, 1977, 52.
9. T. M. P. Duggan, "A 13th century profile portrait seal depicting the face of the Rum Seljuk Sultan Alaeddin Keykubat I (1220-37) from Antalya Province - precedents and possible influence", 309-349 in, ADALYA X, 2007
10. S. Tekeli, M. Dosay, Y. Unat, El-Cami Beyne'l-ilm ve'l-'Amel En-Nafi' Fi Es-Sinaa'ti'l-Hiyel, 2002, TTK
11. R. Arık, Kubad Abad, 2000, Fig. 276; A. Osman Uysal, "Kubad-Abad Kazı Buluntularında Sikkeler ve Mühürler", 389-396 in, I Uluslararası Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Kongresi, II Cilt, 2001, 614; Duggan 2007, 315-6.
12. For reference to the Seljuk paint-work and plaster on Seljuk state buildings in the region see, T. M. P. Duggan "The plaster and paintwork from Evdir and Kırkgöz Hans by Antalya - and some implications drawn from these finds and related material concerning the original appearance of these and other 13th c. Seljuk State buildings" in ADALYA XI, 2008, 319-358.
13. See for example Duggan 2008, Figs.18, 28, 29.
14. Duggan 2008, 345, an expanded form of haft reng, of red, yellow, blue, black and white, but with two blues and two or three yellows dependent upon if the gold leaf was termed a white or a yellow.
15. T. M. P. Duggan, "A short account of recorded calamities (earthquakes and plagues) in Antalya Province and adjacent and related areas over the past 2,300 years - an incomplete list, comments and observations", ADALYA VII, 2004, 123-170; idem, "Supplementary data to be added to the chronology of plagues and earthquakes in Antalya Province and in adjacent and related areas", ADALYA VIII, 2005, 357-398; and revised and amended in: idem, A hidden history of Antalya Province-a chronology of earthquakes and plagues in the region over the past 2,300 years, - Antalya'nın gizli Tarihi - 2300 Yıl İçerisinde Bölgede Yaşanan Depremlerin ve Vebaların Kronolojisi, cev. M. Oktan forthcoming 2012.
16. T. M. P. Duggan, "Aspendos Tiyatrosunun 1930 Yılı Restorasyonu ve Sahne Binası içindeki Selçuklu Sarayına İlişkin Yeni Bulgu ve Gözlemler", 497-511 in Cilt II, Akdeniz Üniversitesi, Atatürk il-keleri ve inkılap araştırma ve uygulamama merkezi yayını, "20 Yüzyılda Antalya Sempozyumu", 22-24 Kasım 2007, yay. 2008.
17. None of the 19th c. travellers including C. Texier, C. Fellows or G. Niemann obtained access to the upper floors inside the stage building as the two Roman stone staircases providing access to them and to the exterior pavilions had already fallen.

Notes:

1. 04.07.2007 www.ilesam.org.tr/sdetay.asp?id=309&did=1133; "The Lions of Ancient Aspendos", Sunday's Zaman, 07-07-07; T. M. P. Duggan, "An interpretation of some unpublished in situ and recorded Rum Seljuk 13th c. external and internal figural relief work on the Belkis (Aspendos) Palace, Antalya," Gephyra 8, 2011, 143-184.
2. fr.wikipedia.org/wiki/Kay_Khusraw_ler; T. M. P. Duggan, "A 13th century profile portrait seal depicting the face of the Rum Seljuk Sultan Alaeddin Keykubat I (1220-37) from Antalya Province - precedents and possible influence", 309-349 in, ADALYA X, 2007
3. T. M. P. Duggan, "Diplomatic shock and awe: moving, sometimes speaking Islamic statues", Al-Masaq, Islam and the Medieval Mediterranean, December 2009, 21: 3, 229 - 267.
4. Ghada al-Hijawa al-Qaddumi, translated in, Islamic art and Visual Culture an anthology of sources Ed. E. Fairchild Ruggles, 2011 Wiley-Blackwell, 110-111
5. Quoted in, G. Le Strange, Embassy to Tamerlane 1403-1406, New York & London, 1928.
6. C. E. Bosworth, The Ghaznavids their empire in Afghanistan and Eastern Iran 994-1040, 1973, 135-6, citing Abu'l-Fadl Baihaqi, Ta'rikh-i Mas'udi, Ed. Q. Ghani, 1940-53, 539-41
7. R. Hillenbrand, Islamic Architecture-Form, function and meaning, 2000, 414.

MERKEZ
Şarampol Cd. Tahıl pazarı Mh. No:86
Muratpaşa Camii Karşısı ANTALYA
0242 244 36 26 - 0242 248 21 45

SERİK ŞUBE
Hürriyet Cd. Yeni Mh. Mehmet İltar Apt.
Kat: 2 (TEB Bankası Üstü) SERİK
0242 722 8 555

AÇILIYORUZ
ANTALYA ŞUBE
Tahıl pazarı Mh. 467 Sk.
No: 4 ANTALYA
0242 244 33 77 - 244 63 72

www.CenapDüzgün.com.tr

LYS - SBS

Cenap Düzgün

D e r s h a n e l e r i

Tel : 244 36 26

KPSS

ANTALYA

doctor fish

SPA

experience an exotic
and effective pedicure

egzotik ve etkili bir
pedikürü deneyin

Original Garra Rufa fish live in Kangal Turkey. It is accepted as endangered species and it is not legally exported out of Turkey. This fish can live in water with a temperature of 26 to 37 degrees Celsius and a near neutral PH of 7.3. The Garra Rufa fish are inheritors of a natural therapy founded over 400 years ago in Turkey. The Silky Sole Garra Rufa fish gently remove dry and hard skin from hands and feet, leaving them feeling silky soft and rejuvenated. Acupuncture points are also stimulated, boosting circulation whilst relaxing your body, relieving fatigue and often promoting a good night's sleep. Naturally found in the warm rock pools of the Kangal region of Turkey, these special fish are extremely efficient in aiding the healing process of human skin by removing only the dead skin cells, thus allowing the natural healing process to take place. The process of using fish for such therapeutic reasons is more commonly known as Ichthyotherapy.

Garra Rufa balıkları Kangal, Türkiye kökenlidir. Nesli tükenen türler arasında kabul edilen bu balıkların Türkiye dışına çıkarılmasına izin verilmez. 26-37° C arası ısıya ve yaklaşık 7.3 PH derecesine sahip sulara yaşayabilirler. Garra Rufa balıkları Türkiye'de geçmişi 400 yıl öncesine dayanan doğal bir tedavi yönteminin baş aktörleridir. Balıklar kadifemsi ağızları ile cilt üzerindeki kurumuş ve sertleşmiş deriyi temizleyip, cildi pürüzsüz ve canlı hale getirirler. İşlem sırasında akupunktur noktaları da uyarılarak kan dolaşımı hızlanır ve dinlenen vücut iyi bir uykuya hazır olur. Doğada Kangal bölgesindeki ılık taş havuzlarında yaşayan bu özel balıklar sadece ölü deri hücrelerini temizleyip doğal iyileşme sürecini hızlandırdıkları için cilt problemlerinin çözümünde oldukça etkilidirler. Balıkların tedavi amaçlı bu tür kullanımına tıp dilinde "Ichthyotherapy" adı verilir.

What sets the Turkish Kanga Garra Rufa fish aside from all other Garra Rufa imitators and so called "healing fish" is their natural release of the enzyme Dithranol which is said to be more beneficial in the healing process of human skin allowing faster rejuvenation of the epidermis than would normally be expected.

Kanga Garra Rufa balıklarını benzer "doktor balık"lardan ayıran en önemli faktör, bu türün işlem sırasında derinin üst tabakasının iyileşme sürecini hızlandıran Dithranol adında doğal bir enzim salgılamalarıdır.

PAMUKKALE
ANTİK HAVUZ YANI

NATURAL FISH MASSAGE

for smooth and healthy skin

"Well, I must admit, I was a little scared even though they are the cutest little fish I have seen in ages. Tiny little things happily swimming about. But the thought of putting my feet in with them was a bit scary and odd. Would they really suck / eat the dead skin off my feet? The feeling was gently and relaxing - my best description is a gentle vibration although that sounds odd. It didn't hurt or tickle as I thought it would and most

importantly, it was nowhere near as odd as I thought it would be. The advantages to this kind of treatment as far as I can see are:

1. It's fascinating and a new experience of another culture and the fish are really cute.
2. It's very, very gentle and they only remove dead skin - much nicer than a big file

3. They get areas anywhere on the feet, even ones you would have trouble treating otherwise - they are gentler so a few goes would be needed for very hard skin, however it is a nicer way to do it than with the aforementioned big file I think!

4. It's very relaxing and having your feet in warm water is calming and allowed me to chill out

5. My feet were softer all over - not just the heels / balls of the feet.

I am definitely happy I went and did this. Garra Rufa fish are called Doctor Fish as they can also help people with various skin conditions as well and have no side effects or after effects (due to being fish not chemicals or treatments)."

doctor fish SPA

pürüzsüz ve sağlıklı bir cilt için

"Şunu itiraf etmeliyim ki, şimdiye dek gördüğüm en sevimli balıklar olmalarına rağmen ilk başta biraz çekinmiştim. Ayaklarımı bu küçük balıkların arasına daldırma düşüncesi biraz garip ve korkutucu gelmişti. Gerçekten sadece cildimin üzerindeki ölü deriyi mi temizleyeceklerdi? Ancak başladıktan sonra tek hissettiğim nazik bir titreşim oldu. İlk başta korktuğum gibi bir acı ya da gıdıklanma hissetmedim ve en önemlisi hiç de düşündüğüm gibi korkutucu bir deneyim olmadı. Bu cilt tedavisinin görebildiğim avantajları:

1. Farklı bir kültüre ait yeni ve heyecanlı bir deneyim ve balıklar gerçekten çok şirin.
2. Hassas bir şekilde, sadece ölü deriyi temizliyorlar - bir törpüden çok daha iyi.
3. Ayağınızda başka türlü ulaşamayacağınız noktaları da temizliyorlar. Son derece nazik bir işlem olduğu için çok sert deri için bir kaç seans gerekebilir ama daha önce de dediğim gibi bir törpüden çok daha etkili!

4. Son derece dinlendirici ve ayaklarınızın suda olması serinletici.

5. Sadece tabanlarım ve topuklarım değil ayaklarımın tamamı yumuşacık oldu.

Bunu denediğim için çok mutluyum. Garra Rufa balıklarına değişik cilt problemlerine çare olabildikleri için "Doktor Balıklar" diyorlar ve işin içinde kimyasal bir faktör olmadığı için hiç bir yan etkisi de yok."

PAMUKKALE
ANTİK HAVUZ YANI

Kibyra - Gölhisar

Tiyatro Havadan Görünüm / Aerial Photograph of The Theatre.

Kibyra

Yard. Doç. Dr. Şükrü
ÖZÜDOĞRU*

Kibyra Antik kenti Burdur İli, Gölhisar İlçesinin hemen batısındaki alçak tepeler üzerinde konumlanmaktadır.

Kentin batısında, hayvancılığa elverişli geniş yayla düzlükleri ile Akdağ kütlesi; doğusunda ise Dalaman Çayı'nın bir uçtan bir uca kat ettiği bitek Gölhisar Ovası uzanır. Bu geniş ovanın doğu bitiminde yer alan Gölhisar Gölü ve güney sınırında yükselen görkemli Koçaş Dağı, Kibyra önlerinde seyrine doyulmaz bir manzara sergiler.

Kentin kurulduğu bölge, Antik Dönem'de Frigya, Karya, Likya ve Pisidya kültür bölgelerinin kesişme noktasında kuzeyi güneye,

doğuyu batıya bağlayan ticaret yollarının odağında yer almaktaydı. Günümüzde de modern Gölhisar İlçesi doğuda Burdur'a 110 km batıda Denizli'ye 110 km güneyde Antalya ve güneybatıda Fethiye'ye 120 km uzaklığıyla güneybatı Anadolu'nun kavşağında konumlanır.

Kibyra Antik kenti tarih sahnesine ilk kez Amasyalı (Antik adı Amasia) coğrafyacı Strabon'un anlatımları ile çıkar. Anadolu tarihsel coğrafyasının bu tanınmış yazarına göre: “Kibyralılar'ın Lidyalılar'ın soyundan oldukları söylenir.

Kibyralılar Pisidia, Solym, Hellen ve Lidya dilleri olmak üzere dört dil kullanırlardı, fakat Lidya'da Lidyalılar'ın diline ait en ufak bir ipucu yoktur.

Bunlar Kabalia'yı ve çevresindeki Pisidia'yı ele geçir-

diler ve oraya yerleştikten sonra kenti, çok iyi tahkim edilmiş ve çevresi yaklaşık yüz stadia, olan başka bir yere taşıdılar.

Bu kent iyi yasaları sayesinde kuvvetlendi, köyleri Pisidia ve komşusu Milyas'dan, Lykia ve Rhodoslular'ın Peraia'sına kadar yayıldı. Kentin civarında üç kent daha kuruldu, bunlar; Bubon, Balboursa ve Oenoanda'dır. Bunların oluşturduğu konfederasyona Tetrapolis (dört kent birliği) adı verilir.

Tetrapolis'de Kibyra'nın iki diğer kentlerin ise birer oy hakkı vardır. Çünkü Kibyra bu birliğe tek başına iki bin atlı ve otuz bin süvari sağlayabiliyordu. Kibyralılar at yetiştiriciliğinde, dericilikte ve demir işçiliğinde ünlüdürler.”

* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü

Stadyum Havadan Görünüm / Aerial Photograph of The Stadium.

Kibyra

Asst. Assoc. Dr. Sukru
OZUDOGRU*

The ancient city of Kibyra is located on the low hills just to the west of Golhisar County in Burdur Province.

To the west of the city are highlands suitable for raising livestock and the massive peak of Akdag, while to the east is the fertile Golhisar plain, through which the Dalaman River passes from one end to the other.

Lake Golhisar at the eastern end of this vast plain and the magnificent Kocas Mountain rising from the southern border provide a wonderful landscape from Kibyra.

The region where the city was established was the point of intersection between the Phrygia, Caria, Lycia, and Pisidia cultural areas in ancient times, and was the focus of the trade routes linking north to south, and east to west.

The importance of this point of intersection remains the case today, with Golhisar County at the crossroads of South-West Anatolia, at a distance of 100 km. from Burdur to the east, 110 km. from Denizli to the west, and 120 km. from Antalya and Fethiye to the south and south-west respectively.

The ancient city of Kibyra appears for the first time on the stage of history in the narrations of Strabon, the renowned geographer from Amasia.

It is recorded in his historical geography of Anatolia that: **"The Kibyrates are said to be descended from the Lydians."**

The Kibyrates used four languages which were the Pisidian, Solyian, Hellenistic and Lydian languages, but there is not the slightest clue of the language of the Lydians in Lydia.

They captured Kabalia and

Pisidia around, and after settling there, they carried the city to another place which was very well fortified and the circumference of which was about a hundred stadias. This city was strengthened thanks to its good laws, and its villages were spread from Pisidia and its neighbour Milea, to Lycia and Peraia of the Rhodesians. Three more cities were established around the city, these are Bubon, Balboursa and Oenoanda. The name Tetrapolis (union of four cities) is given to the confederation formed by them. Kibyra has two, and the other cities each have one right to vote in the Tetrapolis, because Kibyra could provide two thousand cavalymen and thirty thousand soldiers for this union on its own. The Kibyrates are famous for horse breeding, leatherworking and iron workmanship." The information Strabo conveys to us covers the period between third and second centuries B.C. In the first century B.C., the fate of Kibyra changes, as was the case

Antik Şehrin Havadan Görünümü / Aerial View of the City.

Strabon'un bize aktardığı bilgiler MÖ III ve II. yüzyıl arasındaki dönemi kapsamaktadır. I. yüzyıla gelindiğinde ise güney ve batı Anadolu'nun diğer tüm kentlerinde olduğu gibi Kibyra'nın da kaderi değişir. Söz konusu tarihten itibaren Anadolu'nun büyük bir kısmı Roma İmparatorluğu nüfuz altına girer.

Ancak Roma Dönemi'nde de Kibyra önemini yitirmez; Roma İmparatorluğu'nun, batı Anadolu kentlerini kapsayan ve başkenti Efes olan Asia Eyaletinin yargı merkezi olma saygınlığıyla geçmiş ihtişamını korumuştur ve de en parlak dönemini bu imparatorluk yönetiminde yaşamıştır.

Kibyra Antik kentinde Stadion, Bouleuterion / Odeion (Meclis binası / Müzik evi), Hamam, Agora ve Tiyatro yapıları oldukça iyi korunmuş durumda günümüze ulaşmıştır.

Stadion yapısı 195 m uzunluğu ve on bin kişilik izleyici kapasitesiyle Anadolu'nun en büyük, bununla birlikte en iyi korunmuş Stadion'ları arasındadır. Geçmişte, görkemli sportif yarışmalara ve gladyatör dövüşlerine

ev sahipliği yapan Stadion, bu gün dahi sportif ve sanatsal faaliyetle ev sahipliği yapabilecek bir sağlamlıkta geçmiş ihtişamını korumaktadır.

Odeion / Bouleuterion (Müzik Evi-Meclis Binası) yapısı ise 52,5 m uzunluğu, üç bin altı yüz kişilik seyir alanı bununla birlikte -orijinal durumunda- üstünün bir çatıyla kapalı olmasıyla Anadolu'da görülebilecek en ihtişamlı yapılardan biridir.

Odeion / Bouleuterion bu önemli nitelikleri yanında sadece Anadolu değil tüm antik coğrafyalarda -bu güne dek eşine rastlanmayan eşsiz buluntulardan birine de ev sahipliği yapmaktadır.

Yapının Orkestra bölümünün zemininde kırmızı, yeşil, mavi, gri ve beyaz üzeri damarlı mermer plakalardan yapılmış bir **Medusa (Antik Dönem'de gözlerine bakana taş çevirdiğine inanılan mitolojik yaratık)** resmi açığa çıkarılmıştır. Medusa betimlemesi mozaik döşemelerde antik dünyada

sevilerek kullanılan ve sıkça tekrarlanan bir motiftir. Ancak ilk kez Kibyra'da, ince ve renkli mermer plakalardan yapılmış bir örneğine rastlanılmıştır. Kibyra Medusa'sı kanatlı başlığı, dalgalı saçları ve boynuna dolanmış yılanları ile oldukça etkileyicidir.

Medusa resminin bulunuşu büyük yankı uyandırmış ve Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul Günay'ın ziyareti ile de Kibyra Medusa'sına olan ilgi doruk noktasına ulaşmış ve de Kibyra -Gölhisar- adı ülke genelinde duyulmuştur.

Odeion / Bouleuterion yapısının bir diğer eşsiz niteliği de yapının ön alanındaki 560 m² boyutlarındaki mozaik döşemdir. Söz konusu mozaik döşem, Anadolu'da yerinde sergilenen ve tamamıyla sağlam durumdaki en büyük mozaik döşem olma özelliğini taşır.

Kentin Agora'sında ise etrafında dükkanların sıralandığı geniş bir sütunlu cadde, üzerinde aslan ve kanatlı insan figürlerinin betimlendiği gösterişli bir kapı görülmeye değer anıtlar arasındadır.

Hamam ve Tiyatro yapıları oldukça iyi durumda günümüze ulaşmıştır. Bunlardan özellikle Tiyatro kentin batı ucunda tüm ihtişamıyla yükselmektedir.

Kibyra Antik kenti, sahip olduğu yapıların anıtsal boyutları ve eşsiz süslemeleri ile hiç kuşkusuz gelecekte Anadolu turizminde adından sıkça söz ettiren ve ziyaret edilen başlıca kentlerden biri olacaktır. Gölhisar ilçesi, bu kültürel ve sanatsal zenginliğin yanında yayla düzlükleri, kaynak suları, çam ve ardıç ormanları ile birçok eşsiz değere ve de güzelliğe bir arada sahiptir.

Mozaikler / Mosaics.

with all the other cities of Southern and Western Anatolia. A large part of Anatolia came under the influence of the Roman Empire at this time. However, Kibyra does not lose its importance during the Roman Period; it maintained its earlier importance, having the status of being the judicial center of the State of Asia of the Roman Empire, covering the Western Anatolian cities, the capital city of which was Ephesus, and Kibyra experienced its most brilliant period during the rule of this empire.

The Stadium, Bouleuterion / Odeon (meeting-parliament building / music house), Bath, Agora and Theater buildings are very well-preserved in the ancient city of Kibyra, surviving to the present day.

The Stadium is among the largest and the best preserved of Stadiums in Anatolia, with a length of 195 m. and a capacity for an audience of ten thousand. The Stadium, which hosted magnificent sporting competitions and gladiatorial contests in the past, maintains its past glory with a robustness

that means that even today it can host sporting and artistic activities.

The Odeion / Bouleuterion (music house / meeting-parliament building) is one of the most magnificent buildings to be seen in Anatolia, with a length of 52,5 m. and a seating area for 3600 people, covered by a roof – in its original state.

In addition to this, the Odeion / Bouleuterion also housed unique finds - until today - not only in Anatolia, but in all ancient geographies.

A Medusa (the mythological creature which was believed to turn into stone anyone who looked into its eyes), made of red, green, blue, gray and blue over white veined marble plates, has been uncovered in the floor of the Orchestra section of this building.

The depiction of a Medusa as a motif was a frequently employed and enjoyed motif, frequently repeated in the mosaic floors of antiquity. However, an example of this motif made of thin, coloured marble plates

was for the first time found at Kibyra. The Medusa of Kibyra is quite impressive, with its winged head, wavy hair, and snakes wrapped around her neck. The discovery of this image, the Medusa of Kibyra, has aroused strong interest which reached a climax with the visit of Mr. Ertugrul Gunay, the Minister of Culture and Tourism, and the name Kibyra - Golhisar - has, consequently become known across the country.

Another unique feature of the Odeion / Bouleuterion building is the 560 m² mosaic floor in front of the building. This mosaic floor is remarkable for being the largest mosaic floor exhibited in situ in Anatolia and, is remarkably, intact.

These, together with the Agora of the city, a wide colonnaded street lined with shops, and a spectacular gate with the depiction of lion and winged human figures on it, are among the monuments that are most worth seeing.

The Bath and Theater buildings have survived to the present day in a very good condition, with, in particular the Theater rising in all its glory at the west end of the city.

With its monumental dimensions and the unique decorations on its buildings, the ancient city of Kibyra will no doubt rapidly once again become one of the wellknown major cities, frequently mentioned in the context of Anatolian tourism. And in addition to these cultural and artistic riches, the county of Golhisar has many unique values and beauties with its highland prospects, clear flowing springs, pine and juniper forests.

Göhlisar Gölü / Lake Golhisar.

Göhlisar El Sanatları, Bakır Rölyef Çalışması / A coppersmith at work in Golhisar.

Göhlisar El Sanatları, Cura ve Sipsi Yapımı / A musical instrument maker at Golhisar, who makes 'sipsi' (a small thin recorded-flute) and 'cura' (a type of small stringed violin).

Göhlisar

Yılmaz TUNÇ*

Göhlisar, Akdeniz Bölgesi'nin Göller Yöresi'ndedir. Burdur ilinin ikinci büyük ilçesidir. Batı Toroslar'ın eteklerinde, Dalaman Çayı'nın su toplama havzasında kurulmuş, 1953 yılında ilçe olmuştur, Fethiye-Pamukkale tur yolu üzerindedir. Antalya, Muğla, Denizli ve Burdur illerinin tam ortasında yer almaktadır. İç ve Orta Anadolu ile Ege'yi birbirine bağlayan konumuyla tarih boyunca canlı bir siyasi kimliği temsil etmiştir.

Göhlisar 2 belde ve 11 köye sahiptir. Merkez nüfusu 13.555, toplam nüfusu 21.143'tür. 57.600 hektar yüzölçümüne sahip ilçenin yaklaşık yarısı ormanlarla kaplıdır. Rakımı 935 m'dir.

Konumu itibarı ile geçiş bölgesinde bulunan Göhlisar, Akdeniz iklimi ile karasal iklim arasında değişken bir yapıya sahiptir. Etrafını çepeçevre saran yüksek dağları; karaçam, kızılçam, sedir, ardıç, Akçaağaç ve meşe ile

* Göhlisar Halk Eğitim Müdür Baş Yardımcısı

Göhlisar Yaylasında Yarenlik

Göhlisar İbcecik Beldesi, Kına Merasimi / The henna night of a wedding at İbcecik municipality, Golhisar.

kaplıdır. Böğürdelik, Kocayayla, Kozpınarı, Armutlu ve Yusufça Yaylaları önemli yaylalarıdır.

Yaylalar Diyarı olan Göhlisar, yaz aylarında sıcağdan ve şehir gürültüsünden bunalan insanlara kucak açmaktadır. 2009 yılından itibaren özellikle Antalya, Denizli ve Muğla illerinden yaylalarımıza turlar düzenlenmektedir. Gelecekte yayla turizminin merkezi olacak konumdadır.

İlçe merkezi ve köylerinde el sanatlarının en güzel otantik örnekleri var olmakla birlikte halen yapılmaktadır.

Göhlisar, yemek kültürü bakımından et yemekleri başta olmak üzere önemli bir zenginliğe sahiptir.

Yusufça Beldesi'nde 5-6. yüzyıla ait Yusufça Erken Bizans Kilisesi, Göhlisar merkezde 1880 yılında yapılan Hacı Hasan Camii ve 1800'ü yılların sonunda yapılan Eski Göhlisar Evleri ayrı bir önem taşır.

İlçe halkının % 80'i tarımla uğraşmaktadır. Hayvancılıkta, süt inekçiliği ön plandadır. Orman arazileri, çayır ve meralarında, sıkça koyun, keçi sürülerine rastlanır.

Çok verimli sulanabilir durumdaki arazilerinde çeşitli tarla bitkileri üretimi, sebzecilik ve meyvecilik yapılır. Son yıllarda seracılık gelişme göstermektedir. buğday, şekerpancarı, anason, haşhaş, havuç, elma ve kiraz bunlardan bazılarıdır.

İlçede sanayi sektörü yeterince gelişmemiş, mutfak mobilya imalatı ve PVC plastik kapı pencere imalat montajcılığı yaygın durumdadır. Çevre il ve ilçelere de hizmet vermektedir.

Hem üç coğrafi bölgenin keşiştiği noktada olması hem de civar yerleşim yerleri içinde en merkezi yer olup, yoğun nüfusa sahip olması nedeni ile; eğitim, sağlık, ticaret, alışveriş ve sosyal hayat gibi her türlü aktivite de cazibe merkezi durumundadır. İlçede son yıllarda iki yüksek okulun olması ilk ve orta öğretimde yurt genelinde gösterdiği başarılarla bölgede eğitim kenti haline gelmiştir. Çevre yerleşim birimlerinden eğitim göçü almaktadır.

Göhlisar'ın çok canlı bir sosyal hayata sahip olmasında sulama barajının, gölünün, yaylalarının ve piknik yerlerinin önemi kuşkusuz çok büyüktür. Buralara dinlenme ve gezi amacıyla gelenler kısa sürede yöre insanıyla kaynaşır.

Turizm açısından yerli ve yabancı turistler, yayla turizminde aradıkları her türlü doğal güzellikleri burada bulabilirler. Göhlisar, doğaya uygun motor sporları, doğa yürüyüşleri, konaklama, balık tutma, köylü ile iç içe yaşayarak köy yaşamını tanıma, alışveriş gibi her türlü sosyal ve kültürel etkinliklerin gerçekleştirilebileceği şirin bir ilçedir.

Tarihi

Göhlisar'ın tarih öncesi çağlara ait durumunu, bugünkü bilgilerimiz dahilinde bilemiyoruz.

Ancak Burdur ve çevresinde tarih öncesi çağlara ait buluntuların çokluğu, bu merkezlerin zenginliği ve yakınlığı düşünüldüğünde, verimli bir ovaya sahip ve yerleşmeye uygun

Antalya'dan İlçemize Gelen İlk Gezi Grubuna Kır Çiçekleriyle Karşılama
The welcome extended to the first tourist group from Antalya.

Göhlhisar Teke Yöresi Yaren Gecelerinden Görünüm
The traditional Teke folk dance at Golhisar.

Göhlhisar'ın tarih öncesi çağlara ait yerleşime sahip olma ihtimali yüksektir.

Tarih çağlarına baktığımızda Göhlhisar ve çevresi, geçmiş 3200 yıl öncesine dayanan tarihi Kıbyra Antik Kenti burada bulunur. Antik kentle ilgili yazıyı kazı ekibimizden değerli bir hocamız sizlere hazırladı.

Selçuklu ve Osmanlı Dönemi: Moğol baskısından kaçıp Anadolu'ya gelen Türk Boyları boy boy yerleşmeye başlamışlardır. Göhlhisar ve çevresine ise Türk Oymak ve Boyları, ikinci Türk göçünden sonra yerleşmeye başladılar.

III. Kılıç Aslan Isparta'yı aldıktan ve 1205'de Göhlhisar'ı içine

alan havalıyı ele geçirdikten sonra Hamit Bey idaresindeki Türkmenleri buralara yerleştirmiştir. Seyyah İbn-i Batuta 1333'de babasının sağlığında İshak Bey'in biraderi Mehmet Bey'in Göhlhisar Bey'i bulunduğunu yazmaktadır. 1391'den sonra Osmanlı hakimiyetine giren Göhlhisar, Anadolu Beylerbeyliğinin merkezi olan Kütahya'ya bağlandı.

Türkiye Selçukluları ve Hamitoğulları döneminde Anadolu'daki yerleşim birimleri içerisinde önemli ahi merkezlerinden birisi olan Göhlhisar'ın bu önemini yitirmeye başladığına tanık oluruz.

Göhlhisar'ın ahilik merkezi olması gelişmiş bir şehir kültürüne sahip olduğunun kanıtıdır. Bugün bile

çevre ilçeler arasında canlı bir sosya-kültürel yaşama sahiptir. Göhlhisar'da dokunan halı ve kilimler, Hamitoğulları döneminde Halep'te aranan ve her zaman müşterisi bulunan ürünlerdi.

1511'den sonra Göhlhisar'da oldukça sönük bir hayat geçer. Bu durum Göhlhisar'ın merkezi özelliğini yitirmesine neden olur.

Zamanla Göhlhisar'ın idari ve ekonomik olarak bağladığı Karaağaç (Acıpayam), Tefenni, ve Irla (Yeşilova) birer birer ayrılırlar. Göhlhisar'ın önemini yitirmesinden dolayı yönetim merkezi Dengere'ye taşınmıştır.

Göhlhisar'ın, merkezi Kütahya olan Anadolu Beylerbeyliği'ne bağlılığı 1839'a kadar sürer. 1850 yılına kadar Burdur ile birlikte Konya Vilayetinin Isparta Kaymakamlığı'na bağlıdır.

1851'de Göhlhisar (Armutlu) kaza merkezi olur. 1853 yılında Armutlu Nahiyesi ve Horzum Köyü birleştirilir.

1867 idari ıslahatında Tefenni'ye bağlı nahiye durumuna getirilir. 86 yıl nahiye olarak kalan Göhlhisar, Horzum ve Armutlu Köyleri birleştirilerek 1953 yılında ilçe yapıldı.

Doğal Güzellikler; Yaylaları

Göhlhisar'ın tarih boyunca sürekli bir yerleşim yeri olarak kalmasında, verimli arazileri ve doğal güzelliklerinin yanı sıra, yaylalarının önemi çok büyüktür. Yayla hayatı bölge halkının vazgeçilmez bir yaşam biçimidir.

Batı Torosların en güzel yaylalarına sahip ilçemizin başlıca yaylaları; Kocayayla, Boğrudelik, Kozpınarı, Armutlu ve Yusufça

yaylalarıdır. Armutlu Yaylası'na Mayıs ayından başlamak üzere altı ay yayla çadırı kurarak göçüp konaklayanlar var. Yaylalarımızda düzlük alanların etrafı tamamen ormanlarla kaplıdır. Toroslara özgü zengin ve sağlıklı ormanlar karaçam, kızılçam, meşe ve ardıçlardan oluşmuştur.

Bölge halkı, haftanın yorgunluğunu ve stresini yaylalar da atmaktadır. Temiz hava, serin sular, kirlenmemiş doğa, insanları yaylaya çeker. Hafta sonları şehir içlerinde çok az insan kalır. İlçemize yakın olan büyük şehir insanları da doğal yaşam özlemini bizim yaylalarımızda giderir. Özel araçlarla turlarla hafta sonu ilçemize yoğun akış olur. İlçe halkını misafirperverliği, doğal yöntemlerle yetiştirilen besinler, antik kent ve ulaşımın kolay olması insanları yaylalarımıza yönlendir.

diren diğer etkindir.

Yaylalarımız yoğun iş ve günlük yaşam mücadelesinde yorulan beyinlerin, sahilin sıcaklarından kavruktan bedenlerin buluştuğu yerlerdir. Kekik ve ardıç kokularının arasında yaylaların serin sularına doğru bir yolculuk yapmak isteyenler için isabetli bir seçim olmaktadır. Ayrıca yaylalarımızdan ilkbaharda menekşe ve sümbül, yazın ise elduran çayı toplanabilmektedir.

Yazın yaylalarımızda yerel yönetimin organizasyonunda yayla şenlikleri yapılmaktadır.

Bahar ve yaz aylarında Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nün organize ettiği doğayı ve yaşamı destekleyen yürüyüşler düzenlenmektedir. Bölgemizde sedir, karaçam ve ardıç ağaçları ile endemik bitki türlerinin bulunduğu doğal ortamlara

yürüyüşler düzenlenmektedir. İlçemiz sınırları içinde Göcek ve bölgesinde yaşayan Gölhisar'ın

Pımaz köylüleri, Göcek'ten başlayıp Pımaz'da sona eren 5 günlük yayla ve yöruk göçü yürüyüşleri düzenlenmektedir. Atalarının 150 yıl önce at, katır ve develerle geldiği yolları günümüzde yaya olarak yürüyerek geleceği devam ettirmektedirler.

Gölhisar Kocayayla'da bahar
Spring View of the Kocayayla highlands.

YAREN DİNLENME TESİSİ

Ender EKER

Aligöz Mevkii, Çameli Makası
Demir Petrol Yanı Acıpayam/DENİZLİ
Tel: 0 258 539 1115
Ender EKER 0 536 480 5958

Göcek, Gürsu, Pınaz Yayla Yolculuğunu Karşılama / The meeting of people from the Göcek, Gürsu and Pınaz highlands of Golhisar.

Göhlisar, Bögrüderik Yaylası / The Bogrudenik highlands of Golhisar.

Göhlisar Gölü

Göhlisar Gölü, Dalaman Çayı su toplama havzasındaki tek doğal göldür. Göl, merkeze 10 km uzaklıkta, doğu istikamedindedir. Koçaş Dağı'nın kuzeyindeki Uylupınar, Yamadı ve Hisarardı köyleriyle sınırdır. Rakımı 900 m'dir. Sığ bir tatlı su gölüdür. En derin yeri 10 m civarındadır. Sığ yerlerinde ve kıyılarında bol miktarda kargı ve kamış yetişir. Bu nedenle balık ve göçmen su kuşlarının barınması için çok elverişlidir. Ördek, kaz, karameme ve bunlara benzer 37 tür su kuşuna ev sahipliği yapar. Bunların bir kıs-

mı sürekli gölde yaşar bir kısmı göçmen kuşlarıdır. Yayın, sazan ve tatlı su levreği, başlıca balık çeşitleridir. 60-70 kg'a kadar ulaşan yayın balıklarına rastlanır. Amatör balık avcılarının sıkça uğradıkları yerdir.

Olta ile balık avcılığına çok müsaittir. 4320 dekarlık bir alana sahip Göhlisar Gölü'nde her mevsim kayıkla gezi yapılabilir. Yaylalarla göl arasındaki mesafe yaklaşık 15 km'dir.

Yapraklı Baraj Gölü

Yapraklı Barajı, Göhlisar İbécik yolu üzerinde Kısık Mevkii'nde

Göhlisar El Sanatları / A craftsman of flute-like 'sipsi' at Golhisar

inşa edilmiştir. Doğal yapı, görenleri büyüleyecek kadar güzeldir. Yeşil ile mavinin birleştiği yayla havasının hakim olduğu bu güzel barajın etrafı tamamen çam ağaçlarıyla kaplıdır. Gölünde, amatör av merakınızı giderip, soğuk Çatalpınar sularının aktığı mesire yerinde pikniğinizi yapabilirsiniz. Baraj Gölünde sazan ve alabalık üretimi yapılmaktadır. Derin sularında 20 kg'lık aynalı sazanlara rastlamak mümkündür

Yaz mevsimlerinde dinlenme, eğlenme, spor ve benzeri faaliyetler için gelen konakçı ve günübirlikçilerle dolup taşan Yapraklı Baraj Gölü, ülkemizde görülmeye değer nadide bir tabii güzellik diyarıdır.

Dalaman Çayı

Yöremizin en önemli akarsuyu Dalaman Çayı'dır. Tarihi antik dönemdeki adı İndos'tur. Kaynağını Dirmil, İbecik-Yeşildere çevresinde bulunan dağlardan almaktadır. Göhlisar Ovası'nın içinden geçerek Gireniz içinden bir yay çizip Dalaman İlçesi sınırlarında

Akdeniz'e dökülmektedir. Ege suları ile Akdeniz'in sularını ayıran sınır olmuştur. Çay boyu, doğal güzellikleri ve piknik alanlarıyla amatör balık avcılarının uğrak yeridir.

Kültürel Değerler

İlçemiz zengin bir kültür mirasına sahiptir. Yörede kaybolmaya yüz tutmuş olan müzik aletlerini, yöresel oyunları ve otantik türkülerini, gelecek nesillere, doğallığı bozulmadan aktarmak, devamını sağlamak için arşivleme yapılmaktadır. Ağır zeybek oynayan ihtiyarlar, boğaz havası ve uzun hava ile birlikte teke zorlatması söyleyen mahalli sanatçılar ve yaşlılar; bayramlarda yapılan çokaşmalar, düğünlerde maşala ve orta oyunları, kına geceleri, gelin almalar, kız istemeler, dü-

ğünlerde giyilen yöresel giysiler, yöre kültürünün zenginlikleri.

İbecik bezi (ibecik dastarı), ibecik üçeteği, pırnaz (Elmalıyurt) kilimi, yün çorap, kara çul, çağşır, kolan dokuma önemli el sanatlarımızdır.

Son zamanlarda İbecik Bezi el dokuma tezgahlarında elde edilen otantik yöresel ürünler, yayla turizmi için gelen grupların dikkatini çekmekte dokuma atölyesi ziyaret edilmektedir. Ayrıca yöresel giysi olan İbecik Üçeteği, folklorik bebeklere giydirilerek yapılmakta gün geçtikçe önem kazanmaktadır.

Geleneksel kültürümüzün kaybolmaya yüz tutmuş olan el sanatları Gölhisar'ın İbecik Beldesi'nde yoğun olmakla birlikte diğer köylerde de halen giyilip, gelecek nesillere aktarımı ya-

pılmakta, kültürümüzün önemli parçalarıdır. Bakır levha üzerine çok güzel işlemler yapılarak bakır rölyef çalışmaları yapılmakta. Ayrıca yörenin yörük çalgıları olan cura ve sipsi ustalıklı yapıp sergilenmekte, yayla turizmi için gelenlere pazarlanmaktadır. Ahşap işçiliği yapan ustalarımız, mutfak malzemeleri ve minyatür tarım aletleri yaparak ustalıklarını göstermektedirler.

İlçe merkezi ve köyler, misafirperverliğin yanında zengin yemek kültürüne sahiptir. Tarhana çorbası, Keşkek, alacaş, tirit (dirit), yepinti, arabası, hoşmerim, Gölhisar Kavurması, Kapama da Gölhisar yemekleri arasında yer alır. Meşhur saç kavurması, damak tadında yapılarak ikram edilmektedir. Bayram ve mezarlık ziyaretleri, yağmur duaları da kültürümüzün bir parçası. Geçmişin mirasını koruyarak otantik kültürel yaşamını her alanda devam ettirmektedir.

altıngöl otel **günaylar** 1978
PİDE-KEBAP-DÖNER-BALIK

FİRMAMIZ TURİZM BELGELİDİR

*Göller Bölgesindeki Lezzet Durakınız
Egirdir Altıngöl Otel Günaylar Restaurant*

Web : www.gunaylarrestaurant.com
Tel : (+90 246) 311 29 29 / (+90 246) 311 40 40
Adres : Çınar Altı Meydanı İş Bankası Yanı Egirdir - Isparta - Türkiye

*Zerafet ve Asaletin Bulunduğu Yerde
Lezzet Vardır*

Türk Kahvesi

Mümtaz FIRAT *

Geleneksel Türk Kahvesi.
Traditional Turkish Coffee.

*Bana kara diyen dilber
Gözlerin kara değil mi
Yüzünü sevdiren gelin
Kaşların kara değil mi*

*İllerde konup göçerler
Lale sümbülü biçerler
Ağalar beyler içerler
Kahve de kara değil mi*

Karacoğlan

Türkiye’de 16. yüzyıldan itibaren yaygınlaşmaya başlayan kahve; kendine has pişirme seremonisi ve sunumu ile misafir ağırlamaların, geleneksel sohbet toplantılarının, evlenme ve taziye törenlerinin, bayram ziyaretlerinin geleneksel içeceğidir.

Türk Kahvesini geleneksel teknikle pişirmek için; kahve taneleri kavrulduktan sonra, mermer, tunç veya ahşap bir havanda dövülerek ya da el değirmeniyle öğütülerek toz haline getirilir. Pişirmeden önce konuklara kahvelerini nasıl içe-

cekleri sorulur ve konuklar istedikleri şeker miktarını kısaca; “sade, şekerli, orta” şeklinde ifade ederler. Kahve ve şeker bakır bir cezveye konularak fincan sayısına göre su eklenir. Kısık ateşte pişirilen kahve fazla kaynatılmadan köpüğü dikkatle alınarak kahve fincanlarına aktarılır. Yanında özellikle bir bardak su, kimi zaman şerbet ve lokum ile servis edilir.

Su, geleneksel kahve sunumunda, kahveden önce, ağız kahve tadına daha çok varsın diye için içilir.

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de toplumun her kesimi tarafından özel bir anlam yüklenen Türk Kahvesi’nin ilk mekanları kahvehanelerdir. Özellikle erkeklerin Türk Kahvesi içerken sohbet ettikleri, aşık müziği dinledikleri, meddah gösterileri izledikleri kültürel mekanlar olan kahvehaneler, çeşitli dönüşümler geçirerek günümüzde de yaşamaya devam etmektedir. Bu kahvehanelerde Türk Kahvesi yapımında görevli olan kişiler “ocakçı” olarak adlandırılır. Ocağcı, kahvehane müdavimlerinin kahve tercihlerini artık kanıksadığından,

* Mümtaz Fırat, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Folklor Araştırmacısı

Odun Ateşinde Kahve / The Coffee Hearth.

onlar kahve istemeden hazırlar ve ikram eder. Çırak ustasını takip ederek iyi kahve yapmanın inceliklerini böylece öğrenir. Müşterilerine Türk Kahvesi sunmak için kurulan, uzun bir tarihsel geçmiş olan kahvehaneler aynı zamanda bazı geleneksel törenleri günümüze taşıyan kültürel mekanlardır. Genellikle Ramazan ayı gibi özel zamanlarda yoğunlaşan geleneksel uygulamalarda, aşıklar ve meddahlar kahvehanelerde, toplanan ahaliye sözlü kültür ürünlerinden örnekler sunarlardı. Kars'taki Murat Çobanoğlu kahvehanesi, İstanbul'da Tavuk Pazarı semtindeki kahvehaneler, Bursa'daki Çınarlı Kahvehanesi bu kahvehanelerden bir kaçıdır. Bu mekanlarda sohbet edildiği gibi, gidecek azalmakla birlikte müzik ve meddahlık performansları sergilenmektedir.

Türk kahvesi, toplumun geneline yayıldığından, yetişkin kadınlar ve erkekler uygulayıcıdır. Özellikle ev içi ağırlamalarında, kız istemelerde, söz, nişan ve düğünlerde, taziyelerde, bayramlarda kadınlar tarafından yapılır ve sunulur.

İyi Türk Kahvesi yapan kişi topluluğun gözünde maharetli addedilir.

Kızlar evlenme çağına geldiklerinde iyi Türk Kahvesi yapmayı genellikle öğrenmiş olurlar. Zira evlenmenin ilk aşaması olan kız isteme töreni sırasında kahveleri, müstakbel gelin yapar. Kahvenin güzel yapılması, kızın maharetini göstereceğinden erkek ailesi tarafından bu durum önemsenir.

Türk kahvesi yapımı anneden kıza aktarılan bir gelenektir. Türk Kahvesi geleneksel evlenme törenlerinin onay simgesidir. Kahvenin içilmesi, sözün kesilmesi yani evlenme talebine olumlu cevap verilmesini sembolize eder. Bu nedenle **"kahvesi içilmek"** deyiimi evlenme ile ilgili ilk olumlu adımın atıldığı anlamına gelir. Kız isteme töreninde aileler tarafından evliliğin uygun bulunduğu, gelin adayının pişirdiği ve hep birlikte içilen Türk Kahvesi ile karara bağlanır. Hatta birçok bölgede, kız ve erkek arasında evlilik kararının alındığı, tanıdıklara **"kahveleri içildi"** sözleriyle duyurulur.

Kız isteme törenlerinde gelenekselleşen uygulamalardan biri de, gelin adayının damat adayının kahvesine şeker yerine tuz veya biber katmasıdır.

Tuzlu kahveyi içen müstakbel koca, sessiz kalırsa makbul koca adayı olduğu sonucuna varılır.

Türk Kahvesi, geleneksel misafirperverliğin kültürel göstergesi olarak bireyler, gruplar ve topluluklar arası ilişkilerde olumlu işlevleri sembolize etmektedir. Türkiye'de köylü toplulukların konukseverliğini övmek için şehirlilerce söylenen: **"Köylünün kahve cezvesi karaca amma sürece"** sözü **"Köylünün kahve cezvesi gösterişsizdir ama konukları ağırlamak için sürekli olarak kaynar"** anlamında kullanılır.

Bu iyi diyalogun ve karşılıklı saygının veciz bir örneğidir. Bireyler ve topluluklar arası barışın bir sembolü olarak yine halk arasında: **"Bir acı kahvenin kırk yıl hatırı vardır."** sözü kullanılır. Yani bireyler ve topluluklar arasında olumsuz bir durumun gelişmesi durumunda "acı kahve"nin hatırına bile bu olumsuzlukların üzerinde durulmaz. Yine birinin, derin bir sohbet anlamı da taşıyan, "acı kahve"sini içen kişi bu lütfü ömür boyu minnetle anar. Birisine ikram edilmiş Türk Kahvesi, ona yapılmış bir iyilik olarak görülür.

Türkçe'de genellikle sabahları yenilen öğünün adı olan kahvaltı sözcüğü, kahve - altı sözcüklerinin birleşmesiyle ortaya çıkmıştır.

Kahve öncesi yenen şey anlamında kullanılan kahvaltı bir çeşit kahveye ön hazırlıktır.

Geleneksel sohbet toplantılarından olan Yaren meclislerinin başlıca içeceği olan Türk Kahvesi'nin pişirilmesinden ve sunumundan **"çavuş"** olarak adlandırılan bir erkek sorumludur. Erkekler arasındaki top-

Kahvenin Hazırlanmasında Kullanılan Bazı Araç ve Gereçler / Implements Employed in Coffee Making.

lantıların ve kadın günlerinin geleneksel içeceği olan Türk Kahvesi, topluluğun üyeleri arasında ortak bir iletişim dili özelliği taşır. Yaren meclislerinde, “hoş geldin” kahveleri, geleneksel olarak belirlenen statüye göre dağıtılır. Gecenin sonunda, gitme zamanının geldiğini esprili bir dille belirten “Kalk git!” kahvesi ikram edilir. Geleneksel Sohbet Toplantıları’nda Türk Kahvesi yapımı ve sunumu konusundaki bilgiler yaşlılar tarafından gençlere aktarılır.

Türkiye’deki sözlü gelenek ve anlatım unsurları arasında önemli yer tutan ve aşıklerce dile getirilen Asuman ile Zeycan, Aşık Garip adlı halk hikayeleri ve “Kahve Yemenden Gelir”, “Kahveciler Kahve Pişirir”,

“Kahve Koydum Fincana”, “Kahve Biştiği Yerde”, “Kahveyi Kavururlar” halk türkülerinde Türk Kahvesi işlenen kültürel unsurlardandır. Türk Kahvesi ile ilgili çok sayıda atasözü ve deyim arasında oldukça yaygın olan “**Gönül ne kahve ister ne kahvehane, gönül sohbet ister gerisi bahane**” sözleriyle, Türk Kahvesinin topluluk tarafından taşıdığı ortak anlam ifade edilir.

Geleneksel Türk gölge oyunu olan Karagöz’deki klasik oyunlardan biri Tahmis’dir.

Kahveyi kavurma işlemi ya da kavrulmuş ve öğütülmüş kahve satan yer anlamına gelen tahmis,

Kahve Yemenden Gelir

*Kahve yemenden gelir
Bülbül çimenden gelir
Ak topuk beyaz gerdan
Her gün yabandan gelir*

*Hop şinanay nay lay lom
Karaları bağlama
Kömür gözlüm ağlama*

*Hükümet önünden geçtim
Allı da şemsiyem açtım
Ben yarımı görünce
Yavuklumdandan vaz geçtim*

Karagöz oyununda bu oyunun geçtiği mekandır.

Ülkemizde birçok yörede tahmis kahvesi, Türk kahvesinin özel bir biçimi olarak yapıp, ikram edilmektedir.

Türk Kahvesi, kadın toplantılarının da özel içeceğidir ve bu toplantıları renklendiren eğlencenin başında kahve falı gelir. Kahve içildikten sonra, soğuyan fincandaki telvelerin aldığı şekiller yorumlanır.

Kahve falı her cins ve yaştan kişilerin ilgisini çekse de kadınlar arasında daha yaygındır. Kahve falcılığını bir meslek olarak gören ve icra eden kişiler de bulunmakla birlikte; genel olarak kahve falı, kahve keyfini devam ettiren, bu yönüyle medyumluktan ayrılan bir özellik taşır. Fincanda ortaya çıkan şekiller yorumlanırken daha çok olumlu öngörüler dile getirilir.

Kahvenin pişirilme öncesinde, pişirilmesinde ve sunumunda kullanılan araç-gerecin yapımı el sanatlarını doğrudan ilgilendirmektedir. Bakır ustaları, kahve yapımında kullanılan cezve, ibrik, kahve öğütücüsü, kahve soğutucusu, kahve değirmeni,

Cezve Yapan Bir Bakır Ustası.
A Coppersmith at Work on a Coffee Pot.

kahve tepsisi, fincan zarfı gibi araçları büyük bir özen ve ustalıklarla yaparlar. Bu zanaatı sayıları oldukça azalmakla birlikte usta-çırak ilişkisiyle kuşaktan kuşağa aktarmaktadırlar. Yine bu bakır araçların belli aralıklarla kalaylanması gerekmektedir. Ülkemizde giderek kaybolan meslekler arasında yer alan kalaycılık böylece azalarak da olsa yaşamaya devam etmektedir.

Türkiye, kahve yetiştirecisi bir ülke olmamasına

rağmen, kahve konusunda köklü bir geçmişten günümüze aktarılan güçlü geleneklerle örülüdür.

Kahvenin bulunamadığı kıtlık gibi olağanüstü durumlarda dahi nohudun kavrulup öğütülmesiyle Türk kahvesi yapılmış, geleneğin aktarımı kesintiye uğramamıştır. Bunun dışında ülkemizin farklı yörelerinde kahve çekirdeği yerine o yörede yetişen bazı bitkiler kullanılarak kahve yapılabilir. Çedene, kenger kahvesi bunların başında gelir.

Küreselleşme nedeniyle yeme-içme alışkanlıklarının ve tatlarının benzeştiği dünyamızda Türk Kahvesi, kendine has tadı, hazırlık ve sunumuyla özgünlüğünü koruyan içecekler arasında müstesna yerini almıştır. Bu özel içeceğin ulusal ve uluslararası bilinirliğine katkı sunmak amacıyla UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesine ülkemiz adına 2012 yılı için yazdırılması önerilmiştir.

KAYNAKÇA - Kitaplar:

- Tıgılı, Fatih (2004), Ehlikeyfin Kitabı, İstanbul: Kitabevi Yay.
- Toros, Taha (1998), Kahvenin Öyküsü, İstanbul: İletişim Yay.
- Schivelbusch, Wolfgang (2000), Keyif Verici Maddelerin Tarihi, Ankara: Dost Yay.
- Heisse, Ulla (2001), Kahve ve Kahvehane, Ankara: Dost Yay.
- Nutku, Özdemir (1997), Meddahlık ve Meddah Hikayeleri, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay.
- Kudret, Cevdet (2004), Karagöz Cilt III., İstanbul: Yapı Kredi Yay.
- Türk Halk Müziği Repertuarı (2000), Ankara: TRT Müzik Dairesi Yay.
- Yıldız, M.Cengiz (1996), "Kahvehanelerin Sosyal Hayattaki Yeri", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:8, Sayı: 2, Yıl:1996, ss.157-194.
- Yıldız, M.Cengiz, "Türk Kültür Tarihinde Kahve ve Kahvehane", Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Nisan 2002, ss.635-639.

İnternet Adresleri

- Büyük Türkçe Sözlük, Türk Dil kurumu, <http://tdkterim.gov.tr/bts>
- Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, <http://tdkterim.gov.tr/atasoz>

KAYNAKÇA - Fotoğraflar:

- Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi

Tahmis Oyunu Göstermeliği (Metin Özlen Arşivi; Karagöz Tasvirleri)
A Scene of Coffee Grinding from Karagöz and Hacivat, The Turkish Shadow Theatre.

Turkish Coffee

Mümtaz FIRAT *

*Belle who called me black
Are not your eyes black
Bride who lets her face be
caressed
Are not your eyebrows black
...
They settle in and migrate
from provinces
They harvest tulips and
hyacinths
The aghas and beys drink
Is not the coffee black*

Karacoglan

Coffee, which began to become widespread in Turkey from the 16th century onwards in Turkey, is the traditional drink made in a particular fashion and served during the entertainment of guests, at traditional conversation sessions, at marriage and condolence ceremonies and in the course of bairam - religious holiday visits, a drink served with particular ceremony.

In order to make Turkish coffee employing the traditional technique; after the coffee beans have been roasted, they are pulverized by pounding in a marble, bronze or wooden mortar, or through grinding them in a coffee mill. Before making the coffee, the guests are asked how they would like to drink their coffee, and the guests state the quantity of sugar they desire as, “**black**”, without sugar, “**sugary**”, with much sugar, or “**medium**”, with some sugar. The ground coffee and sugar are placed in a copper coffee pot, and water is added, all according to the number of coffee cups required.

The coffee is heated over a low flame and the foam is carefully removed without over boiling the coffee, and then the coffee is poured into the coffee cups. It is typically served together with a glass of water, sometimes with sherbet and Turkish delight.

During the traditional coffee serving, the water is drunk before the coffee, so that the mouth can freshly experience the flavour of the coffee.

The first places for Turkish Coffee which have a special meaning given to them by every segment of society today as in the past, are the coffeehouses. The coffeehouses, which were the cultural venues where particularly men had conversations, listened to the singers’ music and watched the meddah shows while drinking Turkish Coffee, have passed through various transformations and continue to live on even today. The people responsible for making Turkish coffee in these coffeehouses are called “**ocakci**.” As the ocakci has already become aware of the particular preferences of the coffeehouse-goers, he prepares and serves the coffee without being asked. In this the apprentice follows his master and learns the intricacies of making a good cup of coffee. The coffeehouses, which were established to serve Turkish coffee to customers and which have a long history, are also cultural venues, bringing some traditional ceremonies into the

present day. At specific presentations, usually intensifying at special times such as during Ramadan, the singers and meddahs used to present samples of verbal cultural products to the townsfolk who had gathered in the coffeehouses. The Murat Cobanoglu coffeehouse in Kars, the coffeehouses in the Chicken Market neighbourhood in Istanbul, and the Cinarli coffeehouse in Bursa, are a few of these important coffeehouses. In addition to making conversation, both music and meddah performances are given in these venues, though this practice is gradually declining.

As Turkish coffee spread throughout society, it was enjoyed by adult men and women. It is made and served by women, especially during at home entertainments, when asking for the girl’s hand in marriage, at engagements, weddings, condolences and at bairams.

The person who makes good cup of Turkish coffee is considered skilled in the eyes of the community.

Girls have usually learnt how to make a good Turkish Coffee by the time they reach marriageable age, because the prospective bride makes the coffee during the ceremony of asking for the girl’s hand, which is the first step in the process of becoming married. As making a good cup of coffee shows the skill of the girl, it is considered to be an important indicator by the fam-

* The Ministry of Culture and Tourism, General Directorate for Research and Education, Folklore Researcher

ily of the boy. The making of Turkish coffee is a tradition passed down from mother to daughter and Turkish coffee is a recognized symbol in traditional marriage ceremonies. The drinking of this cup of coffee symbolizes the promise, that is giving an affirmative response to the request to marry. For this reason, the statement **"his/her coffee is drunk"** means that the first affirmative action was taken concerning the marriage. During the ceremony of asking for the girl's hand, it is decided upon that the marriage is deemed appropriate by the families, signified by the Turkish coffee made by the prospective bride and which is drunk together by the respective families. In fact, in many regions, the news given to acquaintances that the decision of the boy and girl to marry has been taken, is given in the expression, **"their coffee is drunk."**

And, one of the customary practices during the ceremonies involved in asking for the girl's hand, is that the prospective bride adds salt or pepper into the prospective bridegroom's coffee, instead of sugar.

If the prospective husband drinking the salty coffee keeps silent about this, it is then understood that he is an acceptable candidate as husband.

Coffee Comes From Yemen

Coffee comes from Yemen
Nightingale comes from grass
White heel, white jowl
Everyday come from the wilderness

Hop shinanay nay lay lom
Don't worry
My black-eyed, don't cry

I passed in front of the Government
I opened up my red umbrella
When I saw my lover
I abandoned my fiancée

Turkish coffee symbolizes positive functions in the relations between individuals, groups and communities as a cultural indicator of traditional hospitality. The saying **"The coffee pot of the peasant is black but constant,"** spoken by the urban inhabitants in praise of the hospitality of the peasant communities in Turkey, means that **"The coffee pot of the peasant is unattractive, but is constantly boiling to entertain the guests."** This is a terse sample of good dialogue and mutual respect. Again, the saying **"A cup of black coffee has a sake of forty years"** is used among people as a symbol of long term peace between individuals and communities. In other words, if a negative situation develops between individuals and communities, these negativities are not mentioned for the sake of the "black coffee." Again, a person drinking **"a cup of black coffee"** with someone, which also has the meaning of a deep conversation, remembers this grace gratefully over a lifetime. Serving Turkish coffee to someone is seen as a favour being done to him.

In Turkish, the word kahvalti (breakfast) which is the name of the meal usually taken in the morning, comes with the combination of the words kahve (coffee) and alti (under).

The word kahvalti, used in the

meaning of something eaten before the coffee, is a kind of a preliminary preparation for drinking coffee.

A man called **"sergeant"** is responsible for making and serving the Turkish coffee, which is the main drink at the Yaren (friend) assemblies which are the traditional conversational meetings. Turkish coffee, which is the traditional drink at meetings among men and women separately, features as a common communication language amongst the members of the community. In Yaren assemblies, the "welcome" cups of coffee are distributed according to the traditionally specified status. At the end of the night, the "Come on, go away!" coffee is served which signifies humorously that it is time to leave. Information concerning making and serving Turkish coffee is passed on to the younger people by the older people during these traditional conversation meetings.

Turkish coffee is one of the cultural elements recorded in the folk stories such as, Asuman and Zeycan, and Asik Garip (Singer Garip), and in folk music, such as the songs entitled, "Coffee Comes From Yemen," "The Coffee Makers Make Coffee," "I Poured Coffee Into The Coffee Cup," "Where The Coffee Is Made," and "They Roast The Coffee," which hold an important place among the oral traditional and narrative elements in Turkey and are verbalized by the singers. Through the saying **"The heart desires neither coffee nor coffeehouse, the heart desires conversation, the rest is trivial,"** which is quite commonly employed, amongst the numerous proverbs and idioms concerning Turkish coffee, the common meaning of Turkish coffee within the com-

Turkish Coffee

munity is expressed verbally. Tahmis (coffee roasting) is one of the classical locations for Karagoz, the traditional Turkish shadow theatre.

Tahmis, meaning the process of coffee roasting or the place where the roasted and ground coffee is sold, is the place where these performances of the Karagoz shadow theatre take place.

Tahmis coffee is made and served as a special form of Turkish coffee in many regions of our country.

Turkish coffee is also a special drink at women's meetings, and the first thing that makes these meetings more amusing is the reading of the coffee grounds. After the coffee is drunk, the shapes the grounds take in the cooling coffee cup are interpreted. Although the reading of the coffee grounds draws the attention of all types and ages of people, it is more common among women. Although there are people who read the coffee grounds as a profession, the reading of the coffee grounds has the feature of continuing the pleasure of coffee, and thus differentiates it from being a medium. When the shapes appearing in the coffee cup are interpreted, positive predictions are expressed more often.

The making of the tools and the equipment employed before and during the making and serving of the coffee, is

of direct concern to master craftsmen. The copper masters make the implements employed in the making of coffee, such as the coffee pot, pitcher, coffee grinder, coffee cooler, coffee mill, coffee tray, and coffee cup holder, employ great care and skill. They pass this craft on from generation to generation through the master-apprentice relationship, although they are today declining in number. Again, the inner surfaces of these copper vessels need to be recoated periodically with a layer of tin. Thus, the art of the tinsmith, which is amongst the gradually vanishing professions of our country, continues to live even on even though the number of practitioners is declining.

Although Turkey is not a coffee producing country, it is woven through with strong and deep-rooted traditions transferred from past to present regarding coffee.

Even in extreme situations such as famine when coffee could not be found, Turkish coffee was made and the transfer of the tradition has remained uninterrupted by the roasting and grinding of substitute chickpeas. In addition, in different regions of our country, coffee can be made through using some plants grown in that location, instead of using the coffee bean. The primary substitutes are cetene (flaxseed) and kenger (thistle).

In our world where habits in eating and drinking, and tastes resemble to each other due to

globalization, Turkish coffee has a unique place amongst drinks, preserving its traditions and particularities, with a flavour, ways of making and serving that all its own. In order to contribute to the national and international awareness of this special drink, it has been proposed that Turkish coffee be listed in the UNESCO Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity on behalf of our country for the year 2012.

REFERENCES

Books:

- Tigli, Fatih (2004), The Book of the Hedonist, Istanbul: Kitabevi Pub.
- Toros, Taha (1998), The Story of Coffee, Istanbul: Iletisim Pub.
- Schivelbusch, Wolfgang (2000), History of Recreational Drugs, Ankara: Dost Pub.
- Heisse, Ulla (2001), Coffee and Coffeehouse, Ankara: Dost Pub.
- Nutku, Ozdemir (1997), The Art of Meddah and Meddah Stories, Ataturk Cultural Center Presidency Pub.
- Kudret, Cevdet (2004), Karagoz Vol. III., Istanbul: Yapı Kredi Pub.
- Turkish Folk Music Repertoire (2000), Ankara: TRT Music Department Pub.
- Yildiz, M. Cengiz (1996), "The Place of Coffeehouses in Social Life", Firat University Journal of Social Sciences, Vol: 8, No: 2, Year: 1996, pp. 157-194.
- Yildiz, M. Cengiz, "Coffee and Coffeehouses in the Turkish Cultural History", The Turks, V.10, Yeni Turkiye Publications, April 2002, pp. 635-639.

Internet Addresses:

- Great Turkish Dictionary, Turkish Language Society, <http://tdkterim.gov.tr/bts>
- Dictionary of Proverbs and Idioms, <http://tdkterim.gov.tr/atasoz>

Photographs:

- Ministry of Culture and Tourism, General Directorate of Research and Education, Information and Documentation Centre of Folk Culture

Dede Efendi Restaurant

*Kapadokya'yı tatmak,
hakikaten de Dede Efendi'den geçiyor.*

1985'den günümüze kadar sürekli gelişme gösteren Dede Efendi Restaurant, aynı yerde Dede Efendi Kaya Restaurant'ı da açarak turizme hizmet etmeyi prensip haline getirmiş, Kapadokya'nın otantik manzarası ile Kapadokya'nın kendine has yemeklerinin kesiştiği bir nokta haline gelmiştir.

Kapadokya DEDE EFENDİ Restaurant

Asar Kaya Mevkii Göreme Kavşağı Ürgüp - Nevşehir Yolu Üzeri
Ortahisar - Ürgüp / NEVŞEHİR

Tel : 0384 343 24 24 Faks: 0384 343 22 22

Kapadokya Dede Efendi KAYA Restaurant

Kızılçukur Karşısı Ortahisar Girişi Prof Dr. Zeliha Ersoy Bulvarı
Ortahisar - Ürgüp / NEVŞEHİR

Tel: 0384 343 37 77 Faks: 0384 343 37 70

www.dedeefendirestaurant.com

Atatürk Müze Köşkü

Atatürk

Atatürk Çalışma Odasında / Atatürk in his Study

“Atatürk Müze Köşkü”, Cumhuriyetimizin kurucusu büyük önder Mustafa Kemal Atatürk tarafından 1921-1932 yılları arasında konut ve çalışma mekanı olarak kullanılmıştır.

Bu on bir yıllık süreçte Kurtuluş Savaşı kazanılmış, Türkiye Cumhuriyeti kurulmuş, genç cumhuriyetin atılımları ve devrimleri planlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

Köşk'ün 19. yüzyıl sonlarında bağ evi olarak yapıldığı tahmin edilmektedir. İhtiyaçlara cevap verebilmek amacıyla değişik zamanlarda yapılan genişletmeler ve eklemelere karşın mütevazılığını koruyan yapı, içinde yaşayan kişinin ve yaşarken gerçekleştirdiklerinin öneminden dolayı **“Köşk”** olarak isimlendirilmiştir.

Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'ya Gelişi ve Bağ Evi

Mustafa Kemal, 27 Aralık 1919 tarihinde Heyet-i Temsiliye ile birlikte Ankara'ya ulaşır ve Ankara'daki ilk ikametgahı olan **Ziraat Mektebi**'ne yerleşir. 1920 Nisanı'nda **Ziraat Mektebi**'ndeki sıkışıklık nedeniyle **Gar Binası** yanındaki **İstasyon Şefi Köşkü**'ne taşınır.

Mustafa Kemal'in gelişi ve ardından 23 Nisan 1920 tarihinde TBMM'nin açılmasıyla Ankara, Milli Mücadele'nin merkezi olur. Kurtuluş Savaşı'nın önderi için Ankara'da, günden güne artan çalışmalarını da yürütebileceği daimi bir ev arayışına girilir.

1920'li yılların başında şehrin başlık bölgesi olan Çankaya'daki bağ evi, daimi bir konut ve çalışma mekanı ola-

rak o günün şartları ve imkanları içinde uygun bulunur.

Ankara Belediyesi tarafından Ruşen Eşref'in girişimi ve Ankara Müftüsü Rifat Börekçi'nin aracılığıyla Bulgurluzade Mehmet ve Rifat Beyler'den satın alınan ev, 30 Mayıs 1921 tarihinde Mustafa Kemal'e Ankaralıların bir hediyesi olarak verilir. Atatürk, aynı gün evi milli orduya bağışlar; böylece **“Ordu Köşkü”** adıyla tapu tescili yapılan bina, bu isimle anılmaya başlar.

Mustafa Kemal, küçük bir onarımın ardından 1921 yılı yazında bağ evine taşınır. Yazlık kullanım amacıyla inşa edilmiş olan bağ evi, konut ve aynı zamanda çalışma mekanı olarak Atatürk'ün üvey amcası Albay Hüsamettin Bey'in kızı Fikriye Hanım tarafından düzenlenir.

Ataturk Museum Pavilion

The "Ataturk Museum Pavilion" was used by Mustafa Kemal Ataturk, the great leader and the founder of the Turkish Republic, as a residential and working area, between 1921-1932. During the course of this eleven year period, the War of Independence was won, the Turkish Republic was founded, the breakthroughs and revolutions of the young republic were planned and implemented.

It is thought this Pavilion was built as a vineyard house in the late 19th century. The building has kept its modesty, inspite of the expansions and additions that have been made to it at various times, and it was called the "Pavilion" due to the importance of the person liv-

ing within the pavilion, and the deeds that he accomplished while living in it.

The Arrival of Mustafa Kemal Pasha in Ankara and the Vineyard House

Mustafa Kemal arrived in Ankara together with the Representative Committee on December 27th, 1919, and settled in the **School of Agriculture** which was his first residence in Ankara. He then moved to the **Residence of the Station-master** next to the **Station Building** in April, 1920, due to the lack of free space in the **School of Agriculture**.

With the arrival of Mustafa Kemal and then the founding of TGNA on April 23rd, 1920, Ankara became the center of the National Struggle. A permanent house was sought in Ankara for the leader of the War

of Independence, in which he could conduct his studies which were increasing in quantity every day. The vineyard house in Cankaya, which was located in the vineyards region of the city in the early 1920s, was deemed appropriate as a permanent place of residence and work, within the conditions and opportunities available at that time.

The house, purchased from Bulgurluzade Mehmet Bey and Rifat Bey on the initiative of Rusen Esref and through Rifat Borekci, the Ankara Muf-ti, was given to Mustafa Kemal as the gift from the residents of Ankara. Ataturk donated the house to the national army on the same day, and thus, the building, the title registration of which was recorded with the name the "**Army Pavilion**", began to be referred to under this name.

Genişletme çalışmaları öncesinde Bağ Evi / The Vineyard House before its development.

Türkiye Cumhuriyeti'nde
cumhurbaşkanlığı
makamına en çok seçilen
ve bu makamda en uzun süre
kalan devlet adamının
Mustafa Kemal
Atatürk olduğunu
biliyor musunuz?

Milli Mücadele yıllarındaki kullanım amacından dolayı karargah olma özelliği taşıyan Köşk'ün -özgün planını koruduğu bu dönemde- güneydeki dış kapıdan girilir girilmez ulaşılan, üst kattan görülebilen süs havuzlu taşlılığı yegâne yaşama alanıdır.

Taşlılığın ortasında yer alan sekizgen kaideli süs havuzunun kuzeyine bambu bir oturma grubu, güneyine bir yemek masası yerleştiren Fikriye Hanım'ın piyanosu da bu mekanda bulunmaktadır.

Bağ Evinden Cumhurbaşkanlığı Konutuna

Gazi ve Latife Hanım 29 Ocak 1923'te İzmir'de evlenir. Çift, 20 Şubat 1923 tarihinde Ankara'ya gelir. Gerek aile yaşantısı gerekse Mustafa Kemal'in çalışmalarını yürütmesi için yetersiz olan bağ evinin büyütülmesi işleri 1923-1924 yıllarında gerçekleştirilir. I. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin en önemli temsilcilerinden Mimar Vedat Tek'in üstlendiği genişletme çalışması, yapıyı

belirgin şekilde değiştiren en önemli mimari müdahaledir.

Genişletme kapsamında kuzey cepheye "**Rüzgarlık**" inşa edilir; bu bölümden geçilerek eve giriş sağlanır. Alt katın doğusundaki küçük oda yarım sekizgen camlı bir çıkma ile büyütülür ve "**Elçi Kabul Salonu**" olarak düzenlenir. "**Rüzgarlık**" yokken doğrudan girilen ve üst kattan görülebilen taşlılığın ortasında yer alan sekizgen mermer kaideli süs havuzu kaldırılır; böylece bu bölüm üstü kapatılarak konukların ilgili bölüme alınmadan önce bekletildikleri geniş bir "**Giriş Holü**"ne dönüştürülür. Genişlemeyi sağlayan en önemli çalışma yapının güneyine eklenen, bina boyunca uzanan ve güneybatı köşesinde sekizgen bir kuleyle sonlanan iki katlı bölümün inşasıdır. Neredeyse bağ evi kadar geniş olan bu ek kısım alt katta geniş bir "**Yemek Salonu**", "**Radıyo Sigara Odası**" ve "**Servis Odası**"; üst katta banyolu geniş bir "**Yatak Odası**" ve Latife Hanım için bir "**Çalışma Odası**" elde edilmiş

olur. Ayrıca Köşk'ün doğusuna ikinci kat seviyesinde "**Mutfak ve Çamaşırhane**" olarak kullanılmak üzere bir bölüm inşa edilir. Genişletme ve ardından evin dekore edilmesi sürecinde Latife Hanım oldukça etkindir.

1926 yılında ikinci bir genişletme çalışmasıyla konukların ve Atatürk'ün manevi evlatlarının kalabileceği odalar oluşturmak amacıyla "**Mutfak ve Çamaşırhane Bölümü**"nın üst katına altı odalı ve banyolu bir kat eklenir. Binaya kalorifer tesisatı da aynı yıl İstanbullu tesisat müteahhidi Pavlidis tarafından kurulmuştur. Bu tarihe kadar ısınma, yaz aylarında kullanılmak amacıyla bağ evi olarak inşa edilmiş olan yapıya baca delikleri açılarak borularla bağlanan sobalar aracılığıyla sağlanmaya çalışılmıştır.

Mimar Vedat Tek tarafından 1923-1924 yıllarında yürütülen genişletme çalışmaları sırasında binaya eklenen kule bölümünün üst katı, Latife Hanım için "**Çalışma Odası**" olarak düzenlenmiştir.

Atatürk ve İsmet İnönü'yü Bağ Evi girişinde gösteren fotoğraf / Atatürk and İsmet İnönü at the entrance to the Vineyard House.

Mustafa Kemal moved into the vineyard house during the summer of 1921, after a small repair was carried out. The vineyard house, built for use as a summer house, was organized by Fikriye Hanim, the daughter of Colonel Husamettin Bey who is Atatürk's step uncle, as a residential and, at the same time, as a working area.

During this period in which the Pavilion kept its original plan, also with the property of being the headquarters due to its purpose of usage during the National Struggle years, its courtyard with an ornamental pool, which was reached on entrance from the outer gate in the south and visible from the upper floor, was its only living area.

Fikriye Hanim placed a bamboo seating group in the northern part of the octagonal based ornamental pool in the middle of the courtyard, and a dining table in the southern part, and her piano was also in this place.

From the Vineyard House to the Presidential Residence

Gazi Mustafa Kemal and Latife Hanim married in İzmir, on January 29th, 1923 and the newly married couple arrived in Ankara on February 20th, 1923. The enlargement to the vineyard house, insufficient both for family life and the execution of Mustafa Kemal's studies, was carried out between 1923-1924. The enlargement was undertaken by the architect, Vedat Tek, one of the most important architects of the 1st National Architecture Period, was the most important architectural intervention made to the building, changing it considerably.

A "Windshield" was constructed on the northern front within the scope of this expansion, and entrance into the house was then gained by passing through this section. The small room on the eastern side of the lower floor was enlarged with the addition of an oriel with octagonal window, and organized as the "Ambassadorial Reception Room." Standing in the

middle of the courtyard which was entered directly prior to the "Windshield" was an octagonal marble based ornamental pool, which was visible from the upper floor, and this was removed; and this area was roofed over, converting this former courtyard into a large "Entrance Hall", where guests waited before being taken into the relevant section. The most important work that provided expansion was the construction of the two-storied section that was attached to the southern part of the building, extending along the building and ending with an octagonal tower at the southwest corner. A large "Dining Room," "Radio Smoking Room" and "Service Room" on the lower floor, a large en-suite "Bedroom", and a "Study Room" for Latife Hanim on the upper floor were provided through this addition, which was almost as large as the vineyard house itself. In addition, a section was constructed on the eastern side of the Pavilion and on the second floor to be employed as the "Kitchen and Laundry."

Genişletme çalışmalarını öncesinde Havuzlu Taşlık / The Stone Pool and fountain before development.

Bu mekan, “**Kütüphane**” yetersiz kalınca 1930 yılında Selahattin Refik tarafından Atatürk için ek bir çalışma odasına dönüştürülür.

Köşk, 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyetimizin ilanı ve Mustafa Kemal Atatürk'ün ilk Cumhurbaşkanı seçilmesiyle **Cumhurbaşkanlığı Konutu** olmuş; Atatürk, Köşk'ün hemen yanına yapılan ve renginden dolayı “**Pembe Köşk**” olarak isimlendirilen yapıya 1932 yılında taşınana kadar bu amaçla kullanılmıştır. Atatürk 1932 yılının Haziran ayında **Pembe Köşk**'e taşındıktan sonra bağ evini, özellikle içinde geniş bir kütüphanenin bulunduğu “**Kütüphane ve Çalışma Odası**”nı zaman zaman kullanmaya devam etmiştir.

Ziyarete Açılan Müze

Başta Kurtuluş Savaşı'nın kazanılması ve Cumhuriyetin ilanı olmak üzere tarihimize ilişkin çok önemli gelişmeler

sırasında Atatürk'ün konutu ve çalışma mekanı olan Köşk'ün müzeye dönüştürülmesi fikri, ilk olarak Pembe Köşk'ün mimarı Clemens Holzmeister tarafından dile getirilmiştir. Bu öneri, Üçüncü Cumhurbaşkanı Celal Bayar döneminde 1950 yılında Köşk'ün ziyarete açılmasıyla hayata geçirilmiş olur. Böylece yapı, “**Müze Köşk**” olarak anılmaya başlar.

2002-2007 yılları arasında kapsamlı restorasyon ve renovasyon çalışmaları, binanın her türlü alt yapı sorununu çözecek şekilde gerçekleştirilmiş; tüm objeler ve eserler tek tek elden geçirilmiştir. Köşk'ün, Atatürk'ün vefat ettiği 1938 yılındaki durumuna göre restore edilmesi ilkesi benimsenmiş; mecbur kalınmadıkça hiçbir yapı ögesi, eşya ya da kumaş yenisi ile değiştirilmemiş, sadece temizlenip güçlendirilerek yerlerinde bırakılmıştır. Perde ve döşemelik kumaşlardan gerekli görülenler aslına uygun olarak yeniden dokutulmuştur.

Müze-ev statüsünde olan Cumhurbaşkanlığı Atatürk Müze Köşkü'nün öncelikli amacı, Mustafa Kemal Atatürk'ün Köşk'teki yaşantısını yansıtmaktır. Her bir obje, Atatürk'ün Köşk'te yaşadığı yıllarda bulundukları mekanlarda özgün şekilleriyle muhafaza edilmektedir. Tek tek objeler yerine Atatürk'ün yaşamına odaklanan bir düzenlemeyle Köşk'te yaşamın devam ettiği bir ev ortamı oluşturulmuştur.

Rüzgarlık: Köşk'ün girişinde bulunan **Rüzgarlık**, 1923-1924 yılları arasında Mimar Vedat Tek tarafından tasarlanan ve uygulanan genişletme çalışmaları sırasında binanın kuzey cephesine eklenmiştir. 1924 yılında mekana yerleştirilen iki koltuk, dört sandalye, bir kapaklı kanepeler, bir boy aynası ve portmantodan oluşan ceviz renkli, oymalı, ahşap vestiyer takımı Macaristan Devleti tarafından hediye edilmiştir.

Giriş Holü: **Rüzgarlık Bölümü**'nden **Giriş Holü**'ne geçilir.

Atatürk'ün Bağ Evi / Atatürk's Vineyard Pavilion

Latife Hanim made a considerable contribution in the course of this project and to the decoration of the house.

A floor with six rooms and a bathroom was added to the upper floor of the “**Kitchen and Laundry Section**” in a second round of enlargement undertaken in 1926, in order to create rooms in which guests and Ataturk’s adoptive children could stay.

The heating system was installed in the building by Pavlidis, an installation contractor from Istanbul, in the same year. Until this date, the attempt to provide heating to a building constructed as a vineyard house to be used only in the summer months was through stoves connected by pipes to the opened chimney flues.

The upper floor of the tower section added to the building during the extension work carried out between 1923-1924 by the architect Vedat Tek, was organized as a “**Study Room**” for Latife Hanim. When the “**Library**” became insufficient, this area was converted by Selahattin Refik into an additional study room for Ataturk in 1930.

The Pavilion became the **Presidential Residence** with the declaration of the Turkish Republic and election of Mustafa Kemal Ataturk as the first President on October 29th, 1923, and was used for this purpose until Ataturk moved to the adjacent building constructed in 1932 and called the “**Pink Villa**” from its colour.

Ataturk continued to use the vineyard house, especially the “**Library and Study Room**” with a large library within, after he moved into the “**Pink Villa**” in June, 1932.

Radyo ve Sigara Odası / The Radio and Smoking Room.

Giriş Holü / The Entrance Hall.

The Museum Opened to Visit

The idea of converting the Pavilion which was Ataturk’s residence and work area during the very important developments concerning our history, particularly winning the War of Independence and the proclamation of the Republic, into a museum, was first mentioned by Clemens Holzmeister, the architect of the Pink Villa. This proposal was brought to life with the opening of the Pavilion for visits in 1950 during the period of Celal Bayar, the Third President of the Republic. Consequently the

building began to be referred to as the “**Museum Pavilion.**”

Comprehensive restoration and renovation works were carried out to solve all kinds of infrastructure problems of the building between the years 2002-2007; and all objects and artifacts were individually inspected, restored and conserved. The principle of the restoration of the Pavilion was to return it to its state in 1938, the year of death of Ataturk; and no building element, furniture or fabric was changed with a new one unless absolutely necessary, but was just cleaned, strengthened and left in place.

Bu mekan, özgün bağ evi planında ortasında sekizgen mermer kaideli süs havuzu olan üstü açık bir taşlıktır. 1920 yılının Aralık ayında Ankara'ya gelen Atatürk'ün üvey amcası Albay Hüsamettin Bey'in kızı Fikriye Hanım taşlığın kuzey ucuna bambu bir oturma grubu, güneyine ise yemek masası yerleştirmiştir. Fikriye Hanım'ın piyanosu da o tarihlerde evin tek günlük yaşam alanı olan bu mekanda değerlendirilmiştir.

Özgün haliyle oturma ve yemek yeme işlevinin gerçekleştiği bu alan, 1923-1924 yıllarındaki genişletme çalışmaları sırasında ortasındaki havuz ve üstü kapatılarak konukların ilgili bölümlere alınmadan önce bekledikleri bir **Giriş Holü**'ne dönüştürülmüştür.

Giriş Holü'nün kuzey duvarının ortasında asılı olan iki kanatlı kapı perdesi Köşk'ün en eski eşyalarından biridir. 19. yüzyılda Sivas-Gürün'de dokunmuş olan bu perde,

bağ evinin dış kapısında geleneksel işlevine uygun olarak genişletme çalışmalarının tamamlandığı 1924 yılından sonra da kullanılmaya devam etmiştir. Atatürk ve İnönü'nün evin kapısı önünde çekilmiş fotoğraflarında fonda bu perde görünmektedir.

Atatürk'ün, Şeyh Ahmet Sünusi tarafından hediye edilen Trablusgarp yerel giysisi içinde görüldüğü 1921 tarihli fotoğrafı, **Holü**'nün güney duvarında asılıdır. Doğu duvarındaki Ressam Şeker Ahmet Paşa'nın 1907 tarihli "Alemdağ Manzarası" isimli yağlı boya resmi, Köşk'teki en değerli tablolardan biridir.

Konuk Kabul Salonu: Giriş Holü'nün batısında yer alan **Konuk Kabul Salonu**, Kurtuluş Savaşı yıllarında **Atatürk'ün Çalışma Odası** olarak kullanılmıştır. O yıllarda odanın duvarlarında kitap raflarının bulunduğu, süs amaçlı silah ve kılıçların asılmış olduğu anlatılmaktadır. **Çalışma Odası** olarak kullanıldığı bu dönemde odada

Mustafa Kemal için bir çalışma masasının, yardımcı katip için uzun bir yazı masasının ve odanın bir köşesinde kırmızı maroken bir oturma grubunun bulunduğu bilinmektedir. Savaştan önce Ankara'da Birinci Kolordu Komutanı'nın makam odasında kullanılmış olan bu koltuk takımı ile çalışma masası, 1923-1924 yıllarında Mimar Vedat Tek tarafından gerçekleştirilen genişletmeden sonra Köşk'te diğer odalarda değerlendirilmeye devam etmiştir.

Mekan, genişletmeden sonra **Konuk Kabul Salonu** olarak kullanılmak üzere düzenlenmiş; dekorasyonunda seçilen hakim renkten dolayı "**Yeşil Salon**" olarak ünlenmiştir. Yeşil boyalı duvarlarda Jean Weinberger tarafından çekilmiş Atatürk'ün 1920 tarihli fotoğrafları asılıdır.

Latife Hanım bu salonda verdiği çay davetlerinde birçok gazeteciyi, yazarı, elçi eşlerini, yabancı konukları ve Ankaralı hanımları ağırlamıştır.

Yemek Salonu / The Dining Room.

Of the curtains and upholstery fabrics, the ones deemed necessary were re-woven in the same materials and patterns.

The primary aim of the Presidential Atatürk Museum Pavilion with the status of museum-house is to reflect the life of Mustafa Kemal Atatürk in the Pavilion. Each object is kept in the place it was present during the years Atatürk resided in the Pavilion, and in its original form. A home environment in which life continues in the Pavilion, has been recreated, with the arrangement focusing on the life of Atatürk, rather than upon individual objects.

The Windshield: The **windshield** at the entrance of the Pavilion was added to the northern façade of the building during the extension works that were designed and implemented by the architect, Vedat Tek, between 1923-1924. A walnut-coloured carved and wooden cloakroom set consisting of two armchairs, four chairs, a covered sofa, a pier glass and a coat stand, placed in the room in 1924 was given as a gift by the Government of Hungary.

The Entrance Hall: The **Entrance Hall** is reached from the **Windshield Section**. This area is an open-topped courtyard with an octagonal marble based ornamental pool in the middle, in the original vineyard house plan. Fikriye Hanım, the daughter of Colonel Husamettin Bey, Atatürk's step-uncle, who had arrived in Ankara in December, 1920, placed a bamboo seating group on the northern end of the courtyard, and a dining table on the southern end. Fikriye Hanım's piano was also placed in this area, which was at that time the only available daily living area in the house.

Çankaya Sofrası / The Table Laid.

Kütüphane ve Çalışma Odası / The Library and Study.

This area, where originally seating and dining took place, was converted into an **Entrance Hall** where the guests waited before being taken into the relevant place, through removing the pool in the middle and roofing over this area, during the extension works conducted between the years 1923-1924.

The two-winged door curtain hanging in the middle of the northern wall of the **Entrance Hall** is one of the oldest belongings in the Pavilion. This curtain, which was woven in Sivas-Gu-

run in the 19th century, continued in use at the outer door of the vineyard house in accord with its traditional function after 1924, the year of the completion of the extension works. This curtain is visible in the background of the photographs that were taken of Atatürk and İnönü in the doorway of the house.

The photograph of Atatürk, dated 1921, which records him dressed in the local dress of Tripoli, given to him as a gift by Sheikh Ahmed Sunusi, hangs on the southern wall of the **Hall**.

Latife Hanım'ın Köşk'ten ayrılmasından sonra da mekan, aynı işlevle kullanılmaya devam etmiştir.

Radyo Sigara Odası ve Yemek Salonu: Son derece yalın ve mütevazı bu bağ evinin Cumhurbaşkanlığı Konutu'na dönüştürülmesi sürecinde en çok özen, güney cepheye bina boyunca iki kat olarak eklenen kuleli bölümün ilk katında yer alan **Radyo Sigara Odası ve Yemek Salonu**'nun dekorasyonuna ve tüm Köşk'teki tavan süslemelerine gösterilmiştir.

Latife Hanım'ın bu odanın dekorasyonu için İngiltere ve Fransa'daki Büyükelçilikler'den dekorasyon kitapları istediği

yazılı kaynaklardan anlaşılmaktadır. Evin bu bölümünde geleneksel Türk evi unsurları ile batılı yaşam tarzının yansımaları olan modern mobilyalar bir arada görülmektedir; ocak geleneksel Türk evlerinin bir özelliğiiken turkuaz çiniler ise Selçuklu sanatının bir yansımasıdır.

Atatürk'ün Çalışma Odası olarak kullanılan mekan, 1923-1924 yıllarındaki genişletme sırasında **Konuk Kabul Salonu**'na dönüştürülünce burada bulunan kırmızı maroken koltuk takımı, **Radyo Sigara Odası** olarak düzenlenen kule bölümüne yerleştirilmiştir. Bu takım, Birinci Kolordu Komutanı'nın resmi

odasından Köşk'e getirilmiş; Kurtuluş Savaşı yıllarında **Atatürk'ün Çalışma Odası** olarak kullanılan mekanda değerlendirilmiştir.

Devlet meselelerinin, **Yemek Salonu**'nda bulunan sofrada Atatürk, çalışma arkadaşları, konunun uzmanları ve devletin ileri gelenleri arasında görüşüldüğü bilinmektedir.

Atatürk'ün yaşadığı yıllardaki uygulama aynen esas alınarak düzenlenen masada tabakların yanında bulunan not defterleri, bu sofranın bir ziyafet sofrasından çok, çalışma masası olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Masadaki yemek takımının her parçasında "GMK" veya "KA" logoları yer almaktadır.

Genişletmeden önce evin yegane günlük yaşam alanı olan havuzlu taşlıkta bulunan Fikriye Hanım'ın piyanosu, **Yemek Salonu**'nun güneydoğu köşesine yerleştirilmiştir.

Yemek Salonu'nun kuzey duvarındaki Hüseyin Avni Lifij'in 1922 tarihli "Bahçede Sohbet", Ömer Adil'in 1917 tarihli "Ağır" ve Şevket Dağ'ın 1923 tarihli "Cami Mihrabı" isimli tabloları Köşk'teki küçük, ancak nitelikli tablo koleksiyonunun önemli parçalarıdır.

Odanın güney duvarında da Atatürk'ün 5 arkadaşı ile birlikte Trablusgarp'ta çekilmiş, 1911 tarihli bir fotoğrafı yer almaktadır.

28 Ekim 1923 gecesi, Atatürk bu odadaki sofrada **"Arkadaşlar, yarın Cumhuriyeti İlan Edeceğiz."** demiştir. 1932 yılında Atatürk Pembe Köşk'e taşınana kadar tüm devrimler bu binada planlanarak gerçekleştirilmiş, gerektiğinde yabancı devlet konukları bu mütevazı mekanlarda ağırlanmıştır.

Kütüphane ve Çalışma Odası / View of the Library and Study.

The oil painting by the artist Seker Ahmet Pasha, dated 1907 and called "Alemdag Landscape" on the eastern wall is one of the most valuable paintings within the Pavilion.

Guest Reception Room: The **Guest Reception Room** on the western side of the **Entrance Hall** was used as the **Study Room of Atatürk** during the years of the War of Independence. It is reported that then there were bookshelves on the walls of the room and decorative weapons and swords hung on the walls. It is known that a work desk for Mustafa Kemal, a long writing desk for the assistant clerk, and a red leather seating group in a corner of the room were in this room in the period it was used as a **Study Room**. The seating group and work desk, which were used in the official room of the First Army Corps Commander in Ankara before the war, continued to be utilized in the other rooms of the Pavilion after the extension works carried out by Vedat Tek between the years 1923-1924.

The place was designed to be used as a **Guest Reception Room** after the expansion, and was popularly known as the "**Green Hall**" due to the dominant colour chosen for the decoration. The photographs of Atatürk dated 1920 and taken by Jean Weinberger are hung on the green walls of this room.

Latife Hanim welcomed many reporters, authors, ambassador wives, foreign guests and ladies from Ankara to the tea parties she gave in this hall. The place continued to be used for this same function even after the departure of Latife Hanim from the Pavilion.

Atatürk'ün Çalışma Odası / Atatürk's Study.

Radio Smoking Room and Dining Room: During the process of converting this extremely simple and modest vineyard house into the Presidential Residence, the greatest care was taken in the decoration of the **Radio Smoking Room and Dining Room** on the first floor of the towered section, which added to the southern façade an additional two-storied along the building, as also in all of the ceiling ornamentations in the Pavilion.

It is understood from written sources that Latife Hanim ordered decorating books from the Embassies in England and France for the decoration employed in this room. Both elements of the traditional Turkish house together with modern furniture can be seen together in this section of the house; that have implications for the adoption of the western way of life; while the hearth is a feature of the traditional Turkish house and the turquoise tiles are a reflection of Seljuk art.

When the place formerly used as **Atatürk's Study Room** was converted into the **Guest Reception Hall** during the expansion of the property between 1923-1924 the red

leather seating group from here was taken and placed in the tower section, designed as the **Radio Smoking Room**. This group was brought to the Pavilion from the official room of the First Army Corps Commander, and was employed in this place when it was used as the **Study Room of Atatürk** during the years of the War of Independence.

It is known that state affairs were discussed between Atatürk, his colleagues, the experts of the issue, and the elders of the state, around the dinner table in the **Dining Hall**.

The notebooks, next to the plates on the dinner table, are positioned here due to the fact that this was the practice during the years Atatürk lived here, and indicate this table should be evaluated as a work table rather than a banqueting table.

The "GMK" or "KA" logos are present in every piece of the dinner set on the table.

The piano of Fikriye Hanim in the courtyard with pool, which was the only "living room" area of the house before the extension was constructed, is in the southeast corner of the Dining Hall.

Üst Kat Hol ve Bilardo Masası / Top Floor Hall and Billiards Table.

Elçi Kabul Salonu: Giriş Holü'nün doğusunda yer alan ve bağ evi döneminde işlevi tam olarak bilinmeyen bu küçük oda, 1923-1924 yıllarındaki genişletme sırasında kuzey duvarının yıkılıp yarım sekizgen bir çıkmanın eklenmesiyle büyütülerek -göreve başlayan elçilerin Atatürk'e güven mektuplarını sundukları- **Elçi Kabul Salonu'na** dönüştürülmüştür.

Salondaki muhteşem dolabın da dahil olduğu sedef kakma çalışma takımı, Atatürk'e Mısır Hıdivi Abbas Hilmi Paşa'nın hediyesidir. Odaya girilir girilmez hemen sağda fark edilen ve Atatürk tarafından bizzat kullanılmış olan çalışma masası, bir katibin görüşmeler sırasında not alması için 1924'te buraya konmuştur. Masanın arkasındaki paravan ise Atatürk'ün emriyle Dolmabahçe Sarayı'ndan getirtilmiştir. Bu paravan, usta bir marangoz olan Padişah II. Abdülhamid'in bir eseridir.

Salonun batı duvarında, sedef kakma çalışma masasının arkasında Alman Ressam A. Kampf tarafından yapılmış Atatürk'ün kara kalem bir portresi asılıdır. Ayrıca Atatürk'ün, Mareşal Fevzi Çakmak'ın, İsmet İnönü'nün ve Kazım Özalp'in birer fotoğrafları ile Kenan Reşit tarafından çekilmiş Atatürk, İnönü ve İran Şahı Rıza Pehlevi'yi çalışırken gösteren bir fotoğraf bu odanın duvarlarında yer almaktadır.

Misafir Yatak Odası: Giriş Holü'nün güneydoğu köşesindeki merdivenlerden üst kata çıkılır çıkılmaz sağ tarafta yer alan ve özgün bağ evinin bir parçası olan Ankara manzaralı odayı, Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım yatak odası olarak kullanmıştır. Yeşile boyanmış duvarları ve sade mobilyalarıyla evin en huzur verici mekanlarından olan oda, Zübeyde Hanım'ın ölümünden sonra **Misafir Yatak Odası** olarak ve Atatürk tarafından

dinlenme amacıyla kullanılmaya devam edilmiştir.

Odanın kuzeydoğu köşesinde "Armadillo" kabuğundan yapılmış bir abajur bulunmaktadır. Köşk'e ne zaman ve nasıl geldiği bilinmeyen bu ilginç obje, Atatürk'ün Köşk'te yaşadığı yıllarda bu odada kullanılmıştır. Abajur'un yanındaki duvarda Atatürk'ün yakın arkadaşı Mehmet Nuri Conker'in fotoğrafı bulunmaktadır.

Hol: 1924 yılında tamamlanan genişletme çalışmaları sırasında **Giriş Holü'ne** dönüştürülen taşığın üstünün kapatılmasıyla üst katta tüm odalara açılan, Ankara manzaralı geniş bir hol oluşmuştur.

Hol'deki Paris'ten getirtilmiş bilardo masasının, konuklarını beklerken Atatürk tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Atatürk'ün "GMK" logolu istekası bilardo masasının üzerinde durmaktadır.

The painting by Hüseyin Avni Lifij, called, "Conversation in the Garden" and dated 1922, the painting by Omer Adil, called, "Requiem" and dated 1917, and the painting by Sevkett Dag, called, "Mosque Mihrab" and dated 1923, on the northern wall of the **Dining Hall**, are important pieces of the small, yet quality collection of paintings in the Pavilion. And, on the southern wall of the room, there is a photograph of Atatürk taken in Tripoli with 5 friends, dated 1911.

Atatürk said "Friends, tomorrow we will proclaim the Republic," at the dinner table in this room on the night of October 28th, 1923. All the revolutions were planned and implemented from this building until 1932 when Atatürk moved to the Pink Villa, and, when necessary, foreign state guests were hosted in these modest places.

Envoys Reception Room: This is the tiny room in the eastern side of the **Entrance Hall**, the function of which was not exactly determined during the period of vineyard house, but it was enlarged through the demolition of its northern wall and addition of a half-octagonal oriel during the extension works of 1923-1924, and it was converted into the **Envoys Reception Room** - where foreign ambassadors beginning their duty presented their letters of credence to Atatürk.

The pearl inlay working group, including the superb closet in the hall, was a gift from Khedive Abbas Hilmi Pasha of Egypt to Atatürk. The work desk which is to be seen immediately on the right hand side of the entrance to the room, and which was used by Atatürk himself, was placed in this position in 1924 to enable a clerk to take notes during in-

terviews. While the paravane behind the desk was brought from the Dolmabahçe Palace on Atatürk's order. This paravane is a work of art from the hand of Sultan Abdulhamid II, who was a master carpenter.

A charcoal portrait of Atatürk, drawn by the German artist A. Kampf, hangs on the western wall of the room, behind the pearl inlay work desk. In addition, a photograph of Atatürk, of Marshal Fevzi Çakmak, of İsmet İnönü and of Kazım Özalp, and a photograph taken by Kenan Resit and showing Atatürk, İnönü, and Reza Pahlavi, the

Shah of Iran working hang on the walls of this room.

Guest Bedroom: Zübeyde Hanım, Atatürk's mother, used as a bedroom the room on the right hand side, when one climbs up the stairs to the upper floor, and which formed a part of the original vineyard house and which has an panoramic view of Ankara. After the passing away of Zübeyde Hanım, this room, which was one of the most peaceful places in the house with its green walls and simple furnishings, continued in use as the **Guest Bedroom** and for rests taken by Atatürk.

Yeşil Salon / The Green Room.

Yatak Odası / Bedroom.

Bu mekanın doğu ve batı duvarlarında karşılıklı olarak asılmış Ressam Ruhi Arel'in, biri 1923 tarihli "Gerçek İşleyen Kadın", diğeri 1922 tarihli "Kasnak İşleyen Genç Kız" isimli iki büyük boy yağlı boya tablosu dikkati çekmektedir. Ayrıca, doğu ve batı duvarlarının kuzey ucunda Atatürk ve annesi Zübeyde Hanım'ın iki ayrı fotoğrafı bulunmaktadır. Bu fotoğraflarda Atatürk sivil kıyafet ve şapkalı, Zübeyde Hanım ise beyaz namaz örtüsü ile görülmektedir.

Kütüphane ve Çalışma Odası: Üst katta Hol'ün batısında yer alan ve özgün bağ evinin odalarından biri olan mekan, Mimar Vedat Tek'in gerçekleştirdiği genişletmeden önce, 1921-1922 yıllarında Milli Mücadele devam ederken Atatürk tarafından **Yatak Odası** olarak kullanılmıştır.

Genişletme sırasında işlevi değiştirilen mekân, 1924'ten sonra **Kütüphane ve Çalışma Odası** olarak değerlendirilmiştir. Atatürk'ün, 1932 yılında **Pembe Köşk'e** taşındıktan sonra da zaman zaman gelip bu odada çalıştığı bilinmektedir.

Tüm duvarları sabit kitap raflarıyla donatılan odanın batı duvarında ahşap kemerli, turkuaz renkli altıgen çinilerle kaplanmış küçük bir ocak bulunur. Odanın tavanları zengin bir biçimde geometrik ve bitkisel motiflerle bezenecek çok sayıda buzlu ampulle aydınlatılmıştır.

Kütüphanede Türkçe (Arap ve Latin harfleriyle yazılmış), Fransızca, Almanca ve İngilizce yazılmış çeşitli konularda kitaplar bulunmaktadır. Pek çok kitapta Atatürk tarafından alınmış notlar ve altı çizilmiş satırların olduğu sayfalar vardır. Muhyiddin İbn Arabî'nin "Füsûs-ul Hikem", Sait Halim Paşa'nın "Buhranlarımız", Alexis de Tocqueville'nin "De la Démocratie en Amérique", A. Hilmi Ömer Budda'nın "Dinler Tarihi" ve Kâşgarlı Mahmûd'un "Dîvânü Lûgatit-Türk" isimli yapıtları kütüphanedeki kitaplardan bazılarıdır.

Bu odanın çok önemli bir özelliği de Atatürk'ün "**Nutuk**"un büyük bir bölümünü burada çalışarak kaleme almış olmasıdır. Odadaki en dikkat çekişi eşya, akaju çalışma masasıdır. Bu masa, Atatürk 1921

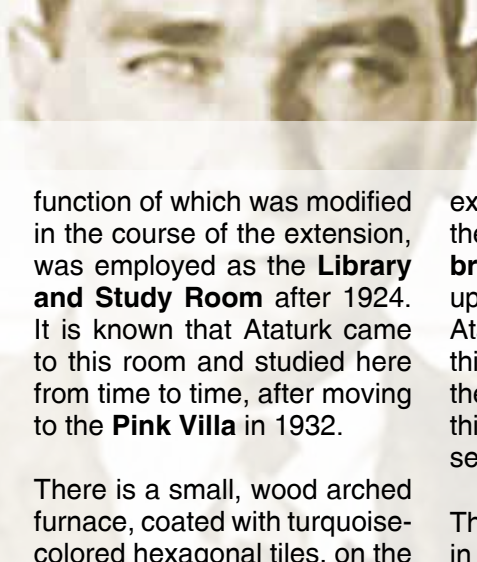
yılında bağ evine taşındığında Birinci Kolordu Komutanı'nın resmi odasından Köşk'e getirilen, o yıllarda **Atatürk'ün Çalışma Odası** olarak değerlendirilen alt kattaki mekanda kullanılan masadır. 1923-1924 yıllarındaki genişletme çalışmaları sonrasında Köşk'teki mekanların işlevinin değişmesiyle alttaki oda **Konuk Kabul Salonu'na** dönüştürülünce masa, üst kattaki **Kütüphane ve Çalışma Odası'na** yerleştirilmiştir. Atatürk'ün bu odada, masada çalışırken çekilmiş bir fotoğrafı, mekanın özgünlüğünün büyük ölçüde korunduğunu etkileyici bir şekilde yansıtmaktadır.

Batı duvarındaki pencerenin önünde bulunan ejderha ayaklı sehpa, Latife Hanım'ın anısını yaşatan, çeyizinden kalma tek parçadır.

Çalışma Odası: 1923-1924 yıllarında Mimar Vedat Tek tarafından bağ evinin güneyine eklenen bölümün güneybatısındaki kulenin üst katı, Latife Hanım için bir **Çalışma Odası** olarak diğer odalarla aynı geleneksel üslubu yansıtan bir anlayışla dekore edilmiştir.

Kütüphane ve Çalışma Odası'nın yetersiz kalması üzerine mekanın 1930 yılında Atatürk için ek bir **Çalışma Odası** olarak yeniden düzenlenmesine karar verilir. Ulus'taki İş Bankası merkez binasının iç donanımını ve mobilyalarını çok beğenen Atatürk, bu değişikliği İş Bankası'nı dekore eden Selahattin Refik'ten yapmasını ister.

Mekanın dekorasyonu için özel olarak tasarlanmış siyah yazı masası ile avize, nefli muare kumaş kaplı ve siyah cilalı modern koltuk ve iskemleler Köşk'teki diğer odalardan çarpıcı şekilde farklılaşan, bambaşka bir ortam oluşturur.

There is a lampshade made of the bark of “Armadillo” on the northeast corner of the room. This is an interesting object and it is unknown when and how it was brought into the Pavilion, but it was used in this room during the years Atatürk lived here. There is a photograph of Mehmet Nuri Conker, Atatürk’s close friend, on the wall next to this lampshade.

Hallway: A large **Hallway** with an panoramic view out over Ankara, and opening to all rooms on the upper floor was created by covering the top of the courtyard converted into the **Entrance Hall** during the extension works completed in 1924.

It is known that the billiard table in the **Hallway**, brought from Paris, was used by Atatürk while waiting for his guests. Atatürk’s billiard cue with its “GMK” logo remains today on the billiard table.

Two remarkable large oil paintings by Ruhi Arel, one called, “Tambouring Woman” and dated 1923, the other called, “Sheaving Young Girl” and dated 1922, hang face to face on the eastern and western walls of this place. In addition, there are two separate photographs of Atatürk and his mother Zubeyde Hanım on the northern ends of the eastern and western walls. In these photographs, Atatürk is seen in civilian clothes and a hat, and Zubeyde Hanım with a white prayer shawl.

Library and Study Room: The place on the western side of the **Hallway** on the upper floor, one of the rooms of the original vineyard house, was used as a **Bedroom** by Atatürk during 1921-1922 while the National Struggle continued, before the extension works carried out by Vedat Tek. This place, the

function of which was modified in the course of the extension, was employed as the **Library and Study Room** after 1924. It is known that Atatürk came to this room and studied here from time to time, after moving to the **Pink Villa** in 1932.

There is a small, wood arched furnace, coated with turquoise-colored hexagonal tiles, on the western wall of the room, all the walls of which are equipped with fixed book shelves. The ceiling of the room is richly decorated with floral motifs, and is illuminated by numerous frosted light bulbs.

In the library there are books on various topics, written in Turkish (in both Arabic script and Latin letters), in French, German and English. There are pages in many books where there are notes taken by Atatürk and with passages underlined. Muhyiddin Ibn Arabi’s “Fusus-ul Hikam”, Sait Halim Pasha’s “Our Depressions”, Alexis de Tocqueville’s “De la Démocratie en Amérique”, A. Hilmi Omer Budda’s “History of Religions” and Mahmud of Kashgar’s “Diwan Lughat at-Türk” are some of the books in the Library.

Another very important feature of this room is that here Atatürk studied and wrote a large part of “**The Speech**”. The most noteworthy item in the room is the mahogany work desk. This work desk is the desk which was brought to the Pavilion from the official room of the First Army Corps Commander, when Atatürk moved to the vineyard house in 1921, and used in the place on the lower floor, employed as the **Study Room of Atatürk** in those years. Following the conversion of the room on the lower floor into the **Guest Reception Room** with the change of functions of the rooms in the Pavilion after the

extension works of 1923-1924, the desk was placed in the **Library and Study Room** on the upper floor. A photograph of Atatürk taken while studying at this desk in this room reflects the fact that the uniqueness of this place has largely been preserved.

The dragon footed coffee table in front of the window on the western wall is the only piece remaining from the dowry of Latife Hanım and preserves her memory.

Study Room: The upper floor of the tower on the northwest of the section added to the southern side of the vineyard house by Vedat Tek, between 1923-1924, was decorated in the same traditional style as the other rooms, and was a **Study Room** for Latife Hanım. Due to the insufficiency of the **Library and Study Room**, this room was rearranged to form an additional **Study Room** for Atatürk in 1930. Atatürk, who very much admired the interior fittings and furniture of the head office of the Is Bank in Ulus, asked that these modification be made by Selahattin Refik who had decorated the Is Bank.

The black writing desk and chandelier, the black polished modern sofa and chairs covered with naphta moire fabric were specifically designed for the decoration of this place, and which creates a completely different atmosphere, dramatically different from the other rooms in the Pavilion. The resulting appearance reflects Atatürk’s interest in modernism and innovation and is an original art-deco interior.

The polar bear skin on the floor completing the decoration of this room was a gift from Muhtar Bey, the Ambassador to Moscow.

Atatürk'ün modernizme ilgisini ve yeniliklere olan açık görüşlülüğünü yansıtan bu uygulamayla ortaya çıkan sonuç özgün bir art-deko mekandır. Odadaki dekorasyonu tamamlayan yerdeki kutup ayısı postu Moskova Büyükelçisi Muhtar Bey'in bir hediyesidir.

Atatürk'ün papyonlu ve fraklı bir fotoğrafı, altında "Kemal" yazılı bir Atatürk rölyefi ve "Türkiye Cumhuriyeti Reis-i cumhuru Gazi Mustafa Kemal" yazılı bir hat levha odadaki ilgi çekici ayrıntılardır.

Yatak Odası ve Banyo: 1924 yılında tamamlanan genişletme çalışmalarıyla bina boyunca güney cepheye eklenen iki katlı bölümün üst katı, banyolu bir **Yatak Odası** olarak düzenlenmiştir. Dinlenmeye çok az vakti olan Atatürk için evin en özel alanı olan **Yatak Odası**'nda büyük pencereler, pastel renkli duvarlar ve yalın bir biçimde bezenmiş tavan ile son derece huzurlu ve aydınlık bir ortam oluşturulmaya çalışılmıştır.

Odadaki mobilyalar seçkin ancak sadedir. Güney duvardaki şöminenin üzerinde Zübeyde Hanım'ın sonradan renklendirilmiş bir fotoğrafı bulunmaktadır.

Anı kitaplarından, geç saatlere kadar süren çalışmalarından sonra uyuyan Atatürk'ün, sabah kalkar kalkmaz pencerenin önündeki koltuğa bağdaş kurarak oturduğunu, kahvesini bu koltukta pencereden çam ağaçlarını seyrederek içtiğini okuyabiliyoruz.

Banyonun zemini ve duvarlar beyaz renkli fayansla kaplıdır. Aynı renkteki küveti, alafranga tuvaleti, lavabo, bide ve ayak küveti ile son derece sade bir görünüme sahiptir. Duvardaki otuz dakikaya ayarlı sauna saati dikkat çekicidir.

Ek Üst Kat: Köşk'teki oda sıkıntısını gidermek ve Atatürk'ün manevi evlatları için odalar oluşturmak amacıyla 1926 yılında **Mutfak ve Çamaşırhane Bölümü**'nün üstüne yeni bir kat ilave edilmiştir. Altı oda, bir banyo ile bir tuvaletten oluşan bu yeni katı, o yıllarda Ankara'da yapı işleriyle uğraşan Erzurumlu Nafiz Bey inşa etmiştir. 2002-2007 yılları arasında yapılan restorasyon sırasında bu kattaki odaların duvarlarında geometrik ve bitkisel desenli bezemelerin olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bu bezemelerin her odada farklı bir desenle

uygulanmış olması son derece ilgi çekicidir. **Sergi Salonu:** Mekan, 1923-1924 yıllarındaki genişletme çalışmaları sırasında Mimar Vedat Tek tarafından **Mutfak ve Çamaşırhane** olarak inşa edilmiştir.

2002 yılına kadar ziyarete kapalı tutulan bu bölüm, özgünlüğünü neredeyse tümüyle yitirdiği için 2002-2007 yılları arasında gerçekleşen restorasyonda **Sergi Salonu**'na dönüştürülmüştür.

Salondaki panolarda Atatürk'ün yaşamına, Müze Köşk'ün mimari ve tarihi gelişimine, Atatürk'ün manevi evlatlarına, Pembe Köşk'e taşınma sürecine ve yapının geçirdiği son restorasyona ilişkin bilgiler verilmektedir.

Ayrıca, camekanlarda Atatürk'e ait ve Atatürk Köşk'te yaşarken kullanılmış eşyalar sergilenmektedir.

Atatürk'ün biri 1927 yılında Arap harfleri, diğeri 1931 yılında Latin harfleri ile yazılarak düzenlenmiş iki adet "Ankara Mebusluğu'na Seçim Mazbatası", deri mahfazaları ile birlikte bu mekanda sergilenen çok önemli belgelerdir.

A photograph of Atatürk wearing a tuxedo and a bow tie, an Atatürk relief inscribed with “Kemal” beneath, and an inscribed plate carrying the words, “Ghazi Mustafa Kemal, the President of the Republic of Turkey”, provide interesting details to this room.

Bedroom and Bathroom: The upper floor of the two-storied section added to the southern façade in the extension works completed in 1924, was designed as an en-suite Bedroom. An extremely peaceful and bright atmosphere was aimed at in the decoration and furnishing of the **Bedroom**, the most private area of the house, with the large windows, pastel-colored walls and ceiling decorated in a simple manner, for Atatürk who had very little time to rest.

The furniture in the room is elegant and plain. There is a photograph of Zubeyde Hanım over the fireplace on the southern wall, which was later coloured.

We can read in the books of memoirs that Atatürk, who slept after studies that lasted until late, sat in the armchair

in front of the window cross-legged as soon as he got up, and drank his coffee in this armchair while looking at the pine trees through the window.

The bath floor and walls are covered with white tiles. It has a very simple appearance with the same color tub, water closet pan, wash basin, bidet, and foot tub. The sauna clock on the wall set to thirty minutes is remarkable.

Additional Upper Floor: In order to eliminate the problem of the lack of rooms in the Pavilion and to make rooms for Atatürk’s adopted children, a new flat was added over the **Kitchen and Laundry Section** in 1926. Nafiz Bey from Erzurum, who was involved with construction works in Ankara at this time, constructed this new floor, consisting of six rooms, a bathroom and a toilet. During the course of the restoration work carried out between 2002-2007 it was discovered that there were geometric and floral-patterned decorations on the walls of all the rooms on this floor and it was extremely interesting to find that these decorations were applied in a different pat-

tern to every room.

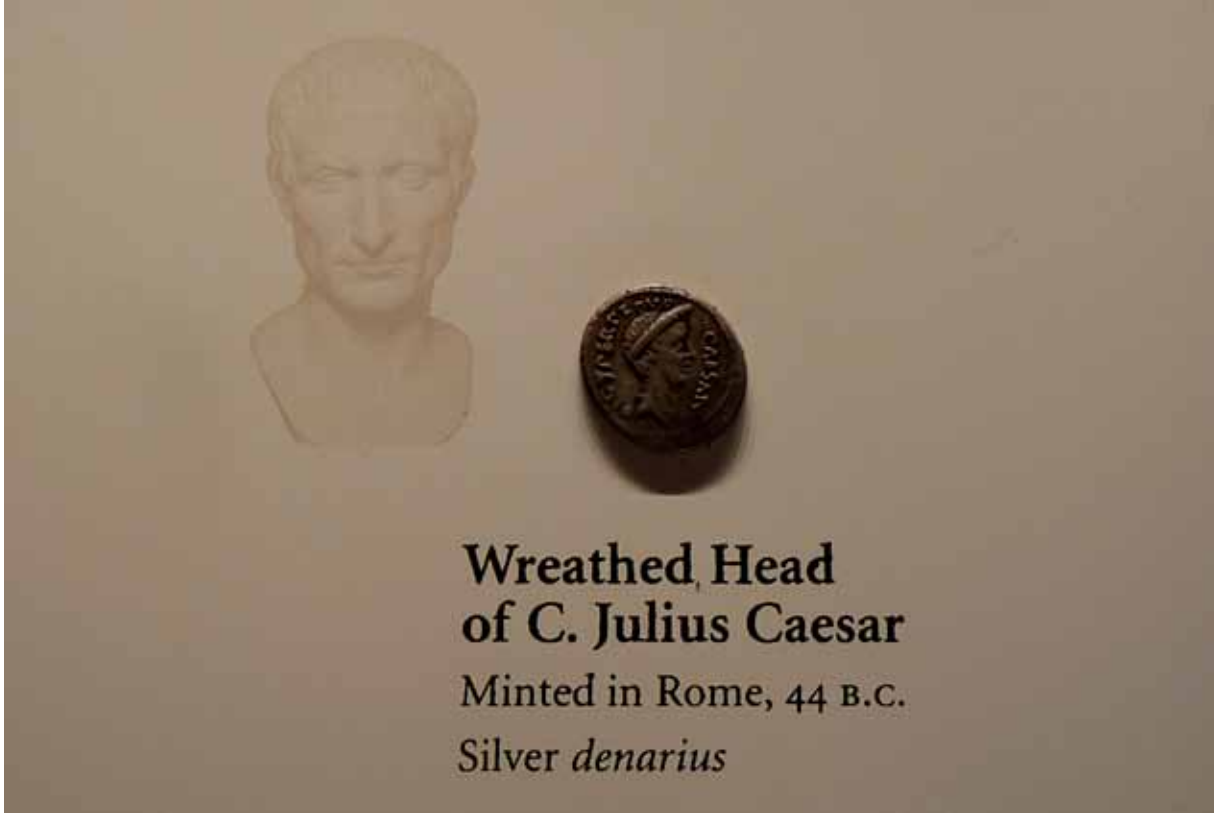
Exhibition Hall: This place was built to serve as the **Kitchen and Laundry** by Vedat Tek, during the extension works carried out between 1923-1924. Because this section, which was kept closed to visitors until 2002 had lost almost every trace of its original appearance, it was converted into an **Exhibition Hall** during the restoration works carried out between 2002 and 2007.

Information is displayed in this **Hall** concerning the life of Atatürk, on the architectural and historical development of the Museum Pavilion, on Atatürk’s adopted children, on the process of moving to the Pink Villa, and on the recent restoration of the building. In addition, items belonging to Atatürk and used when Atatürk lived in the Pavilion are exhibited in the showcases.

Two “Election Minutes for the Deputyship of Ankara” of Atatürk, one written in Arabic letters in 1927, and the other written in Latin letters in 1931, with the leather satchels, are very important documents on display in this place.

"Veni, Vidi, Vici"

Julius Caesar'ın Anadolu Maceraları

Julius Caesar Dönemi Sikkesi, Getty Villa Müzesi, Los Angeles, ABD. Fotoğraf: Serhan Güngör / Caesar's Portrait Exhibited at the Getty Museum, Los Angeles, USA.

A. Serhan GÜNGÖR, Rehber

"Zela, Pontus'ta, ovadaki konumu düşünüldüğünde korunaklı bir şehirdir. Duvarları, sanki insan yapısı gibi görünen doğal bir tepenin üzerinde, her yöne muazzam yükselir. Bu şehrin çevresinde vadilerle kesilen bir çok tepe vardır. Bunların en hakimi, neredeyse şehre yüksek patikalar ile bağlanan, Mithridates'in,

Triarius'un şanssızlığıyla ordumu yendiği yer olarak bilinir ki, 3 milden uzak değildir. Eski istihkamları tamir ettikten sonra, Pharnakes tüm kuvvetleriyle kampını oraya, babasının vaktiyle başarılı olduğu yere kurdu."

31 Temmuz MÖ 47

Roma ordusu şehrin güneyindeki kampında günü batırırken, Julius Caesar gördüğü manzarayı böyle not ediyordu. Muazzam büyük bir coğrafyada gerçekleşen savaşlar dizisi arasında, tarih boyunca bütün kralları ve komutanları etkileyen bu en ünlü Romalı ve ordusunu Zela (Zile / Tokat) kentinin kıyısına getiren neydi?

9 Ağustos MÖ 48

Konsül Gaius Julius Caesar,

büyük general Pompeius'u Yunanistan'daki Pharsalos Savaşı'nda mutlak yenilgiye uğratmıştı. Roma'nın bu en büyük iç savaşında Caesar 23.000 piyade ve 1.000 atlı ile Pompeius'un 50.000 piyade ve 7.000 atlısının karşısına çıkmıştı. Sonuçta Pompeius'un 15.000 askeri öldü ve Caesar büyük bir zafer kazandı. Yalnızca 1.200 askerini kaybetmişti.

Caesar "zarları yüksekten atıp" Ocak MÖ 49'da Rubicon nehrini geçerek iç savaşı başlatıldı. Berri en büyük rakibi general Pompeius'un izini sürüyordu. 17 Mart MÖ 49'da Brindisi'de elinden kaçırmıştı Pompeius'u. 19 Nisan 49'da Marsilya'da, 27 Ağustos 49'da ise İspanya'daki Ilerda'da Pompeius'a bağlı lejyonları yenmişti.

"Veni, Vidi, Vici"

The Anatolian Adventures of Julius Caesar

A. Serhan GUNGÖR,
Tourist Guide

"Zela is a sheltered city in Pontus, when its location in the plain is considered. Its walls rise enormously in all directions, over a hill that looks like a man-made structure."

There are many hills around this city, cut with valleys. The most dominant of them is the place which is connected to the city by almost high trails, and which is known to be the place where Mithridates defeated our army with the misfortune of Triarius, and it is not more than 3 miles away. After repairing the old fortifications, Pharnakes set up his camp with all his forces there, where his father was once successful."

July 31st, 47 B.C.

This was how Julius Caesar noted the scene which he saw as the sun was setting on the Roman army in its camp in the southern part of the city. What was it that brought this most famous Roman and his army, which influenced kings and commanders throughout history, to the edge of the town of Zela, within the sequence of battles occurring across an enormous region?

August 9th, 48 B.C.

Consul Gaius Julius Caesar had absolutely defeated the great general Pompey in the Pharsalos War in Greece. In this the largest Roman civil war, Julius Caesar had met the 50,000 infantry and 7,000

Zile Kalesi'nde Antik Sütun Parçaları, Fotoğraf: Serhan Gungör
The Remains of Antique Columns at Zile Castle.

cavalry of Pompey's army with his force of only 23,000 infantry and 1,000 cavalry. As a result of this battle, 15,000 of Pompey's soldiers were killed, and Caesar won a great victory. He lost only 12,000 men.

Caesar was following general Pompey, his greatest rival,

since he began the civil war by "throwing the dice high" and crossing the river Rubicon in January, 49 B.C. Pompey had slipped through his fingers at Brindisi, on March 17th, 49. He had defeated the legions of Pompey in Marseilles on April 19th, 49, and in Ilerda, Spain, on August 27th, 49.

Julius Caesar Dönemi Sikkesi / A Coin from the Reign of Julius Caesar.

Zile Kalesi, Fotoğraf: Serhan Güngör / Zile Castle.

Pompeius'u Yunanistan'da yendikten sonra, ordusunu Anadolu'ya gönderdi. Çanakkale Boğazı'nı gemisiyle geçerken Pompeius başlısı bir filo ile karşılaştı. Kendi filosundan sayıca üstün olan bu gemilerden kaçmak yerine üzerlerine gidip teslim olmalarını istedi, onlar da teslim oldular.

Boğazı geçen Caesar Ilium/Troya'a uğradı. Burada Troya Savaşı kahramanlarının mezarlarını ziyaret etti, kurbanlar kesti. Bununla hem Romalıların büyük dedeleri olduğuna inandıkları Troyalı Prens Aeneas'ı anıyor hem de kendisinden 286 sene önce aynı ziyareti yapan Büyük İskender'in tahtına oturuyordu.

Caesar Troya'dan Asia eyaletinin başkenti Efes'e geldi. Burada törenlerle karşılandı. Pompeius'un Anadolu'daki ününün yerine kendi ismini yüceltmek için şehirlere ve özellikle Artemis tapınağına vergi muafiyetleri verdi. Ama kendisi tapınağın hazinelerinden bir

kısmına el koymamazlık etmedi. Zira ordulara para gerekliydi.

Bu, Roma'da asil bir ailede doğmuş Gaius Julius Caesar'ın Anadolu'ya ilk gelişi değildi. İlk olarak 20 yaşında, MÖ 80 senesinde Bitinya'ya gelmişti.

Burası bugünkü Bursa, Kocaeli, Sakarya illerimizi kapsayan bir krallıktı ve asil bir aileden gelen genç Caesar eğitiminin bir parçası olarak buradaki donanma birliğinde subay olarak görev aldı. Bu hem bir görev hem de bir zorunluluktuk, çünkü ailesi o dönemde Roma'nın hakimi olan Sulla ile karşı kamplardaydı.

Pek çok asilzadenin aksine, askeri görevinde her zaman en ön safta yer alması, cep hede bizzat savaşması ve hatta Midilli adasının fethi sırasında büyük kahramanlık gösterip silah arkadaşlarının hayatını kurtarması ona askerlik hayatının ilk ödülünü verdi. "**Halkın Tacı**" adı ve-

rilen bu ödül meşe yapraklarından bir taçtı ve bugünkü orduların "üstün cesaret ve feragat" madalyalarına denk düşüyordu.

Bunu takan kişi Roma'da oyunlara ya da tiyatroya gittiğinde senatörler dahil herkes ayağa kalkmak zorundaydı.

Yaşamı boyunca bu tacı takmaktan zevk duydu. Özellikle de ileriki yaşlarında saçlarının öne açılmaya başladığında...

O sıralarda Caesar'ın Nikomedia'da (bugünkü İzmit), Bitinya kralı IV. Nikomedes ile aşk ilişkisine girdiği dedikodusu Roma'ya yayıldı ve kendisi hayatı boyunca bunu ne kadar şiddetle reddetse de, Galya'dan Anadolu'ya, Britanya'dan Afrika'ya orduları ilerlerken askerler arasında hep bunun şakaları yapıldı.

Bitinya'dan sonra Caesar, Kilikya korsanlarına karşı Anadolu'nun güney kıyılarında savaştı.

After defeating Pompey in Greece, he sent his army to Anatolia. He encountered a fleet of Pompey's ships while passing through the Dardanelles and, instead of escaping from these ships, greatly superior in numbers than his own fleet, he went over them and demanded that they surrender, and they surrendered to him.

After passing through the straits, Caesar stopped by Ilium / Troy. At Troy he visited the graves of the heroes of the Trojan War, and made sacrifices. In this, he was both commemorating the Trojan prince Aeneas whom the Romans believed was their ancestor, and ascending the throne of Alexander the Great who had made this same visit 286 years earlier.

After Troy, Caesar arrived in Ephesus, the state capital of Asia. Here, he was greeted with ceremonies. He gave tax exemptions to the cities, and especially favoured the temple of Artemis, in order to glorify his own name and eclipse the name and fame of Pompey in Anatolia. However, he also appropriated a portion of the treasure in the treasury of the temple of Artemis, because the armies needed the money.

This was not the first time Gaius Julius Caesar, born to a noble family in Rome, had been in Anatolia. He had come to Bithynia in 80 B.C., when he was 20 years old.

This was a kingdom covering the modern provinces of Bursa, Kocaeli and Sakarya, and the young Caesar, coming from a noble family was assigned as an officer to the naval unit stationed here, as a part of his training. This was both a duty and an obligation,

because his family were in opposing camps from Sulla, who ruled Rome at that time.

Unlike many noblemen, he received the first award of his military life for being in the forefront all the time in his military duty, fighting in person in the front line, and even behaving heroically and saving the lives of his comrades in arms during the conquest of the island of Lesbos.

This decoration, called the "Crown of People" was a crown made of oak leaves, and is the equivalent of the "for courage and sacrifice" medals of today's armies.

When the person wearing it went to the games or to the theatre in Rome, everybody in a mark of respect had to stand up, including the senators. Throughout his life he felt pleasure in wearing this crown. Especially when he began to lose the hair from his forehead in his later years...

At that time the rumour spread in Rome that Caesar had in Nicomedia (modern Izmit), a love affair with Nicomedes IV, the king of Bithynia, and no matter how strongly he denied this rumour throughout his life, jokes about this were made amongst the soldiers while his armies marched from Gaul to Anatolia, and from Britain to Africa.

After Bithynia, Caesar fought against the Cilicia pirates on the southern coast of Anatolia. Then he returned to Rome and studied law. In 75 B.C., when he was going to Rhodes to receive an education in eloquence, a very important element of Roman social and political life, the pirates captured him and took him to the small island of Pharmacussa (Farmakonisi, belonging to Greece

today), near to the city of Miletus. Caesar, who found the 20 talents ransom demanded for him low, told the pirates to demand 50 talents for his release.

When Caesar's men were collecting money as ransom from the cities of the Anatolian coast, he spent 38 days with the pirates on this small island, and he chatted with them and read to them his poems. When the money was paid and he was released, he told the pirates that he would soon get back his money, but they did not believe him.

As soon as he was released, he invaded the pirates' island with the naval vessels he obtained from Miletus, captured them and took them to the city of Pergamon.

After receiving back the ransom money from the pirates, he crucified all of them. But, as crucifixion was a very lengthy and grueling form of execution, he cut their throats before they were crucified, in remembrance of the days he had spent in their company on the island.

Mithridates the Great, the king of Pontus, declared war to Rome in 73 B.C. Caesar returned to Bithynia, and organized the local forces against the army of Pontus. He would end this long war himself, begun when he was a young officer, as an "imperator = the victorious", 27 years later...

October 2nd, 48 B.C.

Caesar reached Egypt three days after the enemy he was following. The defeated general Pompey thought that he would receive the support of Egypt to regather his army. However, he did not survive to reach dry land in Alexandria.

Zile Savaşı'nın muharebe alanı olduğu tahmin edilen mevkiden güneye, Zile şehrine doğru bakış. Fotoğraf: Serhan Güngör
Looking East Towards Zile City From The Site of The Battle.

Roma'ya dönüp hukuk eğitimi aldı. MÖ 75 yılında Roma sosyal ve siyasi hayatında çok önemli olan belagat (etkili konuşma) eğitimi almak için Rodos'a giderken, korsanlar kendisini Milet kentinin yakınındaki küçük Pharmacussa adasına (bugün Yunanistan'a ait Farmakonision) kaçırdılar. Kendisine fidye olarak biçilen 20 talenti az bulan Caesar, korsanlara kendisi için 50 talent istemelerini söyledi.

Adamları Anadolu kıyı kentlerinde fidye için para toplarken Caesar, küçük adada korsanlarla 38 gün geçirdi, onlarla sohbet edip, yazdığı şiirleri okudu. Parayı ödeyip serbest bırakıldığı zaman, korsanlara parasını yakın zamanda geri alacağını söyleyince inanmadılar. Serbest bırakılır bırakılmaz Milet'den temin ettiği donanma gemileri ile korsan adasını basıp korsanları yakaladı ve Bergama şehrine götürdü.

Korsanlardan parasını geri aldıktan sonra hepsini çarmıha

gerdirdi. Ama çarmıh çok uzun süren ve işkenceli bir idam olduğu için, adada geçirdiği günlerdeki samimiyetinin hatırlına, çarmıha germeden önce korsanların boğazını kestirdi.

MÖ 73 yılında Pontus kralı Büyük Mithridates Roma'ya savaş ilan etti. Caesar tekrar Bitinya'ya dönerek buradaki yerli kuvvetleri Pontus ordusuna karşı örgütledi. Genç bir subay olarak dahil olduğu bu uzun savaşa 27 yıl sonra bir "imperator = muzaffer" olarak kendisi son verecekti.

2 Ekim MÖ 48

Caesar, peşinde olduğu düşmanından üç gün sonra Mısır'a ulaştı. Yenik general Pompeius yeniden ordu toplamak için Mısır'ın desteğini alabileceğini düşünüyordu. Ama İskenderiye'de karaya ayak basamadı. Doğu Akdeniz'de korsanlığı bitiren, Roma hakimiyetini Anadolu'da kuran Büyük Pompeius, eski bir askeri tarafından kayığının için-

de öldürüldü. Üç gün sonra, Mısırlılar düşmanının başını gösterdiler Caesar'a. Önce bu büyük generale yapılan saygısızlığa hiddetlendi ama sonra daha öncelikli bir konuya önem verdi: Mısır'dan toplaması gereken para.

Caesar düşmanının ölüsünü kendisine teslim eden Ptolemaius'u İskenderiye sarayında rehin tuttu ve Mısır donanmasını limanda yaktı. Limandaki Gemilerle birlikte ünlü İskenderiye Kütüphanesi'ndeki 400,000 papirüs yazma da bu yangında kül oldu.

Mısırlıların ayaklanması üzerine Caesar'ın sayıca az ordusu İskenderiye fenerinin bulunduğu Pharos adasında kısırıldı ve Caesar kaçan askerlerinin ağırlığından batan gemiden denize atlayarak küçük bir kayığa geçip canını zor kurtardı.

Derviş Evi

“Kapadokya”

DERVİŞ EVİ

Göreme Kavşağı, Ortahisar Kasabası
Ürgüp 50650 NEVŞEHİR

Tel : 0384 343 20 80

Faks : 0384 343 20 90

GSM : 0532 486 32 54

www.dervisevi.com

e-posta: dervishhouse@hotmail.com

Derviş Evi

“Denizli”

DERVİŞ EVİ

Fatih Mh. Atatürk Cd. Oteller 6/108 Sk.
Karahayit 20290 DENİZLİ

Tel : 0258 271 40 50

Faks : 0258 271 40 49

GSM : 0530 371 85 99

www.dervisevi.com

e-posta: dervishhouse@hotmail.com

bir gezi yaparak geçirdi. Ne Roma'daki iç savaş, ne de başka yerlerdeki sorunlar umurunda değil gibiydi. Hatta ünlü hatip, senatör Cicero, Aralık MÖ 48'den Haziran MÖ 47'ye kadar Roma'ya Caesar'dan bir mektup ya da haber gelmediğinden şikayet ediyordu.

Bu sakin dönemin bitmesi için Anadolu'dan gelen haberler yeterliydi. Büyük Pontus kralı Mithridates'in oğlu, Kırım'daki Bosphorus devletinin kralı Pharnakes, babasının mirasında hak iddia ederek Anadolu'da

Roma kuvvetlerine karşı saldırıya geçmiş, Roma egemenliğindeki şehirleri yıkıp yakmış ve Caesar'ın generali Domitius Calvinus'un bir Roma, iki Galat lejyonundan oluşan ordusunu Nikopolis'de feci bir şekilde yenmişti.

Anadolu'nun savaşıardan yorgun toprakları çoğunlukla aynı yerde yapılan birden çok savaşa sahne olmuştur. Nikopolis'ini 19 yıl önce, MÖ 66'da, büyük general Pompeius, Pharnakes'in babası Mithridates'i son ve kesin yenilgisine burada uğrattıktan sonra kurmuştu (Sivas ili Suşehri ilçesinin 5 km güneydoğusunda Yeşilyayla köyünün bulunduğu yerdir).

Roma ile Pontus krallığı arasındaki savaşlar 40 yıla yakın sürmüş ve Anadolu'ya hakim olmanın bedelini Roma'ya ödetmiştir.

MÖ 133 yılında batı Anadolu'ya hakim Bergama Krallığı'nın son kralı, simya ve büyüye meraklı III. Attalos,

ölümünden sonra krallığını vasiyetle Roma'ya bırakmıştı.

Roma Cumhuriyeti Anadolu'yu böyle bir miras olarak devraldı. Kuşkusuz Roma Cumhuriyeti çağının süper gücü olsa da Anadolu'nun diğer krallıklarının böyle bir egemenliği kolay kabul etmesi mümkün değildi ve en büyük direniş de bugünkü Kızılırmak ile Gürcistan sınırımız arasındaki bölgeyi teşkil eden antik Pontos'un kralından, VI. Mithridates Eupator'dan, kısaca Büyük Mithridates'den geldi.

Orta Karadeniz'den Kırım'a kadar olan bölgedeki kent devletlerini kendisine bağlayan Mithridates MÖ 88 yılında batıya doğru harekete geçti ve güçlü bir ordu ve donanma ile Roma bağlaştığı Bitinya ve Kapadokya krallıklarına saldırdı. Hızla Bitinya'yı ezip geçerek Roma'nın Asia eyaleti başkenti Efes'ini ele geçirdi ve buradaki 80.000 Latince konuşan insanı bir günde öldürttü.

Zenginliğe düşkün Roma valisi de ağızına eritilmiş altın dökülerek öldürüldü. Bu katliam Roma tarafından hiç unutulmadı. Çok kısa sürede Pontus Krallığı başkenti Bergama oldu ve bir Pontus ordusu da Yunanistan'a yürüyüp Atina'yı ele geçirdi.

Romalı general Sulla, MÖ 87 ve 86 yıllarında giriştiği harekatlarda Yunanistan'da Pontus ordusunu yenilgiye uğrattı. Başka bir Roma ordusu da Bursa Mustafakemalpaşa yakınındaki Miletopolis'de diğer bir Pontus ordusunu yendi. Romalı general Lucullus'un donanması da gelince MÖ 85 yılında Mithridates Pitane/Çandarlı'dan kaçtı ve daha sonra Çanakkale Boğazı kıyısındaki Dardanos kentinde Sulla ile bir barış anlaşması imzaladı.

Nihayet, Suriye ve Anadolu'dan yardımcı kuvvetlerinin gelmesiyle Caesar Mısır ordusunu yendi ve 27 Mart MÖ 47'de İskenderiye'ye şehrine ve kendisine en iyi şekilde ev sahipliği yapmaya hazır Cleopatra'ya kavuştu.

...

İskenderiye şehrinin kapısından büyük törenlere giriş yapmasının üzerinden dört ay geçmişti daha. Ptolemaius hanedanının taht kavgasında XIII. Ptolemaius ve VII. Cleopatra arasındaki seçimini yapması zor olmamıştı.

52 yaşındaki bu savaş alanlarında pişmiş hırslı adamın önüne kendisini attığında Cleopatra, henüz 21 yaşındaydı ve Caesar ile ittifak yapmanın kendisine kraliçeliğin yolunu açacağını iyi biliyordu.

Bütün yıllar, yollar ve savaşlardan yorulan Caesar belki de hayatının ilk tatilini yaptı ve Nisan - Mayıs aylarını Cleopatra ile Nil'de uzun

İtalya Rimini'de Sezar'ın modern bronz heykeli / Modern bronze statue in Rimini, Italy, of Julius Caesar.

Pompey the Great, who had ended Eastern Mediterranean piracy and had established Roman dominion in Anatolia, was killed in his boat by one of his former soldiers. Three days later the Egyptians showed the head of Pompey to Caesar. First, Caesar became angry at this disrespect towards the great general, but then he gave more importance to the priority topic: the money he had to collect from Egypt.

Caesar held hostage in the palace of Alexandria, Ptolemaius, who had handed over to him the dead body of his enemy, and he burned the Egyptian navy in the harbour. The 400,000

papyrus manuscripts in the famous Alexandria Library were reduced to ashes in this fire, together with the ships in the harbour.

On the uprising of the Egyptians, Caesar's outnumbered army was cornered on the island of Pharos, where there was the famous lighthouse of Alexandria, and Caesar barely escaped with his life by jumping overboard from the sinking ship, sinking due to the weight of the escaping soldiers, and getting into a small boat...

Four months had passed since he had made his official entrance through the gate of the city of Alexandria amidst

great ceremonies. It had not been hard to make his choice between Ptolemaius XIII and Cleopatra VII, in the Ptolemaius dynasty's struggle for throne. Cleopatra was only 21 years old when she threw herself in front of this 52 years old ambitious man matured on the battlefield, and she knew very well that making an alliance with Caesar would pave the way for her to become queen. Caesar, tired from all years, roads and wars, probably took the first holiday in his life, and spent the months of April-May on a long trip on the Nile with Cleopatra. He seemed to care neither for the civil war in Rome, nor the problems in other places. Even the famous orator, the senator Cicero complained that no letter or any news came from Caesar to Rome, from December 48 B.C. to June 47 B.C.

The arrival of news from Anatolia was enough to end this peaceful period. Pharnakes, the son of Mithridates, king of Great Pontus, and king of the state of Bosphorus in the Crimea, had claimed his father's legacy and had attacked Roman forces in Anatolia, and had burned and demolished the cities dominated by Rome and badly defeated the army of Domitius Calvinus, Caesar's general, an army composed of one Roman and two Galatian legions, at Nicopolis.

The Anatolian territories, tired of wars, were often the scene for battles fought in the same place. The great general Pompey had established the city of Nicopolis 19 years earlier, in 66 B.C., after finally and decisively defeating Mithridates, the father of Pharnakes, at this place (This is where Yesilyayla village stands today, 5 km. southeast of Susehri town in Sivas province).

Galyalıların şefi Vertincetrix'in Sezar'a teslim oluşu., Ressam: Lionel-Noel Royer
Painting by Lionel-Noel Royer of Caesar receiving the surrender of the leader of the Celts.

Julius Caesar'ın Öldürülüşü, Vincenzo Camuccini Tablosu
Painting of the killing of Caesar by Vincenzo Camuccini.

MÖ 73 yılında Bitinya Kralı IV. Nikomedes'in de vasiyeti ile krallığını Roma'ya bırakması sonucu Mithridates yeniden Bitinya'ya saldırdı ve bir Roma ordusunu İstanbul Kadıköy/ Khalkedon'da kuşattı. O sırada ordusu ile Kilikya'dan (Anamur - Çukurova arası) yola çıkıp Frigya'ya (Eskişehir, Kütahya) yürüyen general Lucullus, Pontus ordusunu Manyas Gölü yakınında kısırdı ve yok etti. Daha sonra da diğer bir Pontus ordusunu Granikos'da (Biça Çayı, Büyük İskender'in MÖ 334'de Pers ordusunu ilk kez yendiği yer) kılıçtan geçirdi.

Lucullus komutasındaki Roma ordusu ve Mithridates arasındaki savaş, MÖ 73 ile MÖ 67 yılları arasında Amisos (Samsun), Kabeira

(Niksar), Sinope (Sinop), Tigranokerta (Silvan), Artaxata (Ermenistan, Erivan) ve Nisibis (Nusaybin)'de, çoğu Roma ordusunun lehine sonuçlanan muharebeler ile devam etti.

General Lucullus bu seferler sırasında, ilk defa Karadeniz kıyısında Cerasus (Giresun) ken-tinde gördüğü bir meyveyi ağacıyla birlikte Roma'ya yolladı. Biz de hala bu meyveyi geldiği yerin adıyla anıyoruz: Kiraz

MÖ 67 yılında Mithridates kendi anayurdu olan Pontus Kapadokyası'na (Tokat - Amasya yöresi) geri döndü ve Lucullus yokken kendi başına

zafer kazanmak isteyen Amiral Triarius komutasındaki Roma ordusunu Zela (Zile) yakınlarında çok ağır bir yenilgiye uğrattı. 7.000'den fazla Roma askeri bu savaşta öldü.

Lucullus bu yenilgiden sorumlu tutularak görevden alındı ve yerine general Pompeius, büyük yetkilerle Roma senatosu tarafından Anadolu'ya gönderildi. MÖ 66 yılında Pompeius, Nikopolis adını verdiği yerde (Sivas / Suşehri yakınında) Mithridates'e son yenilgisini tattırdı ve Kırım'a kaçan kral burada İtalya'ya saldırmak için hazırlıklar yapmaya başladı.

Oğlu Pharnakes'in kendisini desteklemeyen ve savaştan bıkan diğer şehir devletlerini babasına karşı ayaklandırmasıyla umutsuzluğa düşen kral Mithridates, paralı askerlerinden bir Galatliya emir verip kendisini öldürttüğünde 69 yaşındaydı (MÖ 63).

Oğlu Pharnakes babasının ölüsünü Anadolu'ya, General Pompeius'a gönderdi. Pompeius da Mithridates'i bir zamanlar krallığının başkenti olan Sinop'a gömdürdü. Pharnakes, Pompeius tarafından Kırım'daki Bosphorus devletinin krallığına atandı.

...

1 Haziran MÖ 47

Caesar İskenderiye'den Suriye'ye yola çıktığında 3 lejyonunu Mısır'da, Cleopatra'nın yanında bırakmıştı. Yanına, yalnızca çok güvendiği VI. "Ferrata" Lejyonunu almıştı.

Caesar bu birliğini MÖ 52 yılında Galya (bugünkü Fransa) savaşları sırasında kurmuştu. Bu lejyon daha sonra 49'da İspanya'da, 48'de Dryhachium'da (Düres, Arnavutluk), Pharsalus'da ve İskenderiye'de hep yanındaydı.

The wars between Rome and the Kingdom of Pontus lasted for about 40 years, and forced Rome pay heavily to maintain its dominance in Anatolia. On the demise of Attalos III in 133 B.C., the last king of Pergamum, which had dominated Western Anatolia, and who was interested in alchemy and occult, he left his kingdom to Rome. The Roman Republic took over Anatolia because of this legacy. Of course, even though the Roman Republic was the super power of its era, it was not easy for the other kingdoms of Anatolia to accept Roman rule in Anatolia, and the greatest resistance came from the king of ancient Pontus, the area between the Kizil Irmak (Red River) and the Turkish-Georgian border today, Mithridates Eupator VI, Mithridates the Great.

Mithridates, who linked to himself the city states in the area extending from the Central Black Sea region to the Crimea, moved westward in 88 B.C., and attacked, with a strong army and navy the kingdoms of Bithynia and Cappadocia, the allies of Rome. He smashed quickly through Bithynia, captured the city of Ephesus, the capital of the Roman province of Asia, and killed the 80,000 Latin-speaking people there in one day. And, the Roman governor who was fond of wealth was killed through pouring molten gold into his mouth. This massacre was never forgotten by Rome. Pergamon became the capital of the kingdom of Pontus within a very short time, and a Pontus army moved on to Greece and captured Athens.

The Roman general Sulla defeated the army of Pontus in the operations he engaged in Greece in 87 and 86 B.C., while another Roman army de-

feated another Pontus army at Miletopolis near Mustaphakemalpaşa, Bursa. Mithridates escaped from Pitane / Candarli in 85 B.C. when the navy of the Roman general Lucullus arrived, and then he signed a peace treaty with Sulla in the city of Dardanos on the shores of the Dardanelles.

In 73 B.C., as a result of the legacy of Nicomedes IV, king of Bithynia, Rome gained Bithynia when he died, and Mithridates then attacked Bithynia again, and besieged a Roman army in Istanbul Kadıköy / Kalkedon. General Lucullus, who had started out with his army from Cilicia (between Anamur - Cukurova), marching towards Phrygia (Eskişehir, Kutahya), cornered the army of Pontus near Lake Manyas, and destroyed it. Then, he put to the sword another army of Pontus at the Granicus (the Biga Stream, the place where Alexander the Great defeated the Persian army for the first time back in 334 B.C.).

The war between the Roman army under the command of Lucullus and Mithridates continued between 73-67 B.C., at Amisos (Samsun), Kabeira (Niksar), Sinope (Sinop), Tigranokerta (Silvan), Artaxata (Armenia, Yerevan) and Nisibis (Nusaybin), in battles, most of which resulted in the victory of the Roman army.

During these expeditions, General Lucullus sent to Rome a fruit he had seen for the first time in the city of Cerasus (Giresun) on the Black Sea coast, together with its tree. And, we still remember this fruit with the name of the place it comes from: the Cherry.

In 67 B.C., Mithridates returned to Pontus Cappadocia (the Tokat - Amasya region), which was his homeland, and there inflicted a crushing defeat upon the Roman army under the command of Admiral Triarius, who had wanted to gain a victory on his own while Lucullus was absent, near Zela. More than 7,000 Roman soldiers were killed in this battle.

Lucullus was held responsible for this defeat and was dismissed, and, in his place, General Pompey was sent to Anatolia by the Roman Senate with great authority. In 66 B.C. Pompey defeated Mithridates for the last time at the place he named Nicopolis (near Susehri / Sivas), and King Mithridates who fled to the Crimea began to make preparations to launch an attack upon Italy.

King Mithridates, who was in despair because other city states did not support him and were tired of wars, and turned against him, with the help of his son Pharnaces, was 69 years old when he ordered a Galatian, one of his mercenary soldiers, to kill him (63 B.C.).

His son Pharnaces sent the dead body of his father to Anatolia, to General Pompey. And, Pompey had Mithridates buried in Sinope, which was once the capital of his kingdom. Pharnakes was appointed by Pompey to the kingdom of the Bosphorus state in Crimea...

June 1st, 47 B.C.

When Caesar set out from Alexandria to Syria, he had left 3 of his legions in Egypt, with Cleopatra. He had only taken with him the "Ferrata" Legion VI, the one he most trusted. Caesar had established this unit during the wars in Gaul (modern France) in 52 B.C.

Sezar'ın zaferden sonra şehre girişi. IX. pano, Sezar tören arabasının üzerinde, Andrea Mantegna, fırçadan. Caesar Entering the City after the Triumph, IX - Julius Caesar on his triumphal chariot; Andrea Mantegna (1484-92)

Bütün bu savaşlardan ve yollardan sonra 5.000 kişilik lejyondan yalnızca 1.000 kişi kalmıştı ve şimdi de Anadolu'nun bitmez tükenmez yollarına, başka bir savaşa doğru gidiyorlardı.

Anadolu'dan savaş haberleri geliyordu ama Haziran'a kadar beklemek istemişti. Hem Cleopatra ile geçirdiği güzel zaman, hem de ordular için gereken parayı temin etmek için bu gereklidi.

Caesar'a göre, hükmetmek yalnız iki şeyle mümkündür: Ordu ve para.

MÖ 1.yüzyıla kadar zorunlu hizmet ile halk ordusu olan Roma ordusu General Marius'un yaptığı reformlarla profesyonel bir ordu, gerçek bir organize savaş makinesi haline almıştı. Ordunun, 25 yıllık sözleşme yapan maaşlı Roma vatandaşı askerlerden oluşması, daha önce Cumhuriyet'e sadakat yemini eden askerlerin artık komutanlarına, konsüllerine sadakat yemini etmesini beraberinde getiriyordu.

Bu da çok sadık ve birlik ruhu gelişmiş askeri birimleri doğuruyordu. Askerin bütün maaş geliri, savaş sırasındaki yağmardan alacağı pay ve en önemlisi emekliliğinde yerleşeceği

toprağın belirlenmesi, ordunun komutanına bağlıydı. Bu aynı zamanda, cumhuriyet içinde değişik komutanlar arasında iç savaş başlamasını kolaylaştıran bir etkendi.

Roma'yı tarihin en güçlü imparatorluğu yapan ordusunu diğerlerinden ayıran disipliniydi.

Bu olağanüstü disiplin, Roma ordularına çağının çok ötesinde bir imkan ve kabiliyet veriyordu. Bu imkan temel olarak ordunun savaş alanında muharebe sırasındaki manevra yeteneği olarak kendisini gösteriyordu.

LEMONADE Tour

mutluluğa bilet alın

Ailenizle ya da Yakın Çevrenizle
Kendi Aranızda Size Özel Bir
Tatil mi İstiyorsunuz?

KÜLTÜR ve GEZİ TURLARIMIZ
YURT İÇİ

Gap Turu-Karadeniz Turu-Çanakkale Turu
Ege Turu-Anadolu Turu-Kapadokya Turu-Pamukkale
YURT DIŞI

Avrupa Turları-Egzotik Turlar-Doğu Avrupa Turları
Uzak Doğu Turları-Safari ve Gabetown Turları

- Yurt İçi ve Yurt Dışı Hotel Rezervasyon Hizmeti
- Rent a Car Hizmeti
- Transfer Hizmeti
- Vip Transferi
- Vize İşlemleri

www.lemonadetour.com • lemonade@lemonadetour.com

Yeşilbahçe Mah. M. KASAPOĞLU cad. Çiviler Apt. no:197 k:4 d:12 Muratpaşa / ANTALYA T:+90 242 321 90 40

Julius Caesar'ın Viyana "Sanat Tarihi Müzesinde" bulunan büstü
The bust of Julius Caesar in the Art History Museum of Vienna.

En küçük birimine kadar emirle ve birlik olarak hareket eden Roma ordusu, kabile topluluklarından ya da Helenistik kent devletlerinin paralı askerlerinden oluşan toplama ordularından çok farklıydı. Saflarını ve düzenlerini asla bozmuyorlar, savunma anında topluca kapanıyorlar, taarruzda koordineli bir şekilde hücumla geçiyorlardı.

Bu ordu aynı zamanda teknoloji kullanan bir orduydü. Zamanının en ileri ve pratik teknolojisini, düşmanlarında bile görseler hemen adapte ediyorlar ve tüm ölçeğiyle kullanıyorlardı. Roma ordusu için **"kazma ve küreklerini kılıçlarından çok kullanıyorlardı"** denir. Aynı zamanda inşaat yapan gerçek bir istihkam ordusuydu. Ordunun intikalinde gereken yollar, köprüler, tüneller,

geçitler, duvarlar, hendekler ve savaş, kuşatma makineleri hep bu ordunun organizasyonu ile müthiş bir hızla yapılıyordu.

Julius Caesar, işte bu ordusuyla MÖ 58 yılında Galya'nın fethine başladı. Kelt kabilelerinin yaşadığı bugünkü Fransa, Caesar'ın ordusuna direnemedi. 57'de kuzey Galya'yı fethetti. 56'da Quiberon Körfezi deniz savaşıyla kuzey batı Galya ele geçti. Caesar, bir mühendislik harikası olan dünyanın en büyük tahta köprü'sünü 10 günde Ren Nehri üzerine yapıtıp Almanya'ya geçti ve yine ordusuyla Manş Denizi'ni geçip Britanya'ya (bugünkü İngiltere) iki sefer düzenledi (MÖ 55 - 54). MÖ 52 yılında Alesia'da inanılmaz bir kuşatma ve savunma harbini aynı anda bir istihkam savaşı icra ederek

yaptı ve sonunda 260.000 kişilik Galya kuvvetini 70.000 kişilik ordusuyla bozguna uğrattı.

Galyalı lider Vercingetorix'i esir aldı, Roma'ya götürüp geçit törenlerinde halka gösterdikten sonra öldürttü. Julius Caesar'ın Galya savaşında bir milyondan fazla insanın öldüğü tahmin edilmektedir.

Roma ordusunun temel birimi **"Legio"**, lejyon idi. Bir lejyon tam kudreti ile, 5 - 6.000 çok iyi yetişmiş profesyonel askerden oluşurdu. **"Legatus"** adı verilen general hem lejyona komuta ederdi hem de Roma eyaletlerinde vali yardımcısı görevi görürdü. Her lejyon 10 "Cohort"a ayrılırdı ve bu birlikler "Tribune" tarafından komuta edilirdi. Cohort'lar da bugünkü ordulardaki bölük kuruluşuna denk düşen ve "Centurion" 'ların komuta ettiği 6 "centuri" 'ye bölünürdü.

Caesar'a göre bu 80 - 100 kişilik en küçük birlik olan centuriler ve onların komutanları en önemli askeri birimdi. Caesar bunlarla şahsen ilgilenir, sıradan askerle oturur kalkar ve askerinin gözünde onlarla cephede olan, hep onların yanında bulunan cesur bir komutan olarak liderlik vasfı sergilerdi.

Caesar, yazdığı "Galya Savaşı" ve "İç Savaş" kitaplarında askeri başarılarının hızlı, cesur ve kararlı davranması ve askerlerini cephede yüksek motivasyonda tutması ile geldiğini belirtir.

Her ne kadar bu kitaplar kendi devrinin siyasi olaylarına ve Caesar'ın kendi eylemlerini meşrulaştırma gayretlerine göre yazılsalar da, askeri detaylar açısından elimizdeki değerli ilk elden kaynakları teşkil ederler.

This legion was later always with him in Spain in 49, in Dyrrhachium (Durrës, Albania), Pharsalus and Alexandria in 48 B.C.

After all these wars and roads, only 1,000 were left from this legion of 5,000 people, and now they were going on the endless roads of Anatolia, towards another war.

War news were coming from Anatolia, but Caesar wished to wait until June. This was necessary for both the good time he spent with Cleopatra, and to obtain the necessary funds for his armies.

According to Caesar, domination was possible only through two things: the army and money.

The Roman army, a people's army with compulsory service until the 1st century B.C., had since become a professional army, a truly organized war machine, following General Marius's reforms. The fact that the army consisted of paid Roman citizen soldiers, contracted to serve for 25-years, caused the soldiers who previously had sworn oaths of loyalty to the Republic, to now swear loyalty to their commanders and consules.

This resulted in very loyal military units with a sophisticated unit spirit. All of the soldier's salary income, the share he would get from the despoliation of places during a war, and most importantly, the determination of the land upon which he would settle on his retirement, depended upon the commander of the army. This was also a factor that facilitated the start of a civil war among the various military commanders within the Roman Republic.

What made Rome the most powerful empire in history was the discipline in its army which distinguished it from all the others.

This extraordinary discipline was the essential element that raised the Roman army, far beyond its era. This mainly showed itself in its mobility on the battle field during the combat. The Roman army, which moved with order and unity down to its smallest units, was very different from tribal groups or the collected armies of the Hellenistic city states consisting of mercenaries that it faced in combat. The Roman army never distorted its ordered ranks and orders were followed, they closed up collectively in defence rather than breaking, and attacked in a coordinated manner.

This army also employed technology and they immediately adapted the most advanced and practical technologies of their time, even if they saw them used by their enemies, and used weapons of all sizes. It is said for the Roman army that, "they used their picks and shovels more than their swords." At the same time, it was a real fortress army in construction works. The roads, bridges, tunnels, walkways, walls, trenches and war siege machines, necessary for the transfer of the army, were always made at a terrific speed through the organization of the army.

Julius Caesar began the conquest of Gaul with this army in 58 B.C. Modern France, in which the Celtic tribes lived, could not resist the army of Caesar. He conquered northern Gaul in 57. In 56, north-western Gaul was conquered with the Quiberon Bay sea

battle. Caesar had the world's largest wooden bridge, a wonder of engineering, built over the Rhine River in 10 days, and passed on into Germany, and crossed the English Channel with his army and made two expeditions into Britain (now England) (in 55 and 54 B.C.). In 52 B.C., he made an incredible siege and defensive war in Alesia, with a fortress war at the same time, and in the end, defeated the Gallic force of 260,000 people with his army of 70,000 soldiers. He captured Vercingetorix, the Gallic leader, and killed him after taking him to Rome and exhibiting him to the Roman public in parades. It is estimated that more than one million people were killed during the course of Julius Caesar's Gallic War.

The basic unit of the Roman army was the "Legio," the legion. A legion consisted of 5-6,000 very well-trained professional soldiers, with full power. The general named "Legatus" both commanded the legion, and had the duty of deputy governor of the provinces of Rome. Each legion was divided into 10 "Cohort"s, and these troops were commanded by the "Tribune." And, the Cohorts were subdivided into 6 "Centuri"s, that correspond to the squads in today's armies, and were commanded by the "Centurion"s.

According to Caesar, these centurias, which were the smallest troops, consisting of 80-100 people, and their commanders, were the most important military units. Caesar dealt with them personally, lived together with the ordinary soldiers, and displayed leadership qualities in the eyes of his soldiers as a brave commander, being always together with them at the front line.

MÖ I. yy Roma Askeri / 1st. c. B.C. Roman Soldier.

Piyade ordusu olan lejyonlara süvari birlikleri de destek verirdi. Romalılar iyi süvari değildi. Bu yüzden Romalı olmayan "barbarlar" arasından destek süvari birlikleri oluşturulur, bunlar savaştan sonra talana ortak olurdu. Süvari birlikleri genelde savaş öncesinde keşif, muharebe sırasında da manevra unsuru olarak görev yaparlardı.

Caesar'ın eserlerinde hareketin lojistik yanlarına pek değinilmez. Kuşkusuz onbinleri bulan ordunun beslenmesi önemli bir hadisedir. Bunlara, yağma ve talan dışında, yerel valiler ve bağımlı kralların lojistik destek sağladığı tahmin edilebilir.

Temmuz MÖ 47

Caesar Antakya'da bazı yöneticileri görevden alıp yenilerini atadıktan ve Mısır'da kendisine destek veren Yahudilerin Kudüs şehir surlarını yeniden inşa etmelerine izin verdikten sonra Kilikya'ya, Tarsus'a geçti.

Burada kendisini törenle karşılayan Romalı komutanlar arasında Brutus ve Cassius da vardı. Bu sıralarda Cleopatra, Caesar'ın oğlunu doğurmuş ve ona babasının ismini vermişti: **Caesareion**.

Caesar Tarsus'ta, Pharnakes ile son savaşa katılmış XXXVI ve XXXVII. Lejyonları da yanı-

na alarak Anadolu'daki düşmanı ile karşılaşmak için kuzeye, Kapadokya'ya yöneldi. Gülek Boğazı'ndan geçtikten sonra büyük olasılıkla bugünkü demiryolu ve karayolu istikametine ilerleyerek bronz çağlarından beri ana ticaret yolları üzerinde bulunan Mazaka'ya vardı ve burada iki gece kaldı. Bu şehir daha sonra kendi adıyla anılacaktı: **Caesarea / Kayseri**.

Consul, buradan güneydoğuya ilerledi ve bugün Adana ili Tufanbeyli ilçesi yakınlarında bulunan Komana şehrine geldi. Buradaki ana tanrıça tapınağı asırlardan beri kraliyet derecesinde saygı görüyordu ve Romalılar ana tanrıçayı savaş tanrıçası "**Bellona**" olarak adlandırıp adaklar adayıp kurbanlar kestiler büyük muharebeden önce.

Bu uzak ve sapa yerden dağ yollarını izleyerek bugünkü Kayseri - Sivas - Amasya demiryolu hattının bulunduğu antik anayola ulaşılar ve kuzeye ilerlediler.

Hem kendilerine destek veren ve rehberler sağlayan yerel beyler, hem de Roma ordusunun 40 yıldır bu bölgede sayısız savaş yapmış olması nedeniyle, arazide yabancılık çekmemiş olsalar gerek.

Caesar devrinde Roma askerleri günde ortalama 10 ila 30 kilometre arasındayol yürüyebiliyorlardı.

Sırtlarındaki tahta bir sırtığa tutturulmuş üç günlük kumanyalarını taşıdıkları çantaları, bakır yemek kapları, deri mataraları, battaniyeleri ve tabii ki çok kullandıkları kazma küreklerini taşıdıkları "**Marius'un katırı**" adını verdikleri donanım 30 - 40 kg ağırlık çekiyordu.

Caesar records in his books the "Gallic War" and the "Civil War" that his military successes were the results of his fast, brave and decisive manner, and the fact that he kept his soldiers highly motivated in the front line.

Although these books were written according to the political events of his time and Caesar's efforts to legitimize his own actions, they constitute the invaluable first-hand sources we have, in terms of military details he provided.

Also the cavalry units supported the legions of infantry troops. The Romans were not good cavalrymen. Therefore, the supporting cavalry units were created from among the non-Roman "barbarians," and they would join in the pillage after battle. The cavalry units would usually have the duty to reconnoiter before a battle, and of maneuver during the combat.

The logistical aspects of the operation are not mentioned in great detail in Caesar's works. Certainly, feeding an army of ten thousand was an important issue. It can be estimated that the local governors and dependent kings provided logistical support for them, in addition to plunder and pillage...

July, 47 B.C.

Caesar passed on into Cilicia, Tarsus, after dismissing some managers in Antioch and appointing new ones, and allowing the Jews, that supported him in Egypt, to rebuild the city walls of Jerusalem. Brutus and Cassius were amongst the Roman commanders who greeted

him in Tarsus with a ceremony. At this time, Cleopatra had given birth to Caesar's son, and had given him the name of his father: Caesareion.

At Tarsus, Caesar took along the XXXVI and XXXVII Legions which had participated in the last war with Pharnakes, and then headed North, to Cappadocia to encounter his enemy in Anatolia.

After passing through the straits at Gilek, he probably moved in the direction of the current railway and road, reached Mazaka, standing on the main trade routes since the Bronze Age, and remained there for two nights. This city would later be remembered by his name: Caesarea (Kayseri).

The Consul proceeded from here towards the southeast, and arrived in the city of Komana which is located near the Tufanbeyli town of today's province of Adana. The mother goddess temple here was respected to a royal degree for centuries, and the Romans named the mother goddess "Bellona," the war goddess, and made offerings and sacrifices to her before a big battle.

They reached the ancient main road, today's Kayseri - Sivas - Amasya railway line, by following the mountain roads to this far and remote place, and marched northward. They should not have felt like strangers in the field, as both the local rulers supported them and provided guides for them, and the Roman army had made numerous wars in this region over a period of 40 years.

During the reign of Caesar, the Roman soldiers would march per day an average of between 10 and 30 kms.

Their bags attached to a wooden stick on their backs, in which they carried three days rations, their copper food pots, their leather flasks, their blankets, and of course their equipment which they named the "Marius' mule" had a weight of 30-40 kg. in which they also carried their highly employed digging tools.

The short sword "Gladius" that they carried on their right and the dagger "pugio" that they carried on their left should also be added to this load.

And above all these, we should add their bronze helmets called "Gallic," the iron-tipped spear "pilum" designed to be bent and not to be reused when entered into the enemy's shield or armour, and their round wooden shields covered with leather.

The rectangular cornered shield "scutum" that we see in the "Asterix" comics or movies about the Roman period today and the transverse metal strip shields were not used during this period.

The soldiers were protected either by chain linked shirts, or bronze armour plates on the battle field. The soldiers, walking from Britain to the shores of the Euphrates, from Spain to Africa, were wearing leather sandals with studded soles, named "caligae."

Communication in the battlefield was provided by mounted messengers and trumpeters called the "cornicen." "Signifer"s carrying the flag, the Roman Eagle and legion's signs were carried in front of the army. The dozens of horse carts and mule cars carrying all the baggage of the army following behind the infantry.

Buna sağ yanlarında taşıdıkları kısa kılıç **“Gladius”**, sol yanlarında taşıdıkları hançer **“pugio”** ‘yu da eklemek lazımdır. Bütün bunların üzerine, **“Gallic”** adı verilen bronz miğferleri, düşmanın kalkanına ya da zırhına girince eğilip tekrar kullanılmaması için tasarlanan demir uçlu mızrak **“pilum”** ve deri ile kaplı yuvarlak ahşap kalkanlarını da eklememiz lazımdır.

“Asteriks” çizgi romanında veya Roma devri ile ilgili filmlerde gördüğümüz dikdörtgen köşeli kalkan **“scutum”** ve enine metal bantlı zırhlar henüz bu devirde kullanılmıyordu. Askerler ya zincir örme gömlek ya da bronz zırh plakalar ile korunuyorlardı muhabere meydanlarında.

Britanya’dan Fırat kıyılarına, İspanya’dan Afrika’ya yürüyen askerlerin ayaklarında tabanları çivili **“caligae”** denen deri sandaletler vardı. Savaş alanındaki muhabere, atlı haberciler ve **“cornicen”** adlı boru çalıcılar sayesinde oluyordu.

Ordunun en önünde sancak Roma Kartalı ve lejyon işaretlerini taşıyan **“signifer”** ler yürüyordu. Ordunun bütün ağırlıklarını taşıyan onlarca atlı araba ve katır kolları yürüyüş kolunu arkadan takip ediyordu.

MÖ 3. yüzyılda orta Avrupa’dan gelen Kelt kavimleri Anadolu’yu istila etmişler ve bugünkü Ankara civarında yerleşmişlerdi. Keltler Orta Anadolu’nun kuzeyini kapsayan bölgede kabile krallıkları kurmuşlar ve Roma devrinde buraya Galatya adı verilmişti.

Galatya Kralı Deiotarus, Caesar’a karşı Pompeius’un ordusuna asker göndermişti ve şimdi Zile güneyindeki Skylaks /Kadişehri’nde Caesar’ı bütün krallık alametlerinden arınmış,

fakir bir köylü gibi karşılayıp affedilmeyi diliyordu.

Caesar’ın bu yerel kralı pek affetmeye niyeti yoktu ama Brutus’un kral lehine ikna edici konuşmaları ve kralın Roma ordusu sistemine göre eğittiği lejyonu ve süvarilerini Caesar’ın emrine sunma önerisi Caesar’ın fikrini değiştirdi. Caesar, şimdi sayıları eksik de olsa kendi 3 lejyonu, Galat lejyonu ve süvarisi ile Pontus kralı Pharnakes karşısında hesaplaşmaya hazırды.

Pharnakes, Caesar’a elçiler ve altın bir taç gönderip kendisinin Pompeius’u desteklediğini ve Caesar’ın emrinde olduğunu bildirdi. Caesar ise Pharnakes’in işgal ettiği Roma topraklarından çekilmesini ve esir aldığı Romalıları serbest bırakarak kendisine yüklü miktarda tazminat ödemesini istedi.

Pharnakes Caesar’ın Roma’ya dönmesi gerektiğini bildiği için oyalamaya çalıştı ama “imperator”un bekleyecek zamanı yoktu. Ve ordu Zile’ye doğru yürüyüşüne başladı.

Bölgede yaptığımız araştırma sonucunda Caesar’ın ordusunun Kadişehri, Sebastopolis/Sulusaray, Artova istikametinden yine demiryolunun bulunduğu vadiden geçerek Zile’ye güneyden yaklaşmış olabileceği sonucunu çıkardık.

1 Ağustos MÖ 47

Zela Persler döneminden beri İranlıların su tanrıçası Anahita’ya adanmış ve rahipler tarafından yönetilen bir tapınak kent devleti idi. Strabon’a göre, MS I. yüzyılda bile burası çok saygı görüyordu ve insanlar önemli konularda ant içmek için buraya geliyorlardı.

Pharnakes Roma ordusunu

ovada değil, şehrin 5 km kuzey-batısında, babası Mithridates’in Roma generali Triarius’u yendiği yerde karşılamayı seçti ve Zela’yı Amasia’ya bağlayan yola hakim tepelerin en yükseğine mevzilendi.

Caesar ise Zela’nın 5 km güneyindeki Merdivenlikaya diye anılan yerde ana kampını kurmuş ve ağırlıklarını bırakmış olmalıdır. Burada hala mevcut olan su kaynağı, yaz sıcaklığında savaşa girmek üzere olan bir ordu için hayati önem taşıyor.

Caesar, Pharnakes’i koruyan vadilerin kendisini de koruyacağını değerlendirerek gece lejyonlarına yürüyüş emri verdi ve gecenin karanlığından yararlanıp, vadi batısındaki sırt hatlarından tırmanarak Pharnakes’in hemen karşısındaki tepeye tuttu.

Kölelere ana kamptaki malzemeleri mevzilenecekleri bu tepeye getirmelerini emretti ve askerlerine savunma mevzisi hazırlamaları görevi verdi. Gün doğarken, yalnızca derin bir vadi Romalıları ve Pontus ordusu arasındaki sınırı çiziyordu.

2 Ağustos MÖ 47

Havanın aydınlanmasıyla, vadinin karşı yamaçları üzerinde savunma mevzileri inşa eden Romalı askerleri gören Pharnakes hemen ordusunu savaş düzenine geçirmeye başladı.

Caesar, Pharnakes’in de savunma düzeni aldığını düşünerek, sadece birinci hattaki askerlerinin hazır olmasını, diğer birliklerin mevzi ve engel hazırlama faaliyetine devam etmesini emretti. Ancak Pharnakes, ordusuna saldırı emri verdi ve Pontus askerleri bulundukları mevzileri terk ederek vadi tabanına indikten sonra yamaç yukarı Romalıların bulunduğu hakim tepeye saldırdılar.

İpekyolu Restaurant

Aydın-İzmir Asfaltı Şarapçıkuyu Mevkii Selçuk/İZMİR
Tel: 0(232)892 8149 Fax: 0(232) 8928150 kazana@ttmail.com

Julius Caesar'dan 170 yıl sonra, MS 125 yılında Roma İmparatorluğu. / The Roman Empire in 125 A.D. 170 years after the death of Caesar.

Caesar düşmanının aniden yaptığı bu hatalı askeri manevraya önce inanmadı. Kral Pharnakes ordusunu dar vadi tabanına sıkıştırmış, şimdi de yokuş yukarı, Romalıların bulunduğu tepeye tırmandırmaya çalışıyordu. General askerlerine silah başı emri verdi ve lejyonlarını savaş düzenine soktu. İlk başta düşmanın savaş arabaları saflarını daha oluşturmamış Romalıları panikletse de, toparlanıp hakim mevzilerinden fırlattıkları mızraklar ve oklarla bu tehdidi savuşturdular.

Manevra düzenini oluşturan Roma ordusu savaş çığlıklarıyla düşmana saldırdı. Menzile giren düşmana önce oklar, sonra "pilum"lar atıldı, daha sonra da kılıçlar çekilerek taaruza geçildi. Zafer, önce Roma cephesinin sağındaki Caesar'ın ünlü VI. Lejyonundan geldi. Çok kanlı ve zor bir muharebe neticesinde "VI Ferrata" askerleri düşmanlarını tepe aşağı sürmeye başladılar.

Bunları orta ve sol cephedeki Galat savaşçıları takip etti.

Müthiş bir bozgun yaşayan Pontus ordusu vadi tabanında sıkışınca daha büyük zayıt vermeye başladı. Silahlarını bırakarak kaçmak amacıyla kendi mevzilerinin bulunduğu tepeye tırmanabilenler bile hızla takip eden Romalıların kılıçları altında can verdiler. Bütün muharebe 4 saat sürdü. Pharnakes'in karargahı bile çabucak ele geçti. Bir kaç atlı adamıyla birlikte kuzeye, İris / Yeşilirmak vadisine kaçan kral, oradan Karadeniz ve Kırım'a ulaşabildi. Daha sonra isyan eden adamları tarafından öldürüldü ve Pontus Krallığı tarihe gömdü.

Zaferlere alışkın Gaius Julius Caesar için bile bu çok hızlı bir başarıydı. Müthiş keyiflendi ve zafelerini Roma'daki arkadaşı Gaius Matius'a şu tarihe geçen sözleri yazdığı mektupla bildirdi: "VENI, VIDI, VICI". Geldim, gördüm, yendim...

Caesar burada yalnızca çabuk kazandığı zaferinden gururlanmıyor, Roma Cumhuriyeti'nin 40 yıldır süren Pontus Savaşı'nı bitiren kişinin kendisi olduğunu Roma'daki dostlarına ve düşmanlarına duyuruyordu. Anadolu'da 1000 yıl sürecek Roma egemenliği perçinlenmişti...

Zela Savaşı'nın yapıldığı alanın yeri bugün kesin olarak bilinmemektedir. Kuzey - Güney istikametindeki bir vadiyi kat eden, bugünkü Zile - Amasya karayolunun antik çağda da anayol olduğu aşikardır. 19. yüzyıldan beri bölgeye gelen gezginler, Caesar'ın "İskenderiye Savaşı" kitabının V. bölümünde, subaylarından Aulus Hirtius'un yazdığı anlatıma göre Zile'nin kuzeybatısında bugün Derebaşı köyünün bulunduğu vadiyi işaret etmektedirler.

Yolun bulunduğu vadinin batısında kalan bu arazide yaptığıımız yüzey araştırmasında, savaş sonrasında ölümlerin gömülmüş olabileceği toplu mezarları andıran suni tepelikler gördük.

In 3rd century B.C., the Celtic tribes from central Europe had invaded Anatolia and settled around Ankara. The Celts had established tribal kingdoms in the region covering the northern part of Central Anatolia, and this area was called Galatia during the Roman period.

Deiotarus, the King of Galatia, had sent troops to join the army of Pompey against Caesar, and now he was greeting Caesar as a poor peasant free of all sign-sof royalty, at Skylaks / Kadisehri, to the south of Zile, wishing to be forgiven by Caesar.

Caesar did not really intend to forgive this local king, but the persuasive speeches of Brutus in favour of the king and the proposal of the king to put his legions and cavalry trained according to the system of the Roman army under Caesar's command, made Caesar change his mind.

Caesar was now ready to settle accounts with Pharnakes, the king of Pontus, with his 3 legions, even small in number, together with the Galatian legion and the cavalry. Pharnakes sent Caesar ambassadors and a golden crown, and reported that he did not support Pompey and was at the command of Caesar. And, Caesar demanded that Pharnakes should withdraw from the Roman territories he had invaded, release the Romans he had taken prisoner, and pay him large amounts in compensation. Pharnakes tried to delay Caesar, as he knew that Caesar had to return to Rome, but the "imperator" had no time to wait. And, the army began its march towards Zile.

As a result of the research we made in the region, we deduced that Caesar's army might have passed through the

valley where there is the railroad, from the Kadisehri, Sebastopolis / Sulusaray, Artova direction, and approached Zile from the south...

August 1st, 47 B.C.

Zela was a temple city-state dedicated to Anahita, the goddess of water, and had been ruled by priests since its Persian period. According to Strabo, this place was highly respected even during the 1st century A.D., and people came here to take oaths on important issues.

Pharnakes chose to encounter the Roman army not on the plain, but 5 km. northwest of the city, where his father Mithridates had defeated the Roman general Triarius, and deployed onto the highest of the hills, dominating the road connecting Zela to Amasia.

And, Caesar must have established his main camp in the place called Merdivenlikaya, 5 km. south of Zela, and left his baggage train there. The water supply which is still available here, was of vital importance to an army that was about to enter a battle in the heat of the summer.

Caesar thought that the valleys protecting Pharnakes would also protect him, and ordered his legions to march at night, and he took advantage of the darkness and climbed up the ridge lines to the south of the valley, and took hold of the hill just across from Pharnakes. He ordered the slaves to bring the war material from the main camp to this hill where they would deploy their weapons, and gave his soldiers the task of preparing defensive positions.

At sunrise, only a deep valley marked the boundary between

the Roman and the Pontic army.

August 2nd, 47 B.C.

Pharnakes, who saw in the light of dawn that the Roman soldiers were building defensive positions on the opposite slope of the valley, immediately began to order his army to prepare for battle. Thinking that Pharnakes was also getting into a defensive position, Caesar ordered that only his first-line troops should be ready for battle, the other troops should continue the operation of strengthening the position and obstacle preparation.

However, Pharnakes gave his army the order to attack, and the Pontic soldiers left their existing positions, descending to the valley floor, and then attacked the dominant hill up the slope where there were the Romans.

Caesar first could not believe what was happening, at this foolish opening military maneuver made by his enemy. King Pharnakes had squeezed his army into the narrow valley floor, and was now trying to make them climb uphill to where the Romans were. The general ordered his soldiers to go to arms, and embattled his legions. Although the enemy's war chariots panicked the Romans at first, who had not as yet ordered their ranks, they collected themselves and ward off this threat through the spears and arrows they fired from their dominant position.

The Roman army, which formed the maneuver layout, attacked the enemy with battle cries. First arrows, and then "pilu"s were fired when the enemy entering range, and then swords were drawn and then the counterattack began.

Bazı araştırmacılar ise, daha kuzeyde Yünlü ve Bacul köylerinin arasındaki bölgede savaşın yapılmış olabileceğini iddia ediyorlar.

Her iki durumda da antik metinde geçen “**savaş arabaları**” bizi şaşırtıyor. Çünkü bu derin ve dik vadilerde, meydan savaşlarında etkili olan savaş arabalarının kullanılmış olması bize pek mümkün görünmüyor.

Antik kaynaklarla ilgili bir nokta üzerinde durmak gerekiyor. Zela Savaşı’nı yazdığı düşünülen Hirtius, Julius Caesar’ın “**Galya’nın Fethi**” eserinin VIII. bölümünün de yazarı olarak karşımıza çıkıyor ve bu bölümün üçüncü paragrafında “ben Ceasar’ın İskenderiye ve Afrika seferlerine katılmadım, bu hikayeleri kendisinden dinledim” diye belirtiyor.

Kamp kurmaya çalışan Roma askerlerine savaş arabaları ile aniden saldırı öyküsü Galya’nın Fethi’nin beşinci bölümünde, Caesar’ın MÖ 54 senesindeki Britanya işgali bölümünde de anlatılıyor.

Bu ve benzeri savaş öyküleri, daha sonra yazıya dökülürken karışmış olabilir belki de...

MS 155 - 235 tarihlerinde yaşamış Romalı Tarihçi Cassius Dio, **Roma’da** **Historia** eserinde, Caesar’ın, savaştan hemen sonra, 20 yıl önceki zaferi ardından Mithridates’in Zela yakınlarında diktiği anıtı yıktırdığını, ama kendisinin daha büyük bir zafer anıtını bunun yanına yaptırdığını yazıyor.

Varsa, bu anıtların kalıntıları bulmak ve dünya tarihinin bu önemli ve ünlü savaşının gerçekleştiği alanı tanıtmak, Zile ile ilgilenecek arkeolog ve

araştırmacılara düşüyor. ...

Düşman ordusunun yağma ve talanından sonra Caesar, hemen ertesi gün kahraman VI. Lejyonunu hak ettiği şekilde onurlandırmak için İtalya’ya gönderdi. Galatları da ülkelerine gönderip Pontus bölgesinde 2 lejyon bıraktı.

Kendisi Galat kralı Deiotarus’un misafiri olarak Galat kalesi Blukion’da (Ankara kuzeyi, Kazan yakınlarında Karalar Köyü) bir süre kaldı. İlginç bir olay: Bu misafirlikten iki yıl sonra, MÖ 45 yılı Kasım ayında Caesar’ı Roma’da ziyaret eden diğer Galat beylerinin elçileri, kral Deiotarus’un, misafiri olduğu sırada Caesar’a suikast düzenlemeye çalıştığını ve Caesar’ın mucizevi bir şekilde kurtulduğunu iddia ettiler.

Caesar’ın evinde Deiotarus’un giyabında yargılandığı bir mahkeme kuruldu. Burada ünlü hatip Cicero “**Pro Rege Deiotaro**” adlı savunmasını sundu. Mahkemenin sonucunu bilmiyoruz...

Galatya’dan sonra Bitinya’ya geçen Caesar, Nicea /İzmit’te kısa bir süre kaldı, daha sonra da Atina, Patras ve Birindisi yoluyla Roma’ya döndü.

Ancak Julius Caesar’ın savaşları burada bitmemişti. Pompeius’a bağlı kalmış cumhuriyetçileri önce Tunus’taki Thapsus’da (MÖ 46), sonra da İspanya güneyindeki Munda’da yendi (MÖ 45).

Son savaşını ise MÖ 44 yılının 15 Mart’ında, Roma’da, Pompeius’un yaptırdığı tiyatro binasında, büyük rakibinin heykelinin altında kaybetti.

The victory first came from Caesar’s famous VIth Legion on the right hand side of the Roman front line. As a result of a very bloody and difficult battle, the “VI Ferrata” troops began to drive their enemies down the hill.

The Galatian warriors in the middle and left front line followed them. When the Pontic army which had suffered a great defeat was squeezed in the valley floor, it began to suffer greater casualties.

Even those who left their weapons in order to escape and could climb up the hill from where their deployment began, were killed by the swords of the Romans following speedily in their footsteps. The entire battle lasted only four hours.

Even Pharnakes’ headquarters was quickly taken. The king, who escaped to the North, to the Iris / Yesilirmak valley along with a few of his horse-men, reached the Black Sea and then the Crimea from there. Later, he was killed by his rebellious men, and so the Kingdom of Pontus was buried in history.

This was a very rapid success even for Gaius Julius Caesar, who was accustomed to victories. He had great pleasure in this victory, and reported his victory to his friend Gaius Matius in Rome in the letter containing these words making history: “VENI, VIDI, VICI”. I came, I saw, I conquered...

Caesar was not only proud of the victory he had quickly obtained, but he was also announcing to his friends and enemies in Rome that it was himself who

had put an end to the war between Pontus and the Roman Republic that had lasted for 40 years. The Roman domination in Anatolia which would last for 1,000 years was strengthened...

The location of the battlefield of Zela is uncertain today. It is obvious that the current Zile-Amasya highway, which passes through a valley in a north-south direction, was also a main road in ancient times.

The travelers, arriving in the region from the 19th century onwards, indicate the valley located to the northwest of Zile, where there is today the village of Derebasi, according with the narrative written by Aulus Hirtius, one of Caesar's officers, in Section V of his book, the "War of Alexandria."

During the survey we made in this region remaining on the west of the valley where there is the road, we have seen artificial hillocks resembling mass graves where the dead might have been buried after the battle.

On the other hand, some researchers claim that the battle could have been fought further to the north, in the region between the villages of Yunlu and Bacul.

In both cases, the "chariots" mentioned in the ancient text surprises us, as it seems unlikely to us that the chariots effective in field battles could have been used in these deep and steep valleys.

A point concerning ancient resources needs to be thought about. Hirtius, who is thought to written the Battle of Zela, also appears as the author of Section VIII of Julius Caesar's "The Conquest

of Gaul", and in the third paragraph of this section, he states: "I did not participate in the Alexandria and Africa expeditions of Caesar, but listened to these stories from him."

The story of the sudden attack on the Roman soldiers trying to build a camp is also told in the fifth section of The Conquest of Gaul, and in the section of invasion of Britain by Caesar in 54 B.C. These and similar stories of battle may have become confused when they came to be subsequently written down...

Cassius Dio, the Roman historian who lived between 155-235 A.D., wrote in his work on Roman History that Caesar did not have the monument, which had been erected by Mithridates near Zela after his victory 20 years earlier, demolished immediately after the war, but had a greater victory monument erected next to it.

It is the duty of the archaeologists and researchers who would deal with Zile, to find any remains of these monuments, if they survive, and introduce this area where this important and famous war of world history took place...

After the looting and pillage of the enemy's army, Caesar dispatched his heroic VI Legion to Rome the next day, in order to honour it as it deserved. And, he sent the Galatians back to their territory and left 2 legions in the region of Pontus.

He stayed at Blukion for a while, the Galatian castle (the village of Karalar, to the North of Ankara, near Kazan), as the guest of Deiotarus, the Galatian King.

An interesting event: The

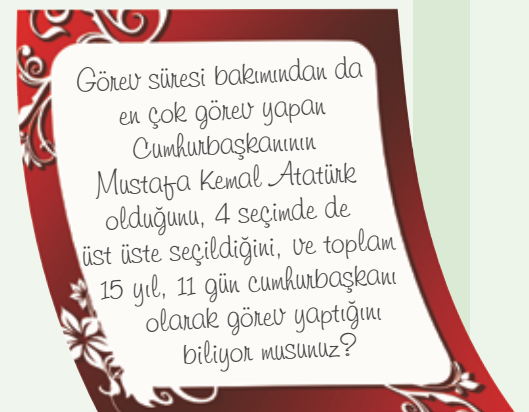
ambassadors of the other Galatian lords visiting Caesar in Rome in November, 45 B.C., two years after this visit, and claimed that King Deiotarus tried to organize the assassination of Caesar, and that Caesar miraculously survived.

A court was held in Caesar's house in which Deiotarus was tried in absentia. Here, the famous orator Cicero presented his defense called "Pro Rege Deiotaro." We do not know the outcome of the trial...

Caesar passing into Bithynia after Galatia, staying for a short while in Nicea / Iznik, and then he returned to Rome by the way of Athens, Patras and Brindisi.

However, Julius Caesar's wars did not end here. He defeated the republicans devoted to Pompey, first at Thapsus, Tunisia (46 B.C.), and then in Munda, in the south of Spain (45 B.C.).

And, he lost his last battle on March 15th, 44 B.C., in Rome, in the theatre building constructed by Pompey, beneath the statue of his main rival.

KAYNAKLAR:

- Julius Caesar, "The Civil War", Penguin Classics, 1967
- Julius Caesar, "The Conquest of Gaul", Penguin Classics, 1982
- Matthias Gelzer, "Caesar, Politician and Statesman", Harvard University Press, 1997
- Christian Meier, "Caesar, A Biography", Basicbooks, 1982
- Richard Platt, "Julius Caesar, Great Dictator of Rome", Dorling Kindersley, 2003
- Simon James, "Ancient Rome", Dorling Kindersley, 2002
- Lawrence Keppie, "The Making of the Roman Army", Routledge, 1998
- Tim Cornell, John Matthews, "Atlas of the Roman World", Angus, 2006
- Adrian Goldsworthy, "Roman Warfare", Cassell, 2000
- Bilge Umar, "Karadeniz Kappadokya'sı", İnkılap, 2000
- Bilge Umar, "İlkçağda Türkiye Halkı", İnkılap, 1999
- Bilge Umar, "Türkiye'deki Tarihî Adlar", İnkılap, 1993
- Oğuz Tekin, "Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş", İletişim, 2008
- Oğuz Tekin, "Eski Anadolu ve Trakya", İletişim, 2007
- Mehmet Ali Kaya, "Anadolu'daki Galatlar ve Galatya Tarihi", İlyas, 2005
- Chris Scarre, "Historical Atlas of Ancient Rome", Penguin, 1995
- www.livius.org
- www.zile.bel.tr
- www.unrv.com

BIBLIOGRAPHY:

- Julius Caesar, "The Civil War", Penguin Classics, 1967
- Julius Caesar, "The Conquest of Gaul", Penguin Classics, 1982
- Matthias Gelzer, "Caesar, Politician and Statesman", Harvard University Press, 1997
- Christian Meier, "Caesar, A Biography", Basicbooks, 1982
- Richard Platt, "Julius Caesar, Great Dictator of Rome", Dorling Kindersley, 2003
- Simon James, "Ancient Rome", Dorling Kindersley, 2002
- Lawrence Keppie, "The Making of the Roman Army", Routledge, 1998
- Tim Cornell, John Matthews, "Atlas of the Roman World", Angus, 2006
- Adrian Goldsworthy, "Roman Warfare", Cassell, 2000
- Bilge Umar, "The Black Sea Cappadocia", İnkılap, 2000
- Bilge Umar, "The People of Turkey in the Antiquity", İnkılap, 1999
- Bilge Umar, "The Historical Names in Turkey", İnkılap, 1993
- Oğuz Tekin, "Introduction to the History of Ancient Greece and Rome", İletişim, 2008
- Oğuz Tekin, "Ancient Anatolia and Thrace", İletişim, 2007
- Mehmet Ali Kaya, "The Galatians in Anatolia and the History of Galatia", İlyas, 2005
- Chris Scarre, "Historical Atlas of Ancient Rome", Penguin, 1995
- www.livius.org
- www.zile.bel.tr
- www.unrv.com

*ARÖ Dergi olarak;
23 Nisan
Ulusal Egemenlik ve Çocuk,
19 Mayıs Atatürk'ü Anma,
Gençlik ve Spor Bayramlarımızı
Kutlarız...*

KUTLAMA

ÜRGÜP

"HALICILIK"

Ahmet Taner Kışlalı Cd. No:4 50400 Ürgüp Nevşehir TURKEY
p: +90 (384) 341 33 33 f: +90 (384) 341 33 37

Balıklarımız

Sinagrit, Sinarit, Sinavrit, Sinağrit Balığı

Atilla Şükrü NİLGÜN, Rehber & Balık Adam

Sinarit - Sinagrit Balığının Kesici Dişleri

Sinagrit, Sinarit, Sinavrit veya Sinağrit adı ile tanımlanan asil, güçlü, mücadeleci, sert, dişli ve lezzetli bir balıktır. Kemikli balıklar sınıfına girer (osteichthyes), cins olarak Sparidae grubunda yer alır.

Tüm dünya literatürlerindeki tür sınıflandırmasında DENTEX DENTEX olarak geçen dişli bir balık.

Almanca: Zahnbrasse,
Fransızca: Le denti ou'dente commun,
İngilizce: Dentex Dentex,
İtalyanca: Dentice,
Hırvatça: Zubatec,
Hollandaca: Tandbrasse,
İspanyolca: El denton comun,
Slovakça: Zobatec,
Katalanca: Dentol,
Rusça: Зыбару

olarak bilinir.

Karadeniz, Marmara, Ege, Akdeniz, Atlas Okyanusu, Hint Okyanusu'nda dağılım gösterirler. Temiz ve berrak sularda yaşar; kumluk, eriştelik, kayalık zeminlerde gezerler.

Genellikle 15 ile 50 m arasındaki

derinliklerde bulunurlar. 200 m 'ye kadar inen derinliklerde de avlandıkları olmuştur.

Genç, ufak bireylere palaz denir (sinavrit palazı), sırtında 11 sert, 12 yumuşak ışın bulunur.

Palazlarda hakim renk gümüşü gridir ve sırtlarda benekler görü-

Sinagrit Balığı - Dentex, Dişli Balık

Sinagritler, Atilla Nilgün, Foça

lür. Bireyler irileştikçe renk değişimleri gözlenir.

Büyük bireylerde tarifsiz güzellikte yanan bir lacivert renk görülür, balık cansız kalıp sönmüş bu renk güzelliği de yok olur.

Avcılar için karada yapılan arslan avı ne ise denizde de sinarit avı aynı değerlendirilmedir.

Zıpkınla yapılan avlarda zorluk derecesi yüksek olduğu için en yüksek puanlar Sinagrite gider.

Ufak bireyler genelde toplu bir şekilde yüzerler, bireyler büyüdükçe yalnızlaşırlar, meraya geldiklerinde diğer ufak balıklar tüm deliklere saklanırlar.

Yengeç, balık, kabuklu, kafadan bacaklı, kestane ayrımı yapılmaz; menü neyi gerektirirse yutulur.

Kesici dişleri mükemmeldi; sinarit ağzına bakınca mükemmeliyetin doruk noktasını görürsünüz. İşlevine uygun hale getirilmiş, bir çene ve sert koparma dişleri, sinagrite dentex dentex adı verilmesinin nedeni de budur.

Evrimin gelişme süreci içinde bazı canlıların hayatlarını devam ettirme süreçlerini güçlendirmek veya doğada yaşama daha sıkı tutunabilmek için bir takım ekstra işlevlere sahiptirler.

Sinagrit balığı da bu sınıfa girer. Tüm bireyler bir ya da iki yaşına kadar dişidirler, akabinde duruma göre bazıları erkek olurlar. Daha açık anlatmak gerekirse, iki yaşına

Sinarit Dentex, Akdeniz

kadar dişi olan bir birey, dişilik genini ve vücut yapısını bir kenara bırakarak erkek olur. Sinavritler, Hermafroditlerdir.

Sinavrit balığı palaz iken dahi çok akıllıdır, tehlikeyi çabuk sezer, atiktir, hemen kaçar.

Dalışlarımda çoğu kez sinavrite odaklanmış, pusumu kurmuş beklemişimdir. Balık aradaki mesafeyi çok akıllı bir şekilde korumuş, ne beni yaklaştırmış ne de kendi bana yaklaşmıştır.

Nefes almak için su üzerine çıkmam gerektiğinde de sinavrit toz olur kaçar.

Eğer ki sinagrit açığa çıkmaktan sa bir kaya oyununun içine sığırırsa, zıpkın ile avlanma olasılığı daha yüksektir.

Zıpkınla yaptığım sinavrit avlarında balığın etinin sert olmadığı tespitini yaptım. Vurulan nokta kafa bölgesi değilse etinin dağıldığını ve balık hareket ettikçe vurulan deliğin genişlediğini fark ettim. Böyle sert yırtıcı bir balığın etinin sert olmaması beni şaşırtmıştı.

Dişli olan bu balık can havli ile ağızını açıp kapayabilir ve ısırma hareketleri yapabilir. Büyük bireyler 1 m kadar büyüyebilir ve 15 kg ağırlığında olabilirler.

Izgarada Sinarit

Balıkçılar genelde parakat yöntemi (bir çok iğnenin ucuna yem takılarak akşamdan veya sabah erkenden denize bırakılması usulü) ile avlarlar. Ağ ile de avlanabilir.

Sinavrit avında en etkili yöntemlerden biri her zamanki gibi canlı yem yöntemidir (balık ol- taya ölmeyecek bir biçimde takılır), yem iğneye takılı olduğu için normal olmayan hareketler yapar; bu da trofeyi (büyük avı) yeme çeker.

Erkek bireyler 30-35 cm aralığında üreme boyutundadır. Dişi bireyler 50-55 cm boyutunda üreme olgunluğuna sahip olurlar.

Sinavrit balıkları jig yöntemi ile de güzel av verebilirler. En uygun yerler gemi batıkları, com yerleri (birden derinleşen uçurum etekleri), akıntılı burunlardır.

Jig yapacak kişinin muhakkak ki bir jig kamışı olmalıdır. Sert bir şekilde yukarı aşağı hareketlerle balık sah- te yeme çekilmeye çalışır.

Sinavrit balığının ekonomik önemi tabii ki vardır. Diğer balıklar gibi çok yüksek miktarlarda avlanmazlar. Üreme zamanı nisan ayı ile haziran ayları arasındadır.

Tüm Türkiye’de senelik en çok Ege Denizi’nde yakalanmak su-

reti ile avlanan sinarit miktarı 100 tonun altındadır.

Balıkçılarda 2012 yılı itibarı ile büyüklüğüne göre değişken ol- mak şartı ile bir kilogram 35 ile 40 TL aralığındadır. Fiyatlar hava durumu ve av yasağına göre de-ğişkenlik gösterir.

En çok Ege’de avlandığı için Ege Balığı diye adlandırılır. Sinavrit balığının ızgarası, tavaşı, pilakisi mükemmel olur.

Günün Sözü; **“Balığın en lezzet- lisi taze olanıdır.”**

Sağlıkla kalın.

ARO DERGİ 7. SAYI DÜZELTME ve ÖZÜR

7. sayı, kapakta yer alan konuları belirtirken; teknik bir hatadan dolayı “**Prof. Dr. Oktay BELLİ**” nin değerli ismi ve “**Kağızman Bölgesi’nde Keşfedilen Prehistorik Çağa Ait Kayaüstü Resimleri**” yazısının konu başlığı çıkmamıştır.

Türkiye’nin arkeolojik araştırmalarında çok önemli bir yere sahip olan, “**Prof. Dr. Oktay BELLİ**” hocamızın yazısının kapak sayfasında yayımlanamamasından dolayı kendisinden özür dileriz.

Dergimize kattığı değerlerden ve ilk kez bizimle paylaştığı araştırma yazılarından dolayı da teşekkür ederiz.

Değerli hocamızın bizi anlayışla karşılayıp, hep yanımızda olacağını ümit eder; sonsuz sevgi ve saygılarımızı buradan kendilerine iletiriz...

Seydişehir - Konya Yolu, 2. km

T: 0332 581 08 06 - 0332 582 08 06

Restaurant: 0332 582 27 00

F: 0332 582 81 91

www.gunaydintesisleri.com

Tuz

Atilla GÜRKAN, Rehber

Tuz

Shakespeare'in "Kral Lear" adlı oyununu yazarken esinlendiği çok eski bir İngiliz halk masalı var: Günün birinde kral, kızlarına, kendisini ne kadar sevdiklerini sorar. Ablaları bu soruya göz boyayan, ikiyüzlü yanıtlar verirken, en küçük kız babasına "Sana olan sevgimi ne gümüşe, ne de altına benzetebilirim. Seni Tuz kadar seviyorum." der. Kendisini aşağılanmış hisseden kral, kızını saraydan kovar. Aradan bir süre geçer. Derken bir sabah yüzünü peçeyle gizleyen kızcağız saraya gelir, huzura çıkar. Kendisini sıradan bir

köylü kızı olarak tanıtır ve kralı düğününe davet eder. Düğün yemekleri tamamen tuzsuz pişirilir. Kral yediklerinden hiç hoşnut kalmaz. Birden küçük kızının söyledikleri aklına gelir ve tuzun yaşama ne kadar renk kattığını, onun insan mutluluğu için ne kadar önemli olduğunu anlar. Sonuçta kızı, kendisini tanıtır. Baba kız barışırlar, huzur içinde mutlu bir yaşam sürerler.

Atalarımız tuzla pek ilgilenmemişlerdir. Ancak taş devrinin sonlarına doğru yemek alışkanlıklarımız değişir. Etin günlük yaşantımızdaki önemini yitirip buğday, bakliyat ve sebzelerin hayatımıza girmesiyle, kısacası atalarımızın yerleşik düzene geçmesiyle, hayatımıza "Tuz" girer. Artık tuz hayatımızda ekonomik olarak önemli yer tutar. Mezopotamya'dan başlayarak Mısır ve antik Yunan'a kadar tuzun ekonomik değeri artarak Roma devrine gelinir.

Tuz atalarımızın yemeklerini tatlandırmak için kullandıkları ilk baharat. Tuz olmasa, ne kadar su içersek içelim, vücudumuz suyu alıkoyup değerlendiremeyeceği için kuruyacaktır. Zira vücudumuzun dengesini ayakta tutan o.

Bir yetişkin insanın günlük tuz ihtiyacı 6-8 gram. Sıcak havalarda bu değişebilir ve on grama kadar çıkabilir. Oysa istatistikler günde 15 gramın üzerinde tuz aldığımızı gösteriyor ve lezzet uğruna vücudumuza giren ihtiyaç fazlası tuz, birçok hastalığında sebebi.

Gelelim tuzun tarihteki yerine. Her bir litre deniz suyunda yaklaşık 35 gr tuz bulunur. Dünyamız denizlerinde bol miktarda bulunsada, tuz kazanımı oldukça zahmetli. Tuz zenginliğin, refahın kaynağı. Nitekim Yunanlıların "hall" Romalıların "sall" olarak adlandırdıkları tuz, bugün

Tuz Gölü / Salt Lake.

birçok şehre ismini vermiştir. Almanya'daki ilk tuz alanları; Lüneburg (956), Reichenhall (1163), Hallein (1177) yıllarında buraları ticari olarakta gelişmeye başlamıştır. XIII. yüzyılda Avrupa'nın kuzeyinde kurulan "Hanse Birliği" zenginliğini tuza borçludur.

Tuz yaşamsal önemdedir ve insanın tuzu ne zaman kullanmaya başladığı, kesin olmamakla birlikte MÖ 10.000 yılına gider. Tuzla ilgili ilk yazılı belgeler MÖ 2250 yıllarına dek uzanır. Tuz ticareti önemli kervan yollarının doğmasına sebebiyet vermiştir. İncil'de (Matha 15:3) İsa havarilerine şöyle seslenir: "Siz bu dünyanın Tuz'usunuz".

İndo-Germen kullanılan tuz kelimesinin kökeni tanrıça Salus'tan geliyor. Salus, Roma Devleti'nin selameti ve kurtuluşunu temsil ederdi. Salus adına tapınaklar yapılmış ve zamanla Yunanlı sağlık tanrıçası Hygieia ile birleştirilmiştir.

Roma İmparatorluğu'nun ilk yıllarında askerlere ücret olarak bir avuç tuz dağıtılıyordu. Bir süre sonra, tuzun kendisi değil, onun yerine para verilmeye başlandı. Bugün İngilizce'de "salary" ücret anlamına geliyor. Almanca'da asker anlamına gelen "Soldat", İngilizce'de "Soldier" da, yine

ücretini tuz olarak alan askerlerin bugün hala batı dillerinde yaşayan uzantısı.

Tuz ticaret yollarını eline geçirmek isteyen Roma İmparatorluğu, gözüne ortadoğuya diker. Ortadoğudaki tuz yolları ve Ölü Deniz Roma'nın dikkatini çeker. Eğer bu bölgeyi egemenlikleri altına almasalardı, Hazreti İsa'nın akıbeti belkide bilinen biçimde tecelli etmeyecekti. Hristiyanlık bambaşka bir yol izleyebilir ve sanırım dünyanın çehresi çok farklı olabilirdi.

Roma MÖ 506 yılında tuz fiyatlarını kontrol altında tutmaya başlar. Cumhuriyet döneminde olduğu kadar imparatorluk döneminde de tuz fiyatları sübvansede edilir. Bir nevi vergi affı gibi fiyatlar ara sıra aşağıya çekilir. Romalıların yapmış olduğu yollardan bir tanesi olan "Via Salaria" (tuz yolu) Roma'ya tuz taşımaktan ziyade, iç kesimlere tuz gönderme amacını taşıyordu. Kapadokya'da bile tuz üretiyorlardı.

Roma İmparatorluğu'nu yaratmak için tuz vazgeçilmezdi. Romalıları fetih ettikleri her yerde tuz üretim yerleri kurmuşlardır. Tuz şarapta da kullanılıyordu. Şişe mantarı bilinmediği dönemlerde, şarapa tuz katılırdı, bozulmasın diye. Plinius'a göre bir Roma vatandaşı günde 25 gr tuz tüketirdi.

Günümüzde bir Amerikalı günde 135 gr tuz tüketiyor.

Roma mutfağının merkezinde balık vardır. Özellikle tuzlu balık Roma mutfağının vazgeçilmez unsuru. Ayrıca tuzlanmış balık o dönemde hem yemek hem ilaç olarak algılanıyordu.

Bergamalı Galen nabzın önemini anlayan ilk kişidir. Tuzun tansiyonla yakın bir ilişkisi olduğunu sezinler. Bergamalı Galen yemek ve sağlığın birbiriyle ilintili olduğunu anlar.

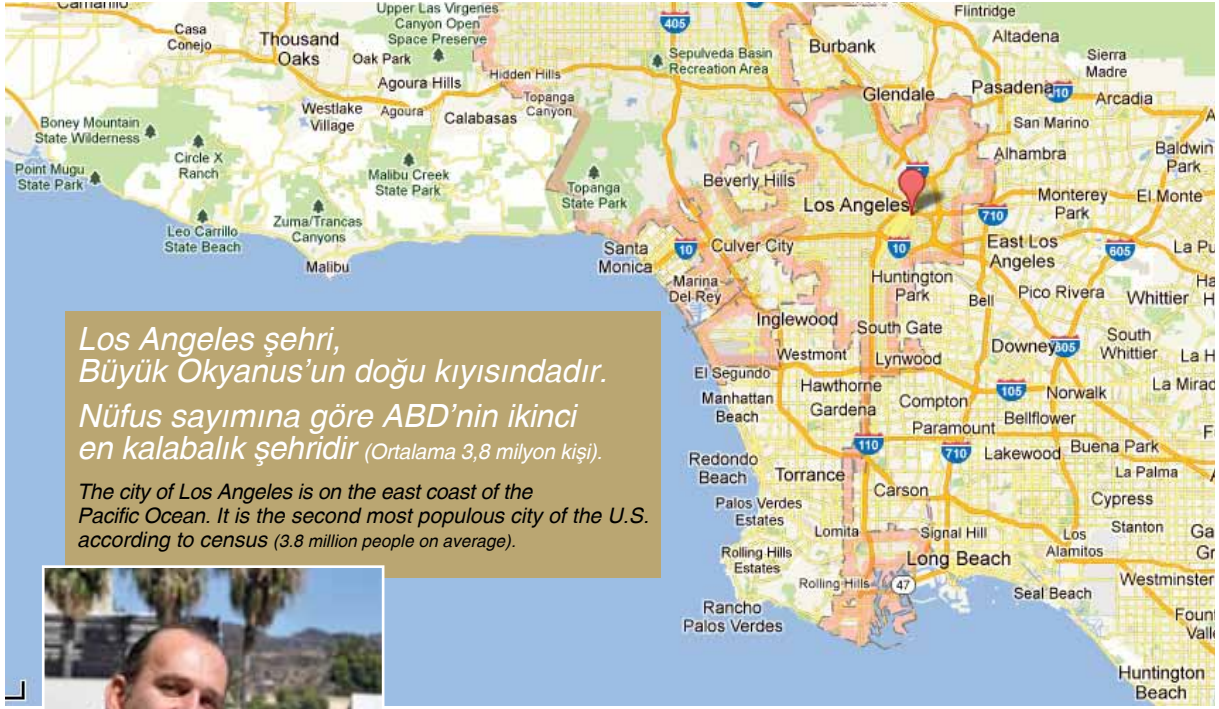
Roma İmparatorluğu döneminde yapılmış olan yolların toplam uzunluğu 79.000 km. Romalılar bu yolları özellikle tuz ticaretini geliştirmek için kullandılar. XI. yüzyılda bu sefer Vikingler tuz ticaretini ellerine geçirmişlerdir. Tuz ticareti Vikinglerin yerleşik hayata geçmesini sağladı ve komşularıyla ilişkileri arttı. Kuzey Avrupa daha sonra XIII. yüzyılda "Hanse Birliği"ni kurdu ve birlik Avrupa'nın bu bölgesinin zenginleşmesini sağladı.

Avrupa'da yaklaşık IX. yüzyıldan XII. yüzyıla kadar birçok Manastır aynı zamanda yörenin tuz tekeliydi. Rafine, yani bizim bildiğimiz rafine kristal tuz sadece kralların sofrasında bulunurdu. 14. yüzyılda Avrupa'da sofraları süsleyen rafine tuz için biz 1950'li yılları beklemek zorundaydık.

Kaynakça:

Yeni Yüzyıl, Cafe Pazar,
24 Mart 1996
Sabri Koz, Yemek Kitabı
Emine Gürsoy Naskali,
Mesut Şen, Tuz Kitabı
Bilim ve Teknik, Mayıs 1992
Waverley Root,
Alles was man Essen kann
Günther Hirschfelder,
Europäische Esskultur

Los Angeles “Melekler Şehri”

Engin MERDAN, Rehber
Amerika ya da “Yeni Dünya”...

Bir Hindistan gezimde ya da Asya'da olduğum kadar heyecan yoktu üzerimde, çünkü Amerika “hayaller ülkesi” denilen ülke zaten her an her her-

yerde karşımıza çıkmıyor mu? Televizyon izlerken, sinemalarda, dergilerde, gazetelerde kısaca hayatımızın her safhasına işlemiş Amerika biz farkında olmadan. İşte bu yüzden sanki hiç yabancıysa olmadığım bir diyara yol alıyormuş gibiydim.

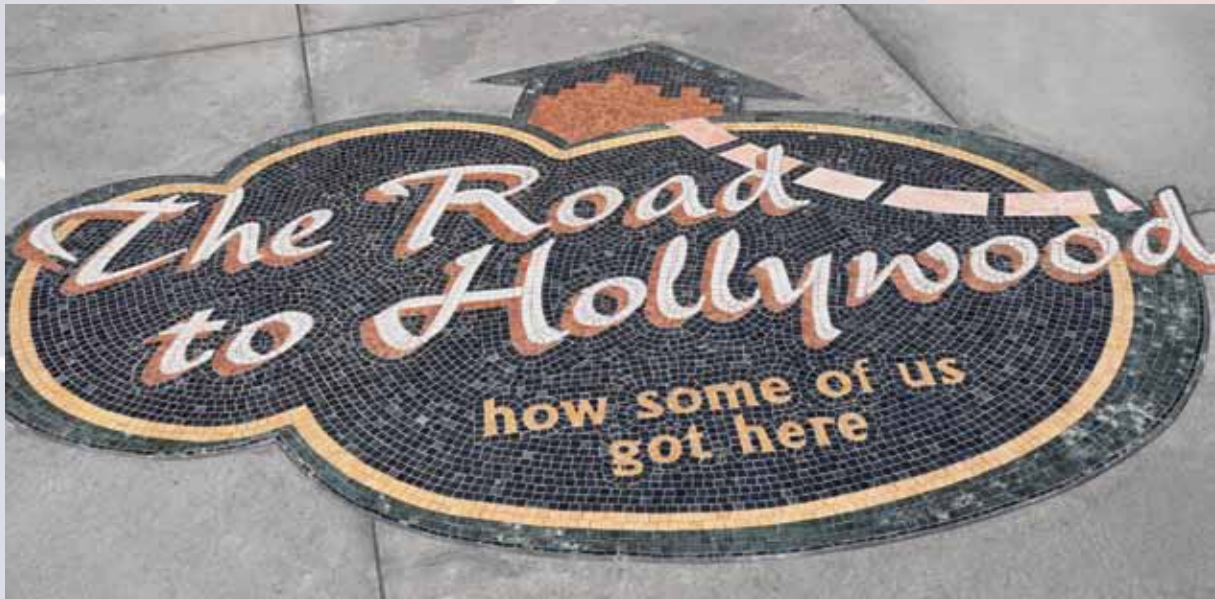
Los Angeles Havaalanı'na indiğimde hani insanın içini bir ürperti alır, karşınızda gümrük görevlileri, polisler, x-ray cihazları vs. kendi kendine tamam

artık yakalandım diyorsun içinden sanki dünyanın en korkunç suçlarını işlemişcesine. Ama korktuğum tabii ki olmadı; ilk anda düşündüğüm şey havaalanı görevlilerin oldukça güleryüzlü ve yardıma hazır halde olmaları idi. Uzun bir prosedürden (yaklaşık 2 saat) sonra (ki daha bu prosedür aslında uçakta başlıyor) ve ülkeye giriş için 2 form dolduruyorsunuz biri gümrük ile ilgili diğeri de immigration formu.

Havaalanında öncelikle sıraya geçiliyor ve sıranızı bekliyorsunuz. Özellikle Los Angeles veya New York gibi kentlere gidiyorsanız bu artık sabırları zorlayacak dereceye geliyor çünkü her yer insan dolu.

Nihayet bana sıra geldiğinde webcam den güzel bir poz vermemle birlikte işlemlerimi tamamlıyorum ve yeni dünyaya ilk adımımı atmak için dışarı çıkıyorum... Los Angeles yani “Melekler Şehri”.

The American Feuilleton 1 Los Angeles...

"City of Angels"

America or the New World...

I was not as excited as in my Indian or Asian trip, because does not America, the so-called "dreamland" already appear anywhere, anytime? While watching TV, in movies, magazines and newspapers, in short, America has penetrated into every aspect of our lives without us being aware.

For this reason, it was like I was traveling to a land where I was no stranger.

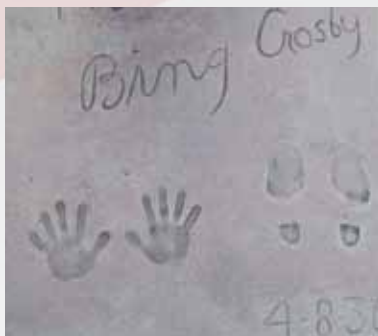
When I landed at the Los Angeles airport, you know, one shivers, there are customs

officials, police officers, x-ray equipment in front of you etc., etc. ... you say ok to yourself, you are caught, as if you have committed the most horrific crimes in the world.

But, of course, what I feared did not happen; the first thing I thought was that the airport staff were quite friendly and ready to help. After a long procedure (2 hours), and in fact this procedure begins in the airplane, and you fill in two forms for entry into country, one is related to customs and the other is the immigration form.

At the airport, first, you line up, and then you wait for your turn. Especially if you are going to cities like Los Angeles or New York, it reaches the limits of one's patience, because everywhere is full of people.

Finally, when it is my turn, I complete my procedures by posing nicely for the webcam, and I get out to take my first step into the new world... Los Angeles, that is, "the city of angels."

Bu metropol yada multikulti bir dünya kenti olmanın gururunu her daim yansıtıyor. 4 milyonluk nüfusu ile Amerika'nın en büyük 2. kenti...

Şehir 1781 yılında İspanya kontrolü altındaki Meksika tarafından kuruluyor ve isim ispanyolca dan gelen "Melekler Şehri" anlamına geliyor.

İlk kurulduğunda 500 civarı olan nüfus 1850'de Kaliforniya eyaletine bağlanması ile birlikte hızla artıyor ve 1876 yılında petrol yataklarının ve altın madenlerinin bulunması ile birlikte nüfus hızla artıyor ve bugünkü mega kent meydana geliyor. 1920li yıllarda ise sanat ve eğlencenin merkezi konumuna geliyor... New York'un Broadwayine karşın Hollywood git gide ün yapmaya başlıyor bunun sebebi ise Los Angeles kentinin iklim olarak New York dan daha sıcak olması ve film çevrilmek için gün ışığından daha fazla faydalanılması. O günkü teknolojiyi düşündüğümüzde bunun haklılığını ortaya koyuyor zaten.

Bugün Hollywood kent merkezinin kuzeybatısında yer alır. Sinema stüdyolarının ve film yıldızlarının evlerinin bu bölgede yoğunlaşmasından dolayı Amerikan sinema endüstrisi ile özdeşleşmiştir.

This metropolis or multikulti always reflects the proud of being a world city. It is the second largest city of America with a population of 4 million...

The city is established in 1781 by Mexico under the control of Spain, and its name means "*City of Angels*" derived from Spanish. The population, which is about 500 when the

city is first established, grows rapidly when it is connected to the state of California in 1850, and even grows more rapidly with the discovery of oil deposits and gold mines in 1876, and today's mega-city occurs.

And, in 1920s, it becomes the arts and entertainment center... Hollywood gradually starts to make a reputation as

against to Broadway of New York, and the reason for this is that Los Angeles is warmer than New York in terms of climate and daylight is used more for making a film. When we consider the technology of those days, it demonstrates the justness anyway.

Today, Hollywood is located on the northwest of the city center.

Universal Studios eğlence ve tema parkıyla birlikte dünyaca ünlü film stüdyoları da buradadır. Universal Stüdyolarına giriş kişi başı 64 USD ve stüdyoları ve tema parkı gezmek için bir gün dahi yetmeyebiliyor. Roller Coaster, Su Dünyası (Kevin Costner filmi), tren yolculuğu ve king kong, Mumya, Shrek gibi daha birçok serüven sizi bekliyor.

Şimdi isterseniz şehirde şöyle kısa bir gezintiye çıkalım... gezintiye çıkmadan önce bir iki dipnot. Los Angeles ABD en çok sokak çetelerinin olduğu şehirdir. Yaklaşık 400 farklı çete ismine mensup 39000 civarında çete üyeleri mevcut...

Los Angeles, ABD'deki en yüksek suç oranına sahip şehirlerin başında geliyor fakat bu sayı polisin de sıkı bir çalışması sonucu son yıllarda oldukça gerilemeye başlamış. Mesela 2006 yılında toplam 132.034 suç kayıtlara düşmüşken bu sayı 2005 yılında 142.000 ve 2004 yılında 163.000 imiş.

Özellikle şehrin güney bölgele-

ri olan Watts civarı oldukça tehlikeli. (Akşamları dikkat etmek gerekiyor)...

Biz şehir turumuza isterseniz önce Downtown dan başlayalım. Los Angeles her ne kadar bir metropol olsada bir New York yada Chicago gibi gökdelenler şehri sayılmaz. Downtown'dan devam edip güney bulvara indiğimizde Karşımıza ilginç ve bir o kadar güzel mimarisi ile Walt Disney konser salonu çıkacak. 2003 yılında açılan salonun mimarı ünlü mimar Frank Gehry. Bina aynı zamanda Los Angeles fi-larmoni orkestrasının merkezi. Konser Salonundan devam ettiğimizde Küçük Tokyo ve Çin Mahallesi görülecek diğer yerler arasında.

Şehrin diğer görülecek yerleri arasında meşhur Olivera Street aynı zamanda şehrin en eski evlerini barındırır. Meksika pazarının ve büyük tren istasyonunun bulunduğu yer, pazarda Meksika ile ilgili bir çok otantik eşyalar bulabilirsiniz. Buradaki alışverişimizi bitirdikten sonra

Sunset bulvarında sıralanan muhteşem malikaneleri görebilir Beverly Hills ve Rodeo Drive da mola verebilir pahalı mağazaların arasında gezinti yapabilirsiniz.

Meşhur HOLLYWOOD yazısını görebileceğiniz Hollywood Bulvarı tarafındaki ağaçlı tepeye gidilebilir ve orada 15 metreye 9 metre olan her bir büyük harfleri daha yakından görebilirsiniz. Daha önceden birçok kez tahrifata uğradığı için yazının yanına girmek yasak. 1920'li yıllarda Hollywoodland yazısı varmış ve orada emlak firması tarafından reklam amaçlı konulmuş. Bugün ise tüm dünyanın bildiği bir isim.

Buradan indikten sonra gezimize devam ediyoruz ve Hollywood Bulvarı'nda bulunan "walk of fame" yani şöhretler yolunda yürüyüş yapıyoruz. 2000 civarında olan yerdeki yıldızlar arasında aklınıza gelebilecek tüm yıldızlar mevcut. Yıldızlar 5 kategoriye ayrılıyor...

As the film studios and the homes of the movie stars are condensed in this region, it has been identified with the American film industry. Besides the Universal Studios entertainment and theme park, the world famous film studios are also here. Entry fee to the Universal Studios is USD 64 per person, and even one day may not be enough to visit the studios and theme parks. Roller Coaster, Water World (a Kevin Costner film), Train Ride, King Kong, Mummy, Shrek and many more adventures await you.

Now, let's have a short ride in the city, if you'd like... A few footnotes before the ride. Los Angeles is the city in the USA where there are the most street gangs. There are about 39,000 gang members belonging to 400 different gang names. It is one of the cities with the highest crime rate in the USA, but this number has started to decline greatly in recent years with the grand efforts of the police. For instance, 132,034 crimes have been recorded in total in 2006, whereas this number was 142,000 in 2005 and 163,000 in 2004.

Especially, the Watts vicinity, which are the southern regions of the city, is quite dangerous (beware at night)...

Let's start our city tour from the Downtown, if you'd like. Although Los Angeles is a metropolis, it cannot be deemed a city of skyscrapers like New York or Chicago. When we continue from the Downtown and come down to the southern boulevard, we face with the Walt Disney concert hall with its interesting and just as beautiful architecture. The architect of the hall, which was opened in 2003, is Frank Gehry, the renowned architect. The building

is at the same time the center of the Los Angeles philharmonic orchestra. When we continue from the concert hall, the small Tokyo and the Chinese neighbourhood are among the other landmarks.

The famous Olivera Street among the other city landmarks hosts the oldest homes of the city at the same time. It is the place where there are the Mexican bazaar and the grand train station, you may find many authentic items related to Mexico in the bazaar. After finishing our shopping here, we may see the magnificent mansions lined on

the Sunset Boulevard, take a break at Beverly Hills and Rodeo Drive, and tour through the expensive shops.

You may go to the Hollywood Boulevard side, to the wooded hill where you may see the famous HOLLYWOOD sign, and there, you may see more closely the big letters each of which is 15 meters to 9 meters. Unfortunately, it is forbidden to get close to the sign, as it has been corrupted many times before. In 1920s, there was the Hollywoodland sign, and it was placed by a real estate agency for advertisement. Today, it is a name all the world knows.

Sinema, müzik, radyo, tiyatro, televizyon. Yıldızlarla ilgili birkaç önemli not: Şu anda yıldız sayısı 2466, 2 yıldıza sahip tek kişi Michael Jackson... Yerde değil de Kodak Tiyatrosu'nun duvarında bulunan tek yıldız Muhammed Ali'ye ait. Gerekçesi ise peygamber adı taşıdığım için kimse üstüne basmasını istememiş ve bu istekle birlikte de önemli bir gelenek bozulmuş ve yıldız duvara yerleştirilmiş.

Kodak Tiyatro, 2002 yılından beri Oscar Ödülleri'nin dağıtıldığı mekan kodak sponsorluğunda 75 milyon dolara malolmuş ABD'nin en büyük salonuna sahip 3400 seyirci ve 1500 basın mensubu kapasiteli. Daha önce Oscarın dağıtıldığı yer hemen yanında bulunan Çin Tiyatrosu oranın da en büyük özelliği yerde bulunan ünlülerin el ve ayak izleri.

Çin tiyatrosunun hemen ilerisinde ise Madame Tussaud Müzesi bulunuyor ki orayı da şiddetle tavsiye edebilirim. Buradaki gezimizi yorgunluğumuza atmak için noktıyoruz ve ertesi gün artık eğlence zamanı deyip Universal Stüdyolarına gidiyoruz. Buraya metro ile de ulaşım çok kolay. Kırmızı metrodan indikten sonra Stüdyoların Shuttle servisi ile giriş kapısına kadar ulaşabiliyorsunuz.

Film stüdyoları aynı zamanda eğlence parkı. Benim önerim sabah erken saatlerde yani 9-9.30 gibi gidilmesi, yoksa çok sıra oluyor biletinizi önceden internetten ayarlamanızı tavsiye ederim. İçeride ise haritalar mevcut; Ne nerede diye ilk tren ile incelemeye başlamanızı öneririm. Stüdyolar turu oldukça ilginç-korkunç ve eğlenceli...

Bunun dışında; Shrek 5 boyutlu, Mumya, Su Dünyası gibi sayısız fırsatlar sizi bekliyor. Akşam yorgunluğumuzu atmak için ise Los Angeles'tan

30 km mesafede bulunan Hollywood ünlülerin de çok tercih ettiği ve birçok filmin çekildiği Santa Monica'da okyanus kıyısında güneşin batışını izlemek sanırım keyifli olacaktır. Kentin temizliği, güzelliği, alışveriş caddesi, pub'ları sahildeki eğlence mekanları size hoş anlar sunacaktır. Meşhur "Route 66" yolu 30'lu yıllarda ABD'nin kuzeyden başlayıp güneyde biten karayolunun sonu buradadır.

Yolun sonu derken bizim daha gidecek çok yolumuz var. Bir başka gezide görüşmek üzere...

Saygılarımla.

After coming down from here, we continue with our tour and walk on the "walk of fame" on the Hollywood Boulevard. All the stars you may think of are present among the stars on the ground around 2000. The stars are divided into 5 categories... Movie-music-radio-theater-television... A few important notes about the stars. The number of stars at the moment is 2466, the only one with 2 stars is Micheal Jackson... The only star not on the ground but on the wall of the Kodak Theatre belongs to Muhammed Ali... The reason for this is that, he did not want anyone to step on it, as it was the name of a prophet, an important tradition was corrupted with this request, and the star was placed on the wall. The Kodak theatre is the place where the Oscar awards are given since 2002. It has costed \$ 75 million with the sponsorship of Kodak, it has the greatest hall of USA with a capacity of 3400 spectators and 1500 journalists. The place where the Oscar awards were given previously is the Chinese theatre just next, and its most important features are the hand and footprints of the

celebrity on the ground. Just ahead of the Chinese theatre, there is the Madame Tussaud's museum which I can strongly recommend.

We end our tour here to rest, and the next day, we say it is time for amusement now and go to the Universal Studios. This place is quite accessible also by tube. After getting off the red tube, you may reach the entrance by the Shuttle service of the studios. The film studios are at the same time the amusement park. I'd recommend to go early in the morning like 9-9.30, or else there is a long queue. I'd recommend that you get your ticket beforehand from the Internet. And, inside there are maps to show what is where. I'd recommend that you start with the train first. The studios tour is quite interesting, horrific and amusing...

In addition, 5 - dimensional Shrek, The Mummy, The World of Water and countless opportunities wait for you. And, to rest in the evening, I think it would be fine to watch the sunset by the ocean, at Santa Monica 30 km. away from Los Angeles, which is highly preferred by the Hollywood celebrities and where many movies are made...

I am sure that the city's cleanliness, beauty, shopping street, pubs and the entertainment venues on the beach will let you have a pleasant time. And, this is the end of the famous "Route 66," the road of USA in 1930s which started from the North and ended on the South.

When we say the end of the road, we still have a long way to go...

See you later in another trip...

Best regards.

CANKURTARAN HALI

Cankurtaran Halı
(Ladik Halıcılık)
Cankurtaran Mevkii
Karataş Köyü Yol Ayrımı
DENİZLİ
Tel: 0258 276 58 01 (Pbx)
Faks: 0258 276 58 10

*Hayat
Dokundukça
Güzeldir.*

Haberler

Kültür ve Turizm Bakan

05.04.2012 saat 14:00 Dedeman Otel'de Antalya Rehberler Odası'nın ev sahipliğinde yapılan üst düzey toplantıda rehber sorunları ağırlıklı olmak üzere 2012 yılı turizm sezonu sorunları masaya yatırılıp çözümler arandı.

Gündem Maddeleri :

- SOSYAL GÜVENCE
- KAÇAK REHBERLİK
- ÇALIŞMA ŞARTLARI
- DÜŞÜK MAAS (YEVMIYELERİN ÖDENMEMESİ)
- REHBER ÜCRETLERİ
- DENETİM YETERSİZLİĞİ
- REHBER AJANSLARI

Toplantıya Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Sayın Abdurrahman ARICI başkanlık ederken Antalya Vali Yardımcısı Recep YÜKSEL, ARO Yönetim Kurulu Başkanı Hasan UYSAL, Başkan Yardımcısı A. Zeki APALI, Yönetim Kurulu Üyeleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdür Yardımcısı Halil ÖZKAN, Bakanlık Tanıtma Müdür Yardımcısı İbrahim YAZAR, Bakanlık Rehberlik Şube Müdürü Naim YENİCE, Bakanlık Kontroller Başkan Yardımcısı Murat KARAKUŞ, Döner Sermaye İşletme Müdür Yardımcısı İnanç ÖZÇAKMAK Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürü İbrahim ACAR, Müdür Yardımcısı İlknur Selçuk KÖKER, TUREB ve İRO Başkanı Şerif YENEN ile ALRED ve diğer Meslek Örgütleri Mensupları yanında Kaymakamlık ve TURSAB temsilcilerinin de katılması ayrı bir ciddiyet kazandırdı.

Yardımcısı Sayın Abdurrahman ARICI 'ya Dertlerimizi Anlattık.

ARO Başkanı Hasan UYSAL'ın rehberlerin çalışma koşulları, sosyal güvenlik, kaçak rehberlik, ücret ve rehber ajanslarının sektöre olumsuz yansımalarını dile getirmesinden sonra sektör temsilcilerinin görüşleri de alınarak daha sıkı denetim mekanizmasının çalıştırılması kararı alındı.

Meclis Alt komisyondaki meslek yasasının bahsedilen sorunların çoğunu ortadan kaldıracığı belirtilerek tasarının bir an evvel yasalaşması için çalışılacağı bildirildi.

Konferanslar: Mart - Nisan 2012

Kariye ve Ayasofya Fresk ve Mozaikleri; Döşemealtı; Kıbrıs Sorunu; Kapadokya; Likya Yolu; Selçuklu Dönemi Bilgeleri ve Eserleri başlıklı konferanslar verilmiştir.

Antalya'da kursları devam eden rehber adaylarının da yoğun ilgi gösterdiği konferanslar katılımcılar açısından verimli geçmiştir.

Afrodisias ve Nysa Gezisi

Afrodisias ve Nysa Antik Kentlerine 08 Nisan 2012 tarihinde günübirlik kültür turu düzenlenmiştir.

Katılımcılar Afrodisias Müze Müdürü eşliğinde son arkeolojik çalışmaları yerinde inceleme fırsatı buldular.

 anakkale Gezisi

Antalya Büyükřehir Belediyesi ile ortak düzenlediğimiz özel geziye, 2000'den fazla Antalya'lı hanım katılmış, Çanakkale'yi profesyonel rehberler eşliğinde görme fırsatı bulmuşlardır.

Akdeniz Heykeli Antalya'ya

Kent Konseyi Turizm Grubu Başkanı Recep Yavuz, EXPO 2016'ya evsahipliği yapacak olan Antalya'nın yeni bir sembole ihtiyacı olduğunu söyledi. Yaptıkları çalışmalar neticesinde Akdeniz Heykeli'nin (yapan sanatçının vasiyetine de uygun olarak) Antalya'ya getirilmesi gerektiğini belirtti.

ARO Dergi olarak biz de bu görüşü destekliyoruz.

Kepez'de Gönül Sohbetleri

2 Mayıs 2012'de "Kepez'de Gönül Sohbetleri" programı yayın kurulu üyemiz Prof. Dr. Nevzat ÇEVİK'in konuk olduğu, Kepez Belediye Başkanı Hakan TÜTÜNCÜ'nün evsahipliğinde gerçekleşti. Programa ARO Başkanı Hasan UYSAL, Başkan Yardımcısı A. Zeki APALI, Denetim Kurulu Başkanı Mehmet MACİT katıldılar. İzleyici olarak programa katılan bir çok Antalyalının sıcak ve samimi ortamda gerçekleşen söyleşi konularını ilgiyle izledikleri görüldü.

Kepez Belediyesi'ni bu tür başarılı çalışmalarından dolayı kutluyoruz.

Türkiye'nin TOP 10'u

Recep YAVUZ, ITM Travel Genel Müdürü

"Profesyonel Turist Rehberleri" yılında 50.000 ile 100.000 km arasında yol kat ediyor. Ülke topraklarından fıskıran yüzlerce örenyeri ve doğal güzellikleri yaz, kış beraberinde gezdirdiği yüzlerce turistle birlikte yaşıyor. Bu bağlamda Türkiye'de mutlaka görülmesi gereken yerleri en isabetli olarak belirleyecek kişilerin memleketi karış karış gezen Profesyonel Turist rehberleri olduğu aşikar.

Rehberlerin gönlünde yatan en önemli 10 yeri belirlemek için 350 rehberin katıldığı kapsamlı bir çalışma yaptık. Ülkemizin tarihi ve doğal zenginliklerinin çok ve çeşitli olması yüzünden sıralama yapılırken çok zorlandılar. Onlara sorsanız Türkiye için Top 10 yetmez, Top 100 olmalı.

İşte Profesyonel Turist Rehberlerine göre ülkemizde mutlaka gezilmesi gereken en önemli 10 tarihi ve kültürel yer ve sebepleri;

1. Efes:

Dünyanın 7 harikasından biri olan Artemis Tapınağı'nın anavatanı olması ve dünyada kazılmış en önemli antik şehir olması dolayısı ile,

2. Kapadokya:

Dünyada başka benzeri olmayan doğal formasyonları ve kültürel zenginlikleri nedeni ile,

3. İstanbul:

Üç imparatorluğa başkentlik yapmış, iki kıta üzerinde kurulmuş bir dünya şehri olması nedeni ile,

4. Pamukkale:

Doğal kaynak suyu ile oluşmuş en görkemli terasları ve üzerine kurulmuş Hierapolis antik şehri nedeni ile,

5. Ayasofya:

Mimari özellikleri dünyanın en eski ve görkemli kiliselerinden birisi olması nedeni ile,

6. Nemrut Dağı:

İnsan azmini gösteren devasa heykelleri nedeni ile,

7. Mardin:

Anadolu'nun hoşgörüsünü ve mistik dünyasını yansıtan zenginlikleri ile,

8. Afrodiasyas:

Mermer Heykeltıraşlığın doruğa ulaştığı şaheserleri ve dünyanın en büyük stadyumu nedeni ile,

9. Topkapı Sarayı:

Üç kıtaya yayılan bir imparatorluğu yöneten merkez olması nedeni ile,

10. Bergama:

Dünyanın 8. Harikası sayılan Zeus Sunağı'nın yurdu olması nedeni ile.

İlk 10'a girenler bunlar, ama güçlükle elenen onlarca ören yeri en az bu listedekiler kadar görülmeye değer yerler. Çok küçük farkla ilk on dışında kalan yerler;

Hattuşaş, Truva, Sagalassos, Ankara, Ani Harabeleri, Göbekli Tepe, Milet, Likya Kaya Mezarları, Knidos, Apollon Tapınağı - Didim, Patara, Sümela Manastırı, Urfa, Gaziantep Mozaik Müzesi, Antakya, Bursa Camileri, Doğu Karadeniz, Termessos, Sivas Divriği Camii, Sumela Manastırı, Van ve Civarı, Selimiye Camisi, Aspendos, Laodikya, Olympos, Çatalhöyük, Bozcaada, Konya-Mevlana Müzesi şeklinde sıralanabilir.

Bu değerlere sahip bir ülkenin vatandaşları olarak bu zenginliği iyi değerlendirmek lazım. Listenin neresinden başlarsanız başlayın hiç fark etmez, yeter ki müze kartınız cebinizde olsun.

The gloss of your beauty...

JEWELS

Altınova Mevkii Sinan Mah. Serik Caddesi No:27 07170 / ANTALYA / TURKEY
Phone : +90 242 340 55 00 Pbx Fax : +90 242 340 38 40

K - G HALI

Havaalanı Yolu 7. Km
Kaan Turan İş Merkezi, ANTALYA
Tel: 0242 341 60 60
Faks: 0242 341 61 59

K - G Halıcılık - Çağaloğlu
Başmusahip Sk. No: 16 Talashan Kat: 1 İSTANBUL
Tel: 0212 526 78 39 - Faks: 0212 520 64 19

A - R Halıcılık - Bergama
İzmir Caddesi Yolçatı, İZMİR
Tel: 0232 667 20 08 - Faks: 0232 667 20 14

A - R Halıcılık - Tavas
Acıpayam - Tavas Yol Kavşağı, DENİZLİ
Tel: 0258 637 45 00 - Faks: 0258 637 44 98

A - R Halıcılık - Sınasos
Yunak Mah. Hacı Hafız Sk. No: 10/16 Ürgüp, NEVŞEHİR
Tel: 0384 341 61 41 - Faks: 0384 341 61 42